

APRĪLIS/MAIJS 2017
Nr. 4 (262)

LOGS

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS ELEKTRONISKAIS IZDEVUMS

Par zaļiem pavedieniem Latvijas simtgades raibajā audeklā lasiet žurnāla 28.–52. lpp.

LATGALES PAŠVALDĪBAS SIMTGADE

Mēs tuvojamies savas valsts simtgadei. Pārdomājot vēsturiskos notikumus, varam nonākt pie svarīgām atziņām.

1917. gada 26. un 27. aprīlī Rēzeknē Latgales latvieši apliecināja savu piederību latviešu tautai un izveidoja reģionālo pašvaldību – Latgales pagaidu zemes padomi. Šī padome kļuva par pašpārvaldes elementu, kas turpmāk palīdzēja izveidot Latvijas Republiku.

Latvijas Republika ir vēsturiski atvasināta no pašvaldībām.

Latgales kongresa lēmuma 2. punktā tika izvirzītas prasības, kas arī šobrīd nav pilnībā īstenotas:

“Mes, Latgolas latwiši, apsawinodami ar Kurzemes un Wydzemes latwišim, paturēsim sowa pašwaldību, pylnu tisibu pašnuteikšonas woludas, ticibas, baznīcas, skolu un saimestības, ka ari zemes jautojumā, boznicas dorišonos piwinojut pi Latgolas ari Kurzemes un Wydzemes katolius.”

Vai neesam pārāk nevērīgi pret Latgales kultūrvēsturisko mantojumu, tajā skaitā pret valodu? Katra novada, katras pilsētas un reģiona īpatnības padara mūs interesantākus, tās rada mūsu priekšrocības konkurencē ar citiem pasaules reģioniem.

Vai tiešās vēlēšanās ievēlēta reģiona pašvaldība ar savu nodalītu budžetu nebūtu garantija reģiona attīstībai? Atkarība no Rīgā pieņemta lēmuma, kad sniegt atbalstu un kad nesniegt, ir novedusi pie nepamatotas koncentrācijas un veicina depopulāciju gan Latgalē, gan citos reģionos.

Domājot par savas valsts jubileju, izmantosim simtgades pieredzi sasniegtā izvērtēšanai!

Stipras valsts pamats ir pašvaldības.

Andris Jaunsleinis,
LPS priekšsēdis

APRĪLIS/MAIJS ŠAJĀ NUMURĀ

Foto: Ojārs Martinsons

REDAKTORE

Gunta Klismeta
67326634, 29428303
gunta.klismeta@lps.lv
skype: guntaklismeta

REDAKTORES VIETNIECE

Daina Oliņa
29130839
daina.olina@lps.lv
skype: dainolina

MŪSU ADRESE

Latvijas Pašvaldību savienība
Mazajā Pils ielā 1,
Rīgā, LV 1050

ISSN
2501-0271

Izdevējdarbības licence
Nr. 1740

Bez redakcijas atļaujas
pārpublicēt aizliegts

Publicētie raksti ne vienmēr
pauž LPS viedokli

Gunta Klismeta
redaktore
ar vizbulītēm Latvijas mežos

Daina Oliņa
redaktores vietniece
"pirmsjāņu pļavā" 2017. gada aprīlī Kalifornijā ASV

LATVIJĀ UN PASAULĒ

[APRĪLIS VĒSTURĒ](#) 2

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

[APRĪLIS LPS](#) 9

EIROPĀ

[BRISELES ZIŅAS](#) 22

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

[TIKŠANĀS STARP DIVIEM TILTIEM JELGAVĀ](#) 24

LATVIJAS SIMTGADI GAIDOT

[VALSTS PREZIDENTA TIKŠANĀS AR SIMTGADES NORIŠU
ORGANIZATORIEM](#) 28

[AR GRIBU – GADĀ PIRMS SIMTA](#) 29

MEŽA DIENAS

[LATVIJAS SIMTGADI SAGAI DĀM "ZAĻI"](#) 32

LATVIJAS DABAS SIMBOLI 2017

[GADA ĢEOVIETA – DZERKAĻU KALNS](#) 53

APSVEICAM!

[PIEŠĶIRTI AUGSTĀKIE VALSTS APBALVOJUMI](#) 54

[GADA BIBLIOTEKĀRI UN "GAISMAS NEŠĒJI"](#) 56

[UZ BIZNESA SKATUVES – KONKURSA "LAUKIEM BŪT!"](#)

[UZVARĒTĀJI](#) 58

ANEKDOTES

[ATPŪTAI, ATELPAI, SMAIDAM](#) 60

[ĢERBOŅU SVĒTKI RĪGAS PILĪ](#) 3. vāks

Foto: Ojārs Martinsons

Aprīli dēvē par **Sulu mēnesi** (citu tautu folklorā – par Sēklu, Rozā, Dēstu, Olu, Nārsta mēnesi). Aprīlī no laukiem pazūd sniegs, atmaigst zeme, bērziem sāk tecēt sula, zied lazdas, alkšņi, kārkli, pūpolvītoli, mālķēpes un vizbulītes, atgriežas gājputni. Aprīlis ir arī spodrības mēnesis, kad kopjam mājas un pagalmus un Lielajā talkā – visu Latviju.

1. aprīlis – pirms 90 gadiem (1927) dzimis **Andrejs Skailis** (īstajā vārdā – Andrejs Vīte) – rakstnieks, populārs satīriķis un scenārists. Viņa darbība cieši saistīta ar humora un satīras žurnālu “Dadzis”. Iznākušas 23 viņa sarakstītas grāmatas, daudzas tulkotas svešvalodās. A. Skailis rakstījis arī scenārijus leļļu filmām, piemēram, sērijai par suni – detektīvu Capu. Kopā ar Andri Kolbergu uzrakstījis scenāriju mākslas filmai “Trīs dienas pārdomām”, par ko 1980. gadā saņēmta “Lielā Kristapa” balva, un komēdiju “Sausais likums”, kā arī vairākas TV lugas. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeņa Zelta goda zīmi. Mūžībā aizgājis 2012. gada 1. janvārī.

Pirms 15 gadiem (2002) **Nīderlandē legalizēta eitanāzija**, tai kļūstot par pirmo valsti, kur tā ir likumīgi atļauta.

1. aprīlī visā pasaulē svin **Joku** jeb **smieklu dienu**, un cilvēki savā starpā izspēlē dažādus jokus un sikas blēdības, cits citam cenšoties “iedot aprīli”.

2. aprīlis – pirms 80 gadiem (1937) Latvijas Republikas Ministru kabineta sastāvā tika izveidota **Sabiedrisko**

lietu ministrija, kam bija liela loma valsts nacionālās politikas uzturēšanā, kontrolējot presi, sekojot norisēm literatūrā un mākslā un rūpējoties, lai to saturs atbilstu Kārļa Ulmaņa režīma ideoloģijai. Ministrijas paspārnē bija arī Aizsargu organizācija.

Pirms desmit gadiem (2007) **Zālamana salas** Klusajā okeānā piemeklēja 8,1 balli spēcīga **zemestrīce** un **cunami**, kas paņēma vairāk nekā 50 cilvēku dzīvības un atstāja tūkstošiem cilvēku bez pajumtes.

Vairākās pasaules valstīs pēc Starptautiskās bērnu un jaunatnes literatūras padomes (SBJLP) aicinājuma 2. aprīlī (Hansa Kristiana Andersena dzimšanas dienā) tiek atzīmēta **Starptautiskā bērnu grāmatu diena**. Katru gadu kāda no SBJLP dalībvalstīm izvēlas tēmu un uzaicina valstī pazīstamu autoru uzrakstīt vēstījumu pasaules bērniem, savukārt mākslinieks uzzīmē atbilstošu plakātu. Šie materiāli tiek izmantoti, lai rosinātu interesi par grāmatām un veicinātu vēlēšanos lasīt. Šogad vēstījumu pasaules bērniem uzrakstījis slavenais krievu rakstnieks un dzejnieks Sergejs Mahotins, bet plakātu izveidojis Krievijā labi pazīstamais mākslinieks Mihails Fjodorovs.

Argentīnā 2. aprīlī tiek atzīmēta **Malvinu diena**. Pirms 35 gadiem norisinājās Folklanda (Malvinu) salu karš ar Lielbritāniju jeb konflikts starp Argentīnu un Lielbritāniju, un tajā dzīvību zaudēja apmēram 1000 cilvēku. Šis karš bija viens no divvainākajiem 20. gadsimta vēsturē. 1982. gada 2. aprīlī Argentīnas karaspēks iebruka Folklanda salās, lai atkarotu šo arhipelāgu no Lielbritānijas. Lielākā daļa britu tolaik nebija dzirdējuši par šīm salām, ko apdzīvoja galvenokārt aitas un pingvīni, tomēr Lielbritānijas valdības vadītāja Mārgareta Tečere nolēma nepadoties un pavēlēja iesaistīties cīņā pret Argentīnu. Karš ilga divus mēnešus un beidzās ar Lielbritānijas uzvaru.

3. aprīlis – pirms 100 gadiem (1917) 3. aprīļa agrā rītā (citos avotos – 16. aprīlī) Krievijas galvaspilsētā Petrogradā **no trimdas atgriezās** krievu radikālo sociāldemokrātu – boļševiku līderis **Vladimirs Uljanovs-Ļeņins**. Nesen carismu gāzušie Krievijas demokrātiskie spēki sveica viņu kā cīņubiedru, nenojauzdami, ka sagaida topošās Krievijas demokrātijas kaprāci.

Pirms 95 gadiem (1922) **Josifs Staļins** tika ievēlēts par Vissavienības komunistiskās (boļševiku) partijas Centrālās komitejas (**VK(b)P CK**) ģenerālsēkretāru. Šis amats tolaik netika uzskatīts par nozīmīgu, bet Staļina rokās tas izveidojās par visietekmīgāko valsti. VK(b)P CK ģenerālsēkretārs viņš bija līdz mūža beigām – 1952. gadam.

Pirms 90 gadiem (1927) Rīgā sākās **1. Latvijas grāmatnieku kongress**, kurā viens no izvirzītajiem uzdevumiem bija cīņa pret lubu literatūru un tās izdevējiem, kā arī autortiesību problēma.

Pirms desmit gadiem (2007) toreizējais **Ukrainas pre-**

zidents **Viktors Juščenko** atlaida prokrieviski noskaņoto **parlamentu**.

4. aprīlis – pirms 145 gadiem (1872) dzimis **Pēteris Juraševskis** – latviešu sabiedriskais un politiskais darbinieks, jurists, Saeimas deputāts un 2. Saeimas sekretārs, bijis arī Ministru prezidents (Latvijas vēsturē vienīgais premjerministrs no partijas “Demokrātiskais centrs”), iekšlietu un tieslietu ministrs, kā arī Jelgavas domes vadītājs. Bijis opozīcijā Ulmaņa apvērsumam (1934). Viens no Latvijas Centrālās Padomes 1944. gada 17. marta memoranda parakstītājiem. Apbalvots ar II šķiras Triju Zvaigžņu ordeni. Miris 1945. gada 10. janvārī.

4. aprīlī mūsu senči atzīmēja **Izidora dienu**. Svētais Izidors ir arāju patrons, tāpēc šajā dienā neara zemi un nestrādāja zemes darbus.

5. aprīlis – pirms 775 gadiem (1242) Ziemeļu krusta karu laikā **uz Peipusa ezera** notika **Ledus kauja** starp krustnešiem un Novgorodas kņazisti jeb starp Livonijas konfederācijas un Zelta ordai pakļautās Novgorodas republikas karaspēkiem. Pēc zaudētās kaujas Livonijas ordenis 1242. gada vasarā noslēdza miera līgumu ar Novgorodas republiku, atteikdamies no turpmākiem plāniem iekarot Ingriju un Pleskavu. Robeža starp ordeni un republiku tika noteikta pa Narvas upi un Peipusa ezeru, kas vēl tagad ir robeža starp Igauniju un Krieviju.

Ķīnā 5. aprīlī atzīmē **Cjinmina svētkus (Qingming)** – mirušo piemiņas dienu jeb kapu svētkus. Ļaudis šajā dienā ievēro dažādus rituālus un tīra kapakmeņus, atstājot uz tiem augļus, tēju, alkoholu un degošu papīru, lai nodrošinātu labklājību mirušajiem radniekiem arī pēcnāves dzīvē.

Dienvidkorejā šī ir **Mežu diena (Singmogil)**.

6. aprīlis – pirms 100 gadiem (1917) **ASV pieteica karu Vācijai** un iesaistījās Pirmajā pasaules karā sabiedroto pusē, izmainot spēku samēru par labu sabiedrotajiem. Uz Eiropas karalaukiem tika nosūtīti miljons vīru, no tiem aptuveni 320 tūkstoši krita vai tika ievainoti.

Pirms 25 gadiem (1992) Eiropas Kopiena atzina **Bosniju–Hercegovinu** kā **neatkarīgu valsti**. 1991. gada oktobrī Bosnijas un Hercegovinas parlaments pieņēma suverenitātes memorandu, bet serbu deputāti pameta parlamentu un izveidoja atsevišķu serbu parlamentu. 1992. gada 3. martā Bosnijas un Hercegovinas parlaments (bez serbu piedalīšanās) proklamēja neatkarību no Dienvidslāvijas Sociālistiskās Federatīvās Republikas. Izcēlās karš starp Bosnijas valdības spēkiem un Dienvidslāvijas atbalstītajiem vietējiem serbiem, kas aplenca Sarajevu, ko aizstāvēja bosniešu kaujinieki. Kauja par Sarajevu turpinājās gandrīz četrus gadus, līdz 1995. gada nogalē tika noslēgta Deitonā vienošanās, saskaņā ar kuru Bosnijas un Hercegovinas sastāvā izveidoja divas autonomas teritorijas – Bosnijas un Hercegovinas Federāciju un Serbu Republiku, un Sarajeva kļuva par

neatkarīgās Bosnijas un Hercegovinas valsts galvaspilsētu.

7. aprīlis – pirms 115 gadiem (1902) dzimis **Jānis Andersons** – sabiedriskais darbinieks, agronoms, Latvijas Lauksaimniecības kameras Mazpulku nodaļas vadītājs, Lauksaimniecības tautas augstskolas pārzinis, Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris. Otrā pasaules kara pēdējās dienās viņš iesaistījās bezcerīgā pasākumā Liepājā proklamēt Latvijas Pagaidu valdību, un jau pēc dažām dienām nācās bēgt uz Zviedriju, kur viņš strādāja par agronomu. Miris 1969. gada 8. februārī Stokholmā.

7. aprīlī tiek atzīmēta **Pasaules Veselības diena**, ko iedibinājusi Pasaules Veselības organizācija (PVO). Katru gadu šī diena tiek veltīta kādai konkrētai veselības tēmai, šogad PVO aicināja pievērst uzmanību depresijai.

Senie latvieši 7. aprīlī – **Vecajā pavasara Mārā** – ievēroja to, ka šī ir laba diena dziedinošu līdzekļu gatavošanai.

8. aprīlis – pirms 110 gadiem (1907) dzimis **Leonīds Āriņš** – gleznotājs un Tukuma mākslas muzeja izveidotājs. Viņa mūža devums ir vairāk nekā 4000 zīmējumu un ap 500 gleznām. Miris 1991. gada 6. oktobrī. Pirms 90 gadiem pēc pirmā Latvijas Valsts prezidenta Jāņa Čakstes nāves 1927. gada 8. aprīlī, kad ne Zemnieku savienības, ne sociāldemokrātu izvirzītie Prezidenta amata kandidāti nespēja savākt nepieciešamo 51 balsi, Saeima ar 73 balsīm, 23 deputātiem balsojot pret un vienam atturoties, par **otro Latvijas Valsts prezidentu** ievēlēja **Gustavu Zemgalu**. Pilnvaras beidzās 1930. gada 9. aprīlī, bet kandidēt uz otro termiņu viņš kategoriski atteicās, taču politisko darbību turpināja. G. Zemgals apbalvots ar III šķiras Triju Zvaigžņu ordeni un I šķiras Triju Zvaigžņu ordeni ar ķēdi. Miris 1939. gada 6. janvārī. 1990. gada 12. augustā Gustavam Zemgalam tika atklāts pieminekļis Džūkstē.

Pirms 60 gadiem (1957) dzimusi **Sarmīte Ēlerte** – latviešu žurnāliste, politiķe, ilggadēja laikraksta “Diena” galvenā redaktore, bijusi Latvijas kultūras ministre un 10. Saeimas deputāte, šobrīd ir Rīgas domes deputāte.

Šo dienu pasaulē atzīmē kā **Starptautisko romu (čigānu) dienu** ar mērķi popularizēt romu kultūru un veicināt sabiedrības izpratni par šo Eiropā vislielāko mazākumtautību, kas joprojām saskaras ar diskrimināciju, nevienlīdzību un vardarbību.

Japānā 8. aprīlī svin **Budas dzimšanas dienu** un rīko ziedu festivālu. Šajā dienā lielākajās Japānas pilsētās Budas altārus rotā ar ziediem un norisinās rituāls, kura laikā Budas statujai uz galvas lej saldu tēju no hortenzijas lapām un svētku dalībnieki nacionālajos kimonos tērpos dodas gājienā ar lukturīšiem, uz kuriem uzrakstīti hieroglifi sarkanā un melnā krāsā.

9. aprīlis – pirms 100 gadiem (1917) Rīgā tika atklāts **Latviešu strēlnieku pulku I kongress**, kurā ievēlēja

Iskolastrelu – Latviešu strēlnieku pulku apvienoto deputātu padomes izpildkomiteju. Iskolastrels ievērojami veicināja Latvijas autonomijas projekta izstrādi un sekmēja Latgales administratīvu apvienošanu ar Kurzemi un Vidzemi.

Pirms 50 gadiem (1967) **pirmo lidojumu** veica ASV aviobūves kompānijas lidmašīna “**Boeing 737**”. Gadu vēlāk to sāka izmantot arī citas aviokompānijas.

Filipīnās šajā dienā atzīmē **Batānas dienu**. Batānas nāves maršs bija kara noziegums Otrā pasaules kara laikā, ko Filipīnās pastrādāja Japānas armija. Kad filipīniešu un ASV kareivji 1942. gada 9. aprīlī bija spiesti padoties japāņiem, kurus komandēja ģenerālis Masaharu Homma, nākamajā dienā sekoja karagūstekņu konvojēšana uz 100 km attālo O'Donela karagūstekņu nometni. Šā pārgājiena laikā gūstekņi tika visādos veidos pazemoti un spīdzināti, tādēļ lielākā daļa gāja bojā.

Gruzijā 9. aprīlis ir **Neatkarības diena** jeb **Nacionālā vienotības diena**. 1989. gada pavasarī brīvību un neatkarību alkstošā gruzīnu tauta bija pirmā, kam nācās izciest jau agonējošā PSRS režīma vardarbīgo militāro represiju izpausmes. Rustaveli prospektā Tbilisi centrā 9. aprīlī notika padomju karaspēka vienību sadursme ar nacionālās atbrīvošanās kustības mītiņa dalībniekiem, kurus vadīja Zviads Gamsahurdija un Merabs Kostava. Kad mītiņa dalībnieki nepakļāvās pavēlei atbrīvot prospektu un izklīst, karavīri laida darbā ieročus. Sadursmē gāja bojā 20 cilvēki, bet vairāki simti saindējās ar gāzi.

Latvijā šajā dienā šogad svinējam **Pūpolu svētdienu** – kristiešu svētkus, kas vienmēr iekrīt svētdienā pirms Lieldienām. Latviešiem ir vairāki ticējumi, kas darāms Pūpolsvētdienā. Viens no populārākajiem ir pēršana ar pūpoliem, vēlot veselību un bagātību.

10. aprīlis – pirms 25 gadiem (1992) **Kalnu Karabahas ciemā Marganā** azerbaidžāņu spēki **nogalināja** vismaz **45 armēņu civiliedzīvotājus**. Strīdi par Kalnu Karabahas reģionu starp Armēniju un Azerbaidžānu ilgst jau gandrīz simts gadus. Pēc Padomju Savienības sabrukuma 1991. gadā šajā reģionā izcēlās Kalnu Karabahas karš, kas turpinājās līdz 1994. gadam.

Pirms 20 gadiem (1997) Iekšlietu ministrijā tika izsniegta **pirmā nepilsoņa pase**, un to saņēma rīdziniece Margarita Beguna. Pašlaik Latvijā ir ap 260 tūkstošiem nepilsoņu.

Simtajā dienā pēc Jaungada – 10. aprīlī jāsēj zirņi, tad tie labi izdodoties.

11. aprīlis – pirms 90 gadiem (1927) Rīgā darbu sāka **Latvijas inženieru un tehniķu IV kongress**, kurā nolēma izstrādāt Latvijas elektrifikācijas programmu, tajā iekļaujot Ķeguma HES un spēkstaciju būvi arī citviet. Tas bija pirmais nacionāla līmeņa elektroenerģijas sektora stratēģiskais dokuments Latvijas vēsturē.

Šajā dienā mūsu valstī atzīmē **Jūras spēku atdzimšanas dienu** un godina Latvijas Nacionālo bruņoto spēku kara floti.

12. aprīlis – pirms 80 gadiem (1937) dzimusi **Kornēlija Apškrūma** – visvairāk citētā latviešu dzejniece, kuras dzejoļi plaši tiek izmantoti sadzīves pasākumos un jubilejas reizēs. Liels ir K. Apškrūmas ieguldījums novada jauno autoru audzināšanā, laikraksta “Malienas Ziņas” literārās lappuses veidošanā, kā arī literātu kluba “Ezerlāse” vadīšanā. Viņa vairākus gadus arī veidoja, organizēja un vadīja Vidzemes literātu saietus. Saņēmusi Atzinības krusta sudraba Goda zīmi.

Pasaulē šajā datumā atzīmē **Starptautisko kosmonautikas dienu**. 12. aprīlī pirms 56 gadiem tika palaists kosmosa kuģis “Vostok-1”, un tajā pirmo reizi uz klāja bija īsts cilvēks – Jurijs Gagarins. Viņa vārds uz mūžiem ierakstīts kosmonautikas vēsturē, jo Gagarins bija pirmais cilvēks kosmosā.

13. aprīlis – pirms 120 gadiem (1897) Liepājā dzimis **Eduards Tisē** – latviešu izcelsmes padomju kinooperators, tiek uzskatīts par vienu no padomju kinomākslas pamatlicējiem. Viņš bija pirmās pēckara filmas “Mājup ar uzvaru” operators. Tisē operatora darba ievērojamākais sasniegums ir režisora Sergeja Eizenšteina pasaulslavenās filmas “Bruņukuģis “Potjomkins”” uzņemšana. Kā režisors Tisē uzņēmis trīs filmas, no kurām “Nemirstīgais garnizons” saņēma Goda diplomu 1956. gada Venēcijas kinofestivālā. Miris 1961. gada 18. novembrī Maskavā.

Šajā dienā **Laosā, Taizemē, Kambodžā** un **Pendžabas štātā Indijā** tiek svinēts **Jaunais gads**.

Kristīgajā pasaulē šogad šajā dienā iekrita **Zajā ceturtdiena** (citi nosaukumi: Ceturga, Lielā ceturtdiena, Tīrā ceturtdiena). Senie latvieši šajā dienā piekopusi interesantas un simboliskas tradīcijas, no kurām zināmākā liedz cirst vai lauzt kokus, kā arī neko nedrīkst nest mājās no meža.

14. aprīlis – pirms 155 gadiem (1862) dzimis **Pērsietis** (īstajā vārdā Kārlis Zemītis) – rakstnieks, fabulists, pedagogs, viens no pirmajiem kritizētājrēālisma pārstāvjiem latviešu literatūrā. Šogad 13. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā tika atvērta izstāde “Pērsietim – 155” un grāmata “Muižas pagasta rakstveža acīm”. Pērsietis miris 1901. gada 28. martā.

Pirms 115 gadiem (1902) Rīgā nelegāli sanāca Rīgas, Liepājas, Talsu un Ventspils sociāldemokrātisko organizāciju pārstāvji un nodibināja **Baltijas latviešu sociāldemokrātisko strādnieku organizāciju (BLSDSO)**. Tā rīkoja nelegālas sapulces, 1. maija demonstrācijas, izplatīja lapiņas, aicinot iedzīvotājus uz cīņu pret patvaldību.

Pirms 90 gadiem (1927) Zviedrijas pilsētā Gēteborgā “Aktiebolaget Volvo” kompānija izlaida **pirmo “Volvo” automašīnu**, ko sauca par ÖV4 (atvērtais auto jeb kabriolets, ar četriem cilindriem).

Šajā dienā **Jaunā gada** svinības notiek **Indijas dienvidos, Bangladešā** un **Šrilankā**.

Vienā no Indijas štatiem – Keralā svin **Ražas svētkus** jeb **Vishnu**.

Dienvīdijā šī ir **Melnā diena** jeb **vientuļo cilvēku**

diena. Tur 14. februārī sievietes saviem vīriem dāvina šokolādi, savukārt vīrieši viņas apsvaic 14. martā (Baltajā dienā). 14. aprīlī tie, kas nesaņēma dāvanu 14. februārī un 14. martā, dodas uz korejiešu restorānu ēst melnās nūdeles un "sēro" par savu vientuļo dzīvi. Šogad 14. aprīlī iekrita **Lielā piektdiena** (citi nosaukumi: Piekta, Lielā Piekta, dižā Piektdiena, Lielpiektdiena). Senajiem latviešiem ir daudz ticējumu saistībā ar Lielo piektdienu, piemēram, agri no rīta vai pēc saules vakarā jāiet uz upi mazgāties tekošā ūdenī – tad izzūdot visas kaites, sevišķi ādas slimības. **Tipsis** jeb **Tipša diena** (cits nosaukums: Tiburtina diena) ir 14. aprīlī, dažviet 15. aprīlī. Tipša dienā liek zemē pirmo arklu.

15. aprīlis – pirms 180 gadiem (1837) dzimis **Atis Kronvalds** (biežāk pazīstams kā Kronvaldu Atis) – latviešu publicists, valodnieks, pedagogs, sabiedriskais darbinieks, viens no latviešu tautiskās pašapziņas cēlējiem, atmodas kustības idejiskais vadītājs un nacionālās atmodas celmlauzis. Cēlis godā latviešu tautību un valodu, darinājis daudzus vēlāk ikdienā iegājušos vārdus, tostarp 'tēvija'. Tēlnieks Teodors Zaļkalns viņa piemiņai darinājis pieminekli un pats izvēlējies vispiemērotāko vietu Siguldas Jaunās pils dārzā. To atklāja 1938. gada 26. jūnijā. Kronvaldu Atis miris 1875. gada 17. februārī.

Pirms 105 gadiem (1912) Atlantijas okeānā notika viena no lielākajām miera laika jūras katastrofām – ar aisbergu sadūrās un **nogrima** tolaik modernākais pasažieru tvaikonis pasaulē "**Titāniks**", kas bija devies savā pirmajā (un vienīgajā) braucienā. Bojā gāja aptuveni 1500 cilvēku. No visiem "Titānika" 2223 pasažieriem izdzīvoja tikai 706.

Pirms 80 gadiem (1937) dzimis **Uldis Pūcītis** – latviešu aktieris un kinorežisors. Darbojies Liepājas Drāmas teātrī, Dailes teātrī un Jaunatnes teātrī. Spožākās kinolomas ir Edgars filmā "Purva bridējs" un Cēzars Kalniņš filmā "Elpojiet dziļi". Režisors un scenārija autors četrseriju spēlfilmā "Izpostītā ligzda", kas 1998. gadā saņēma festivāla "Lielais Kristaps" balvu kā labākā spēlfilma. Miris 2000. gada 14. decembrī.

15. aprīlī divās valstīs, kur valdošajai varai nav patikusi Svētā Valentīna diena, – **Kazahstānā** un **Gruzijā** svin šīs dienas nacionālo variantu – **Mīlestības dienu**. Gruzijā šāda ideja ienāca prātā vienam no gruzīnu šovbiznesa zvaigznēm – Besikam Čubinidzem. Tā iepatikās arī daudziem Gruzijas parlamentāriešiem, un viņi 15. aprīlī izsludināja par nacionālo Mīlestības dienu. Savukārt Kazahstānā 15. aprīlis tiek uzskatīts par kazahu mīlas eposa galveno varoņu Kozi Korpeša un Bajanas Sulu nāves dienu. Jauniešu organizācija "Bolašak", kas cīnās par Svētā Valentīna dienas svinību aizliegšanu skolās, ierosināja šajā dienā svinēt Mīlestības dienu.

Kristīgajā pasaulē šogad šī diena bija **Klusā sestdiena** – pati klusākā no visām Klusās nedēļas dienām. Baznīcās šajā dienā neskan ne ērģeles, ne zvani, bet pēc pusnakts tiek iedegtas visas ugunis, jo sākas gaišie svētki – Lieldienas.

16. aprīlis – pirms 95 gadiem (1922) šajā dienā Veimāras Republika (Vācija) un Padomju Krievija parakstīja **Rapallo līgumu** – vienošanos par atteikšanos no visām finansiālajām un teritoriālajām prasībām. Abas valstis pēc Pirmā pasaules kara bija nonākušas izolācijā un saskatīja iespēju atjaunot ekonomiku sadarbojoties.

Pirms 70 gadiem (1947) pirmo reizi oficiālās sarunās tika minēts jēdziens '**aukstais karš**'. To Dienvidkarolīnas likumdevēju sapulcē lietoja ASV prezidenta padomnieks Bernards Baruhs, raksturojot PSRS un ASV attiecības. Iespējams, šo nosaukumu viņš aizguva no slavenā publicista un rakstnieka Džordža Orvela, kurš šādu vārdu salikumu bija izteicis divus gadus agrāk. Par auksto karu tiek uzskatīts laikposms no 1946. gada 5. marta līdz 1991. gada 26. decembrim. Oficiāli aukstais karš beidzās līdz ar PSRS sabrukumu.

Foto: Daina Oliņa

Šogad šajā dienā iekrita **Pirmās Lieldienas**. Viena no raksturīgākajām Lieldienu tradīcijām ir olu vārīšana, krāsošana un kaulēšanās, arī šūpoļu kāršana un šūpošanās.

17. aprīlis – pirms 295 gadiem (1722) **Krievijas** cars Pēteris I ieviesa īpašu **bārdas nodokli** – ikvienam bārdainim bija jāšķīras no 50 rubļiem gadā. Šis likums bija spēkā ilgu laiku un tika atcelts tikai 20. gadsimta sākumā.

Pirms 55 gadiem (1962) dzimis **Vitālijs Samoilovs** – Latvijas hokejists, vārtsargs un treneris. Bijis olimpiskais čempions, ilgu laiku aizvadījis Rīgas "Dinamo"

sastāvā.

Šajā dienā šogad svinējām **Otrās Lieldienas**.

18. aprīlis – pirms 320 gadiem (1697) šajā dienā **Latvijā** ieradās **Pēteris I** un izteica neapmierinātību par ģenerālgubernatora Dālberga rīkoto uzņemšanu. Ar mērķi pievērst uzmanību kultūras mantojumam Starptautiskā pieminekļu un ievērojamu vietu padome (ICOMOS) noteikusi dienu, kad svinēt pasaules mantojuma daudzveidību. Pirmo reizi **Starptautiskā kultūras pieminekļu un ievērojamu vietu diena** tika atzīmēta 1983. gada 18. aprīlī (Latvijā – 1985. gadā). Tomēr Latvijā, tāpat kā vairumā Eiropas valstu, daudz lielāku popularitāti ieguvušas septembrī rīkotās Eiropas kultūras mantojuma dienas.

Zimbabvē šajā dienā svin **Neatkarības dienu**.

Irānā šī ir **Armijas diena**.

19. aprīlis – pirms 80 gadiem (1937) dzimusi **Aina Salmane** – pedagoģe, folkloras pētniece, kultūras un sabiedriskā darbiniece, no 1963. gada Siguldas bērnu mūzikas skolas direktore. Viena no folkloras kustības aizsācējām Latvijā, folkloras kopas “Senleja” dibinātāja un ilggadēja vadītāja. Mirusi 2013. gada 30. oktobrī. Pirms 75 gadiem (1942) dzimusi **Lāsma Kauniste** – latviešu ātrslidotāja, pasaules čempione un 5. vietas ieguvēja 1968. gada ziemas olimpiskajās spēlēs Grenoblē. No 1976. līdz 1989. gadam L. Kauniste bija Rīgas 7. bērnu un jaunatnes sporta skolas direktore un trenere. Aktīvi iesaistījies dažādos sporta pasākumos, darbojas Latvijas Olimpisku klubā.

Pirms 60 gadiem (1957) dzimusi **Ieva Iltnere** – latviešu gleznotāja un grafiķe. Interesanta māksliniece, izstādēs piedalās jau kopš 1977. gada, lielākoties ar simboliski figurālām gleznām.

20. aprīlis – pirms 225 gadiem (1792) Francija pieteica karu Austrijai, sākot **Franču revolūcijas karus**, kas pārauga Revolucionārajā karā (1792–1799), vēlākajā Napoleona karā. Franču revolūcija uzskatāma par vienu no svarīgākajiem notikumiem Eiropas jauno laiku vēsturē, jo iedvesmojusi visas 19. un 20. gs. revolūcijas Eiropā un citur. Kaut gan radusies vēlāk par ASV republiku, tomēr revolūcijas rezultātā nodibinātā Francijas Pirmā republika kļuva par demokrātiskas valsts un sabiedrības iekārtas modeli; tās konstitūcija paredzēja viedokļa un vārda brīvību, visu pilsoņu vienlīdzību likuma priekšā, vispārējas vēlēšanu tiesības, darba un profesijas izvēles brīvību un citas tiesības, bez kurām nav iedomājama mūsdienu demokrātija.

Pirms 90 gadiem (1927) dzimis **Andris Vējāns** (īstajā vārdā – Donats Kalnačs, citi pseidonīmi: Jorgis Greizacis, Nērzonīts, Pēteris Tālums, Jēkabs Smējējs, Jānis Zars) – romantiskais latgaliešu dzejnieks, arī prozaiķis, kritiķis un esejists, ilggadējs latviešu literatūras žurnāla “Karogs” galvenais redaktors. Visražīgākais mūsdienu latgaliešu literāts, izdevis 30 dzejas grāmatas pieaugušajiem un bērniem, desmit publicistikas krājumus, daudz atdzejojis, kārtojis izlases, rakstījis

grāmatu priekšvārdus, dokumentālu filmu scenārijus. 1997. gadā apbalvots ar Saeimas Goda medaļu. Miris 2005. gada 8. decembrī.

21. aprīlis – pirms 95 gadiem (1922) dzimis **Valentīns Pāvils Skulme** – latviešu teātra un kino aktieris, no 1942. gada – Dailes teātra aktieris. Viens no Skulmju dinastijas māksliniekiem. Bijis raksturlomu tēlotājs ar spilgti izteiktu intelektuālu ievirzi. Mūža nozīmīgākā loma teātrī – kņazs Miškins 1969. gadā iestudētajā lugā pēc Fjodora Dostojevska romāna “Idiots” motīviem. Filmējies vairākās Rīgas kinostudijas un padomju spēlfilmās. Miris 1989. gada 12. septembrī.

Pirms 50 gadiem (1967) **Grieķijā** mēnesi pirms parlamenta vēlēšanām notika **militārs apvērsums** Jorgija Papadopula vadībā. Huntas valdība valstī ieviesa karastāvokli, preses un kultūras cenzūru, masu arestus un spīdzināšanu. Tūkstošiem politisko pretinieku tika arestēti, deportēti uz attālākām salām vai izsūtīti no valsts. Jorgijs Papadopuls bija faktiskais Grieķijas diktators no 1967. gada 21. aprīļa līdz 1973. gada 25. novembra apvērsumam.

Pirms 30 gadiem (1987) kareivīgā separātistu organizācija **“Tamililamas atbrīvošanas tīgeri”** tika vainoti par **sprādziena sarīkošanu Šrilankas pilsētā Kolombo**, nogalinot 106 cilvēkus. “Tamilu tīgeri” bija iesaistīti Šrilankas pilsoņu karā, kas norisinājās no 1983. līdz 2009. gadam. Šrilankas bruņotie spēki iznīcināja “Tamilu tīgerus” 2009. gadā.

Pirms 20 gadiem (1997) “Pegasus XL” raķete kā sekundāro kravu nogādāja kosmosā 24 cilvēku mirstīgās atliekas, kas iezīmēja **pirmās bēres kosmosā**.

21. aprīlī pirms 27 gadiem (1990) “Daugavas” stadionā Rīgā notika **Vislatvijas tautas deputātu sapulce**, kurā vairāk nekā 8000 delegātu no 492 pagastiem un 56 pilsētām atbalstīja neatkarības un suverenitātes atjaunošanas ideju un apliecināja ciešu apņemšanos iet pa Baltijas ceļu līdzās Lietuvas un Igaunijas tautām.

22. aprīlis – pirms 20 gadiem (1997) **beidzās 126 dienu ķīlnieku krīze Japānas vēstniecībā Limā (Peru)**, pēc specvienību uzbrukuma izglābjot 71 ķīlnieku.

Šajā dienā vairāk nekā 193 valstīs katru gadu tiek atzīmēta **Zemes diena**, kad visā pasaulē notiek dažādi pasākumi, lai palielinātu cilvēku informētību un izpratni par Zemes dabisko vidi.

Šogad 22. aprīlī notika ikgadējā **Lielā talka**, kuras mērķis ir līdz Latvijas simtgadei padarīt mūsu valsti par sakoptāko un zaļāko vietu pasaulē. Šāgada Talkas vadmotīvs – Latvijai būt zaļai!

23. aprīlis – pirms 90 gadiem (1927) dzimusi **Ilze Indrāne** (īstajā vārdā – Undīna Jātniece) – skolotāja, skolas direktore, rakstniece un dramaturģe. Viņai iznākušas vairākas grāmatas, no kurām pirmā 1959. gadā bija stāstu krājums “Dzirkstis”, bet ievērojamākās – romāni “Lazdu laipa” un “Zemesvēži dzirdēt”, kas saņēmuši Latvijas PSR Valsts prēmiju. Rakstnieces kontā ir septiņi romāni, četras lugas, kā arī bērnu grā-

matas. Apbalvota ar III pakāpes Triju Zvaigžņu ordeni. Šajā dienā pirms 75 gadiem (1942) dzimis **Georgs Smelters** – grafīkis, plakātu mākslinieks, vairākkārtējs grafikas darbu konkursu un izstāžu laureāts. Miris 2014. gada 25. martā.

Starptautiskajā grāmatu dienā 23. aprīlī tiek godināti autori un viņu darbi, kā arī pievērsta sabiedrības uzmanība literatūras nozīmei cilvēku dzīvē un autoru ieguldījumam sabiedrības sociālajā un kultūras progresā. Iniciatīvu aizsāka Katalonija, kas šo datumu izvēlējās tāpēc, ka 23. aprīlis ir Viljama Šekspīra dzimšanas diena un Migela de Servantesa nāves diena. Starptautisku nozīmi šim datumam UNESCO piešķīra 1996. gadā, kā mērķi izvirzot sabiedrības un īpaši jauniešu pievēršanu literatūrai un grāmatu lasīšanai un izglītošanai autortiesību jautājumos.

Mūsu senči 23. aprīlī atzīmēja kā **Jurgu** (citi nosaukumi: Juris, Jorens, Ķurgis) un **Ūsiņa** jeb **zirgu dienu**. Tā iezīmēja zemkopja gada sākumu, kad sākās vasaras darbi. Ar Jurgu saistīts rumulēšanās paradums – trokšņaina aplaistīšanās, sākot jaunus darbus. Tā bija pirmā lauku darbu, pirmā pieguļas, pirmā ganu, pirmā sējas diena.

24. aprīlis – pirms 140 gadiem (1877) Krievijas impērija pieteica karu Osmaņu impērijai, un sākās **krievu-turku karš**. Tam par iemeslu bija konflikts, kas izrietēja no Krievijas centieniem iegūt piekļuvi Vidusjūrai, pakļaujot Osmaņu impērijai piederošās Balkānu pussalas teritorijas. Daļa no osmaņu karagūstekņiem tika aizvesti un turēti apcietinājumā arī Latvijas teritorijā – Cēsīs, Līvānu novadā u.c.

Pirms 60 gadiem (1957) dzimis **Pēters Brūveris** – latviešu dzejnieks un atdzejotājs, desmit dzejoļu krājumu autors. Bijis literārais konsultants laikrakstā "Latvijas Jaunatne" un literārās nodaļas vadītājs laikrakstā "Literatūra un Māksla". Rakstījis arī grāmatas bērniem un dziesmu tekstus muzikālām izrādēm. Populāras kļuvušas Valta Pūces dziesmas ar Brūvera vārdiem no teātra izrādes "Šveiks", kopā ar mūziķi Aigaru Voitišķi ierakstīts albums "Stikla laivas". Viņš ir teksta autors animācijas filmai "Neparastie rīdzinieki". Iesaistījies ambientās mūzikas un vides zinātnes kopprojektā "Dabas koncertzāle". Saņēmis Klāva Elsberga prēmiju, AS "Preses nams" oriģinālliteratūras konkursa balvu, Dzejas dienu balvu, Baltijas Asamblejas balvu un Literatūras gada balvu. Miris 2011. gada 16. jūlijā.

Pirms 60 gadiem (1957) Latvijas PSR Ministru Padome pieņēma lēmumu "Par pasākumiem dabas aizsardzības pastiprināšanai", izveidojot četrus **dabas rezervātus** – **Moricālas, Grīņu, Ķemeru un Slīteres**. Tika noteiktas arī aizsargājamās dabas teritorijas, objekti, augu un dzīvnieku sugas.

Šis datums vēsturē tiek pieminēts kā **armēņu genocīda atceres diena**. Armēņu genocīds ir apzīmējums vairāk nekā miljons armēņu tautības iedzīvotāju masveida slepkavībām, izsūtījumiem un iedzīves izpostīšanai laikā, kad Osmaņu impērijā pie varas bija Jauno turku kustības piekritēji (1915–1917). Par armēņu

genocīda sākumu uzskata 1915. gada 24. aprīlī, jo tad osmaņu amatpersonas Konstantinopolē apcietināja vairākus sabiedrībā pazīstamus armēņus. Vēlāk osmaņu armija īstenoja armēņu izlikšanu no viņu dzīvesvietām, lai piespiedu kārtā vestu vairākus simtus kilometru uz tuksnešainu apvidu tagadējā Sīrijā. Mūsdienās vairāk nekā 20 valstis šo prettiesisko rīcību oficiāli atzinušas par pirmo genocīdu pasaulē.

Gambijā šajā dienā atzīmē **Republikas dienu**.

25. aprīlis – pirms 225 gadiem (1792) pirmoreiz tika izpildīts **nāvēssods ar giljotīnu**, nocērtot galvu laupītājam Nikolā Žakam Peletjē. Giljotīna visvairāk izmantota Francijā un Vācijā Trešā reiha laikā. Pēdējais, kam 1977. gada 10. septembrī izpildīja šādu nāvēssodu, bija par draudzenes spīdzināšanu un slepkavību sodītais Hamida Džandobi. Šis bija arī pēdējais nāvēssods, kas veikts Rietumeiropā.

Tā paša gada 25. aprīlī Strasbūrā Klods Jozefs Ružē de Lisls sacerēja "**Marseljēzu**" – Francijas Republikas valsts himnu. Tā saistīta ar Francijas revolūciju un agrāk bija revolucionāru himna. 1917. gadā "Marseljēzu" par savas valsts himnu pieņēma arī Krievija, taču ar citiem vārdiem.

Pirms 155 gadiem (1862) dzimis **Jānis Misiņš** – latviešu bibliotekārs, bibliofils, bibliogrāfs, zinātniskās bibliogrāfijas pamatlicējs, Misiņa bibliotēkas izveidotājs. Daudzos gados savācis lielāko grāmatu krājumu – 28 000 sējumu. Savu bibliotēku viņš 1925. gadā nodeva Rīgas pilsētas valdei (Misiņa bibliotēka, tagad – Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas struktūrvienība). Misiņš bija arī dažādu pētījumu un bibliogrāfiju autors, par vienu no nozīmīgākajiem darbiem tiek uzskatīts "Latviešu rakstniecības rādītājs". Miris 1945. gada 17. janvārī.

Austrālijā un **Jaunzēlandē** šī ir **Armijas diena (ANZAC Day)**, kas līdzinās Lāčplēša dienai Latvijā.

Itālijā šajā datumā svin **Atbrīvošanās svētkus (Festa della Liberazione)**, atzīmējot valsts atbrīvošanu, kas ar sabiedroto atbalstu tika panākta 1945. gada aprīlī.

Arī **Portugālē** šī ir **Atbrīvošanās diena (Dia da Liberdade)**.

Ēģiptē šajā dienā atzīmē **Sīnājas atbrīvošanas dienu**. No 1967. līdz 1982. gadam Sīnājas pussalu kontrolēja Izraēla, bet pēc tam to atkal atguva Ēģipte, kad saskaņā ar Kempdeividas miera līgumu Izraēla izveda savus bruņotos spēkus no Sīnājas.

Senajiem latviešiem šī bija **Markus diena** (cits nosaukums: Govju svētdiena), ar ko saistās vairāki ticējumi, piemēram, baznīcā svētījuši sāli, maizi un ūdeni, ko devuši govīm kā zāles un pirmajā ganu dienā.

26. aprīlis – pirms 70 gadiem (1947) Vācijā, Eslingenas bēgļu nometnē, Latvijas Centrālajā Padomē ietilpstošo partiju līderi, pārstāvot piecas pirmskara Latvijas Saeimas partijas, parakstīja aktu par **Valsts prezidenta pienākumu uzticēšanu** agrākajam Saeimas priekšsēdētāja vietniekam bīskapam **Jāzepam Rancānam**. Tas bija tikai simboliski, jo starptautiski netika novērtēts.

Pirms desmit gadiem (2007) Tallinā tika **demon-tēta "Bronzas kareivja" statuļa** jeb "Aļoša" (neformāls nosaukums pretrunīgi vērtētajam Otrā pasaules kara memoriālam). Krieviski runājošie iedzīvotāji vairākas dienas rīkoja plašas protesta akcijas, kas pārauga masu nekārtībās. Šo notikumu dēļ Krievija ieviesa neoficiālas ekonomiskas sankcijas pret Igauniju.

Lai pievērstu sabiedrības uzmanību intelektuālā īpašuma aizsardzībai, kopš 2000. gada tiek atzīmēta **Pasaules intelektuālā īpašuma diena**. To tradicionāli atzīmē 26. aprīlī, jo šajā datumā pirms 47 gadiem dibināta Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija (WIPO).

27. aprīlis – pirms 90 gadiem (1927) Latvijas izglītības ministra Raiņa laikā izdeva noteikumus par **Latviešu folkloras krātuvi**, paredzot, ka pie Pieminekļu valdes pastāv Folkloras krātuve ar uzdevumu veicināt latviešu tautasdziesmu, pasaku, tradīciju un tamlīdzīgu garamantu krāšanu, saglabāšanu un pētīšanu.

Pirms 25 gadiem (1992) pēc Dienvidslāvijas kariem beidza pastāvēt Dienvidslāvijas Sociālistiskā Federatīvā Republika un dibināta **Dienvidslāvijas Federālā Republika**, ko veidoja Serbija un Melnkalne. Par neatkarīgām valstīm sevi pasludināja Slovēnija, Horvātija, Maķedonija un Bosnija un Hercegovina.

Sjerraleonē šī ir **Republikas diena**, jo neatkarību no Apvienotās Karalistes valsts ieguva 27. aprīlī pirms 56 gadiem (1961).

Dienvidāfrikas Republikā šajā dienā svin valsts svētkus – **Brīvības dienu**. Šī diena izraudzīta tāpēc, ka 1994. gada 27. aprīlī notika pirmās demokrātiskās vēlēšanas Dienvidāfrikā.

Pasaulē šajā datumā pieņemts atzīmēt **Krāsu dienu**.

28. aprīlis – pirms 105 gadiem (1912) dzimis **Jānis Ikaunieks** – latviešu astronoms, Latvijas Zinātņu akadēmijas observatorijas dibinātājs Baldones Riekstukalnā un pirmais tās direktors. Viena no viņa lielajām iecerēm bija zvaigžņu un starpzvaigžņu vides pētīšana ar optiskās un radioastronomijas metodēm, un īpaši panākumi gūti oglekļa zvaigžņu pētniecībā. 2012. gada 7. februārī mazajai planētai ar numuru 284984 apstiprināts nosaukums "Ikaunieks". Lielī ir viņa nopelni astronomijas un citu zinātņu nozaru sasniegumu popularizēšanā. Visu mūžu daudz uzmanības un laika viņš veltījis sabiedriskajam darbam, pēc viņa ierosinājuma izdots Astronomiskais kalendārs un "Zvaigžņotā debess". Viņa ieguldījums populārzinātniskajā literatūrā ir arī piecas grāmatas. Apbalvots ar augstāko PSRS apbalvojumu – Ļeņina ordeni. Miris 1969. gada 27. aprīlī un apglabāts observatorijas teritorijā Baldones Riekstukalnā, kur uzstādīts arhitekta Jurija Vasiljeva piemineklis.

Pirms 70 gadiem (1947) norvēģu pētnieks un rakstnieks **Tūrs Heijerdāls** un pieci apkalpes locekļi ar

plostu "**Kon-Tiki**" devās **ekspedīcijā** no Peru pāri Klusajam okeānam uz Polinēziju. Heijerdāls uzskatīja, ka cilvēki no Dienvidamerikas ir nokļuvuši Polinēzijā, pirms Kolumbs ieradās Amerikā, un viņš gribēja pierādīt, ka tas iespējams. Vēlāk uzrakstītā grāmata par "Kon-Tiki" kļuva par bestselleru, savukārt dokumentālā filma par ekspedīciju ieguva Amerikas Kinoakadēmijas balvu kā 1951. gada labākā dokumentālā filma. 2012. gadā uzņemta norvēģu mākslas filma ar tādu pašu nosaukumu tika nominēta 85. Kinoakadēmijas balvai. Oriģinālais "Kon-Tiki" atrodas "Kon-Tiki" muzejā Oslo.

Pirms 65 gadiem (1952) ASV **beidza Japānas okupāciju**. Japānā tika pieņemta jauna konstitūcija, kas aizliedza Japānas karaspēka piedalīšanos karadarbībā ārpus valsts robežām. Japāna vairs nebija militāra lielvalsts, bet, ekonomikai strauji attīstoties, kļuva par ekonomikas lielvalsti.

Senajā Romā šī diena bija **Floras** jeb **Ziedu svētku (Floralia)** sākums.

Barbadosā šajā datumā svin **Nacionālo varoņu dienu**.

Nebraskā šī ir **Mežu diena**.

29. aprīlis – pirms 100 gadiem (1917) Valmierā tika atklāts **Vidzemes bezzemnieku un laukstrādnieku kongress**, kurā nolēma katrā pagastā dibināt bezzemnieku padomi.

Pirms 70 gadiem (1947) dzimusi **Ilma Čepāne** – latviešu juriste un politiķe, bijusī Satversmes tiesas tiesnese, Augstākās Padomes un vairāku Saeimu deputāte. Vairāk nekā 60 publikāciju autore par vides aizsardzības un zemes reformas tiesiskiem jautājumiem. Politikā iesaistījusies Atmodas laikā, 1990. gada 4. maijā balsojusi par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas deklarāciju. Apbalvota ar 1991. gada barikāžu dalībnieku piemiņas zīmi un III šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.

Pirms desmit gadiem (2007) **beidzās Libānas 29 gadu okupācija**, jo Sīrija pabeidza savu bruņoto spēku izvešanu no Libānas.

Pēc UNESCO Starptautiskās dejas padomes iniciatīvas 29. aprīlis pasaulē tiek atzīmēts kā **Starptautiskā dejas diena**. Ik gadu visdažādāko žanru dejas mākslas pārstāvji piedāvā šajā dienā koncertus un priekšnesumus miljoniem skatītāju visā pasaulē.

30. aprīlis – naktī no 30. aprīļa uz 1. maiju daudzviet Eiropā tiek svinēti vieni no lielākajiem pagānu svētkiem – **Valpurģu nakts**. Leģendas vēsta, ka šajā naktī visi pekles iemītņieki pulcējas kopā, sasēžas uz slotām un lido uz Bloksbergas kalna virsotni, lai tur nodotos velnišķīgām orgijām. Mūsdienās šajos svētkos ar dejām un uguns kuriem tiek godināts pavasaris.

Vjetnamā šī ir **Brīvības diena**.

Sagatavojuši **Aivars Janelis** un **Gunta Klismeta**

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ APRĪLIS LPS

LPS Valdē

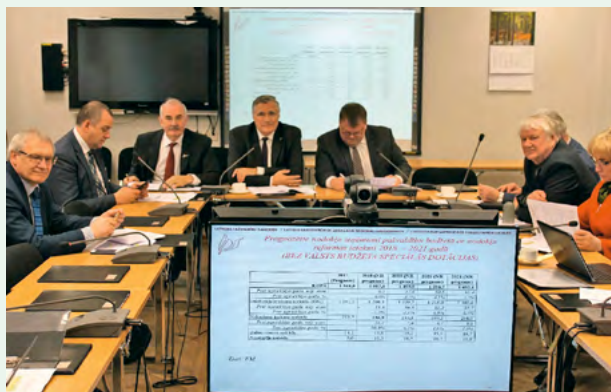
Aprīlī Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) Valde tikās divreiz – gan aprīļa pirmajās dienās izbraukumā Norvēģijā, gan 26. aprīlī pirms LPS Domes sēdes.

No 2. līdz 5. aprīlim LPS Valdes locekļi, pateicoties Norvēģijas Finanšu instrumenta programmas LV07 “Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālajām iestādēm” Divpusējās sadarbības fonda atbalstam, devās pieredzes apmaiņas braucienā uz **Bergenu Norvēģijā**.

Deleģācija apmeklēja Hordalannes reģiona pašvaldību, Bergenas pilsētas pašvaldību, Bergenas Universitāti, Dienvidnorvēģijas Lietišķo zinātņu universitāti, tikās ar starppašvaldību atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma BIR, programmas “Invest in Bergen” un valsts aģentūras “Innovation Norway” Bergenas nodaļas un Norvēģijas pašvaldību savienības KS pārstāvjiem. Programmā iekļautās tikšanās, prezentācijas un diskusijas sniedza daudzpusīgu informāciju par reģiona izaicinājumiem un iespējām. Latvijas pašvaldību pārstāvji no dažādiem skatpunktiem saņēma informāciju par reģionālās attīstības tendencēm, pašvaldību sadarbības praksi, uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumiem Hordalannes reģionā un Bergenas pilsētas aglomerācijā. Sarunu gaitā vairākkārt tika uzsvērti puduru (klasteru) nozīme reģiona turpmākajā izaugsmē, lai veicinātu visu iesaistīto partneru (reģionālo un vietējo pašvaldību, uzņēmumu, augstskolu, pētniecības institūtu) sadarbību gan vienā pudurī, gan starp dažādām nozarēm, tādējādi attīstot kompetenču un ekspertīzes pārnesi starp nozarēm un efektīvu izmantošanu. LPS deleģācijas dalībnieki guva arī ieskatu sadarbības organizēšanā, kas notiek dialogā, veicinot iesaistīto pušu vēlmi un izpratni par abpusēji izdevīgu sadarbību kopīgu mērķu sasniegšanā. Pašvaldību sadarbības formas un iespējas ir daudzveidīgas, tā tiek organi-

zēta atšķirīgās ģeogrāfiskās teritorijās vienā apgabalā atkarībā no izvēlēta mērķa vai sniedzamajiem pakalpojumiem (piemēram, sadzīves atkritumu apsaimniekošana, pašvaldību sadarbība uzņēmējdarbības veicināšanā un investīciju piesaistē).

26. aprīlī LPS Valde pulcējās pirms Domes sēdes, lai vienotos par kopīgu pozīciju valdības plānotās nodokļu reformas sakarā un sagatavotu lēmuma projektu.

LPS Domē

26. aprīlī LPS Domes ārkārtas sēdē, kas notika Melngalvju namā, tika apspriesta valdības plānotā nodokļu reforma. Sēdē piedalījās arī Ministru prezidents **Māris Kučinskis** un finanšu ministre **Dana Reizniece-Ozola**.

Finanšu ministrija kopīgi ar valdības sociālajiem un sadarbības partneriem izstrādājusi nodokļu reformas politiku, kas iekļauta **Valsts nodokļu politikas pamatnostādņēs 2018.–2021. gadam**, un premjers M. Kučinskis savā uzrunā uzsvēra pašvaldību lielo ieguldījumu priekšlikumu izstrādē. Savukārt finanšu ministre D. Reizniece-Ozola klātesošos iepazīstināja ar plānotās reformas galvenajiem aspektiem un paredzamajiem rezultātiem.

Latvijas iedzīvotāji, protams, var priecāties, ka jau nākamgad paredzēts neapliekamo ienākumu palielināt līdz 250 eiro, minimālo algu no 380 eiro pacelt uz 430 eiro un iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) no

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

23% samazināt uz 20%, taču pašvaldību budžetos tas iecirtīs pamatīgu robu jeb IIN ieņēmumu būs par 250 miljoniem mazāk (Finanšu ministrijas (FM) aprēķini). Domes sēdē pašvaldību vadītāji tika mierināti ar solījumu, ka līdzekļus šā samazinājuma kompensēšanai iezīmēs valsts budžetā, garantējot pašvaldībām 19,5% no valsts budžeta ieņēmumiem. LPS prasība ir **19,6%** no valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumiem pēc nodokļu reformas jeb gandrīz par desmit miljoniem vairāk, nekā aprēķinājusi FM, turklāt pašvaldības vēlas, lai šo skaitli nostiprina likumā.

LPS Dome pieņēma **lēmumu par pašvaldību nodokļu ieņēmumiem valsts kopējos nodokļu ieņēmumos**, lūdzot Saeimu un valdību nodokļu reformas likumdošanas paketē nostiprināt "Likumā par budžetu un finanšu vadību" pastāvīgu normu, papildinot likuma 42. pantu "Pašvaldību tiesības uz ieņēmumiem" ar jaunu daļu šādā redakcijā: "(1) Pieņemot gadskārtējo valsts budžeta likumu, prognozētais nodokļu ieņēmumu kopapjoms pašvaldību budžetā nākamajam saimnieciskajam gadam nav mazāks par 19,6% no prognozētajiem nodokļu ieņēmumiem valsts konsolidētajā kopbudžetā un nav mazāks par iepriekšējā gadā plānoto nodokļu ieņēmumu kopapjomu pašvaldību budžetos absolūtās summās."

LPS arī prasa nostiprināt likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pastāvīgu normu, ka nodokļa sadalījums starp pašvaldības budžetu un valsts pamatbudžetu gadskārtējā valsts budžeta likumā tiek noteikts tādējādi, lai prognozētais nodokļu ieņēmumu kopapjoms pašvaldību budžetā nākamajam saimnieciskajam gadam nav mazāks par 19,6% no prognozētajiem nodokļu ieņēmumiem valsts konsolidētajā kopbudžetā un nav mazāks par iepriekšējā gadā plānoto nodokļu ieņēmumu kopapjomu pašvaldību budžetos absolūtās summās, turklāt iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu prognozētais apjoms pašvaldību budžetos absolūtās summās kārtējam budžeta gadam tiek 100% garantēts ar valsts budžeta ieņēmumiem.

Atbilstoši Finanšu ministrijas 21. aprīļa vēstulē sniegtajam prognozētajam nodokļu ieņēmumu prognozēm pašvaldību budžetiem piekritīgā iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumu procentuālā daļa būtu: 2018. gadā – 84%; 2019. gadā – 94,5%; 2020. gadā – 95,3%; 2021. gadā – 95,3%.

Sarunas ar Satiksmes ministriju

28. aprīlī Pašvaldību savienībā notika pirmās šāgada sarunas ar ministrijām. Uz tām pulcējās abas puses – gan pašvaldību, gan Satiksmes ministrijas (SM) pārstāvji. Sarunas vadīja satiksmes ministrs **Uldis Augulis** un LPS Tehnisko problēmu komitejas vadītājs Rundāles novada domes priekšsēdētājs **Aivars Okmanis**, kuram palīdzēja LPS padomnieks **Aino Salmiņš**.

Sarunās tika apspriestas divas visām pašvaldībām un iedzīvotājiem svarīgas tēmas – sabiedriskais transports un autoceļi.

Sadaļā par **autoceļiem** puses izskatīja valsts un pašvaldību autoceļu finansējumu no valsts pamatbudžeta šogad un nākamajos divos gados, pašvaldību mērķdotācijas apjomu un sadalījumu, valsts un pašvaldību ceļu pārvadību un to sakārtošanas programmu, nodokļu un nodevu ieņēmumiem piesaistīta finansējuma modeli (transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis, autoceļu lietošanas nodeva, akcīzes nodoklis degvielai), iespējas piesaistīt papildfinansējumu ceļu uzturēšanai, pārbūvei un atjaunošanai, finansējumu grants ceļiem un citus jautājumus.

Sadaļā par **sabiedrisko transportu** tika apspriesta sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšana 2016.–2018. gadā; finansējums reģionālo, dzelzceļa un pilsētu maršrutiem; grozījumi Autopārvadājumu likumā; koncepcija sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanai un sniegšanai no 2021. gada; skolēnu pārvadājumu problemātika, pašvaldību, plānošanas reģionu un valsts SIA "Autotransporta direkcija" sadarbība skolēnu pārvadājumu organizēšanā; paredzami pasākumi atvieglojumu administrēšanas kārtības precizēšanā sabiedriskajā transportā pārvadāto personu uzskaites un identificēšanas problēmu risināšanai; autoostu darbību regulējošo normatīvo aktu grozījumi saskaņā ar paredzētajām reformām autoostu darbībā; taksometru nozares sakārtošana, mazinot ēnu ekonomikas īpatsvaru šajā nozarē.

Sarunu videoieraksts pieejams LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/tiesraides-videoarhivs/videoarhivs/>.

LPS komitejās

Veselības un sociālo jautājumu komitejā

11. aprīlī apvienotā LPS Veselības un sociālo jautājumu komitejas un Veselības un sociālo jautājumu tīkla

izbraukuma sēde notika Siguldas novadā, un tās centrālais jautājums bija **deinstitutionalizācija Latvijā**. Sēdi atklāja Veselības un sociālo jautājumu komitejas priekšsēdētājs Talsu novada pašvaldības vadītājs **Aivars Lācarus** un Siguldas novada domes priekšsēdētāja vietnieks **Jānis Zilvers**. A. Lācarus izteica patiesu gandarījumu par kuplo apmeklētāju pulku, kas apliecina izskatāmo jautājumu nozīmīgumu un nepieciešamību tos apspriest profesionāļu vidū. Savukārt J. Zilvers uzsvēra, ka Siguldas novads arvien biežāk kļūst par galamērķi ne tikai tūristiem, bet arī dažādu nozaru speciālistiem, piemēram, sociālajiem darbiniekiem, kuri dodas pie kolēģiem, lai apmainītos ar pieredzi un smeltos jaunas idejas. *“Par to mums jāpateicas mūsu novada lieliskajiem sociālā darba veicējiem, kuri strādā gan pašvaldībā, gan arī biedrībās,”* piebilda Siguldas novada pašvaldības vadītāja vietnieks.

Labus vārdus pašvaldības Sociālā dienesta darbiniekiem un nevalstiskajām organizācijām J. Zilvers atkārtoja arī vēlāk, apmeklējot vairākas biedrības klātienē. Viņš uzsvēra, ka neviens finansiālais ieguldījums no pašvaldības puses netiek uzskatīts kā tēriņš, bet gan kā ieguldījums nākotnē un pakalpojumu attīstībā, tos padarot aizvien modernākus un piemērotākus klientiem. *“Varbūt tieši tāpēc sociālajā jomā esam tik daudz sasnieguši. Savulaik, kad veidojās biedrības, kas sniedz šos pakalpojumus, atbalstījām, cik tas bija iespējams. Ar laiku apmācījām biedrību cilvēkus arī projektu rakstīša-*

nā. Tagad biedrības ne tikai piedalās Siguldas novada domes izsludinātajos projektos, bet arī piesaista līdzekļus dažādos citādos projektos. Cilvēki, kuri darbojas biedrībās, ir profesionāli auguši, kas, neapšaubāmi, ceļ visas sociālās jomas pakalpojumu kvalitāti,” skaidroja J. Zilvers.

No Labklājības ministrijas sanāksmē piedalījās Sociālo pakalpojumu departamenta direktors **Maksims Ivanovs** un vecākās ekspertes **Kristīne Lasmane** un **Sigita Rozentāle**, Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta vecākais eksperts **Jānis Laucis** un Sociālās iekļaušanas politikas departamenta vecākā eksperte **Anna Grīnberga**, kuri iepazīstināja un skaidroja deinstitutionalizācijas (DI) procesa būtību, gaitu un aktualitātes.

Šobrīd plānošanas reģioni ir noslēguši sadarbības līgumus par dalību DI projektos ar 115 pašvaldībām (šajos projektos nepiedalās Rīga un Ciblas, Jaunjelgavas un Līvānu novads). Reģionu DI vadības grupas ir izveidotas visos plānošanas reģionos, bet to vēl nav 24 pašvaldībās. Visām bērnu aprūpes iestādēm un slēgšanai atbalstīto valsts sociālās aprūpes centru filiālēm tiek izstrādāti reorganizācijas plāni.

Tuvākās DI aktivitātes saistībā ar ERAF ieguldījumiem paredz pašvaldību un DI plānu izstrādātāju vienošanos par izmaksu ziņā visefektīvāko un pašvaldību iespējām un vajadzībām atbilstošāko ERAF infrastruktūras attīstības risinājumu (konkrēti objekti, reāli nepieciešamais finansējuma apmērs, konkrēts mērķa grupas personu skaits). Pēc vienošanās par infrastruktūras attīstības risinājumu pašvaldības var uzsākt darbu pie tehniskās dokumentācijas (būvprojekta) izstrādes, turklāt šīs izmaksas ir attiecināmas jau kopš šāgada 1. janvāra. ERAF projektu atlase tiks īstenota vienu gadu – no 2018. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Savā pieredzē ar klātesošajiem dalījās Siguldas novada Sociālā dienesta vadītāja **Kristīne Freiberga**. Pašvaldības Sociālajā dienestā strādā 20 darbinieku, no kuriem 13 ir sociālie darbinieki. Klientu apkalpošanas vietas novadā ir četras: Siguldā un novada trīs pagastos – Siguldas pagastā, Allažos un Morē. Sociālajā dienestā darbojas trīs nodaļas. Ķīmenes

atbalsta nodaļa atbild par starpinstitucionālo sadarbību, grupu darbu, sociālo rehabilitāciju, profilaksi, prevenciju un psihosociālo konsultēšanu. Dienas centra pārziņā ir profesionālā sociālā un psihosociālā palīdzība, brīvā laika pavadīšanas iespējas, apmeklētāju individuālās konsultācijas, personu spēju veicināšana

pilnīgāk integrēties sabiedrības dzīvē un palielināt pašnoteikšanās iespējas, nevalstiskās organizācijas, apvienības, biedrības, klubiņi, interešu un atbalsta grupas, rūpes par personu fizisko un intelektuālo attīstību un veselīga dzīvesveida sekmēšanu un veicināšanu. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodaļas rūpju lokā ir materiālā palīdzība, pašvaldības iniciatīva, palīdzība krīzes situācijās, sociālās rehabilitācijas un aprūpes pakalpojumi, gadījuma vadīšana pilngadīgām personām un iekšējās kontroles sistēma. Gan ministrijas, gan siguldiešu prezentācija pieejama šeit: <http://www.lps.lv/lv/zinas/lps/3605-lps-veselibas-un-socialo-jautajumu-komitejas-un-veselibas-un-socialo-jautajumu-tikla-izbraukuma-sede>.

Pēc sēdes tās dalībnieki varēja klātienē iepazīties ar Siguldas novada sociālo pakalpojumu sniedzējiem. Siguldas pagasta "Kārklos" viņi paviesojās biedrības "Cerību spārni" sociālā atbalsta centrā "Cerību māja", kur uzturas cilvēki ar garīgiem traucējumiem, vecāki ar bērniem pēckrīzes periodā un gūst atelpu tie, kuriem ir kāds aprūpējama ar invaliditāti. Biedrībai "Cerību spārni" pieder arī sociālais uzņēmums "Pogotava", kas piedāvā gan šūšanu un apģērbu labošanu, gan masku izgatavošanu un dažādās tehnikās gatavotus roku darbus. Izstrādājumus apskatīt un pasūtīt var *Facebook*, *draugiem.lv* un *meistardarbs.lv* kontos. Pagājušogad Siguldā tika atvērts biedrības "Aicinājums Tev" dienas nodarbinātības centrs "Iespēju darbnīca". Šajā sociālajā uzņēmumā darbojas cilvēki ar invaliditāti – viņi šuj, izgatavo ādas priekšmetus, auž, ada ar adammašīnu, lej sveces, gatavo apsveikuma kartītes un dažādus citus rokdarbus. Sanāksmes dalībnieki apmeklēja arī Siguldas novada domes Sociālo pakalpojumu centru Rīgas ielā 1, kur izvietots pašvaldības dienas centrs, biedrības "Cerību spārni" dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas personām ar funkcionāliem traucējumiem un biedrības "Aicinājums Tev" dienas centrs.

ILZE RUDŽĪTE, padomniece veselības un sociālajos jautājumos:

– Veselības ministrija aprīlī nāca klajā ar ziņojumu "Par veselības aprūpes sistēmas reformu". Līdztekus citiem pasākumiem ziņojums paredz esošu vai jaunu pārvaldes uzdevumu nodošanu pašvaldībām (sniegt atbalstu ģimenes ārstu praksēm, nodrošināt veselības

aprūpi mājās, nedziedināmi slimo (*Hospice* tipa) pacientu aprūpes gultas u.c.), bet nav norādīti finansējuma avoti, nav atspoguļota ietekme uz pašvaldību budžetu, kā arī nav atspoguļots papildu administratīvais slogs, sadrumstaloti organizējot un nodrošinot minētos pakalpojumus.

Kā galvenais risinājums ģimenes ārstu pieejamībai un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai tiek minēta kopprakšu veidošana, kas paredz papildu telpu un speciālistu nodrošināšanu, bet tas iespējams tikai blīvi apdzīvotās vietās, kur ir saglabātas un darbojas poliklīniku ēkas, vai piesaistot papildu līdzekļus infrastruktūras izveidei, jo citviet Latvijā infrastruktūra jāveido no jauna. Papildu finansējums nepieciešams arī speciālistu atalgojumam un paplašināto telpu apmaksai. Veidojot šādas kopprakses un koncentrējot ģimenes ārstus vienā vietā, netiek sasniegts mērķis – nodrošināt primārās veselības aprūpes pieejamību pēc iespējas tuvu dzīvesvietai, tieši pretēji – pakalpojumi attālinās un būs pieejami galvenokārt pilsētās. Ziņojumā netiek izskatīti risinājumi ģimenes ārstu teritoriālā pārklājuma nodrošināšanai, piemēram, tā saucamo feldšerpunktu izveide, piesaistot cilvēkresursus no izdienas pensijā esošajiem mediķiem.

Nav skaidrības par virkni konkrētu lietu, piemēram, ko ietver jēdziens 'hroniska pacienta aprūpe stacionārā' un kādas izmaksas, nepieciešams skaidrot un statistiski pamatot ziņojumā minēto apgalvojumu, ka "aprūpes gultu pakalpojums pamatā saistās ar iedzīvotāju sociālajiem jautājumiem (aprūpes gultu pakalpojums lielākoties tiek sniegts nevis pēc akūtiem gadījumiem, bet gan hronisku saslimšanu gadījumos kontekstā ar iedzīvotāju sociāliem jautājumiem, piemēram, nespēju sevi aprūpēt, nodrošināt sev vienkāršu sadzīvīsku aprūpi un tuvinieku atbalsta trūkumu)" – cik pacientu, kurā reģionā, kādas saslimšanas u.c.

Paralēli Veselības ministrijas reformai tiek virzītas vairākas citas reformas, kurām ir būtiska ietekme uz pašvaldību budžetu. Tā kā ziņojums paredz esošu vai jaunu pārvaldes uzdevumu nodošanu pašvaldībām, LPS ieskatā visas piedāvātās reformas vērtējamas kopskatā, lai varētu precīzi novērtēt, kādus pasākumus un kādā apmērā pieejamā finansējuma (gan valsts, gan pašvaldību) ietvaros iespējams realizēt.

Reģionālās attīstības un sadarbības komitejā

11. aprīlī Reģionālās attīstības un sadarbības komitejas sēdes dalībnieki tika informēti, ka **Valsts kontroles (VK) ziņojums par veiktajām revīzijām pašvaldībās**, ko VK pārstāvji sniedza LPS Finanšu un ekonomikas jautājumu komitejas sēdē 28. martā, pieejams šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/>.

LPS padomniece reģionālās attīstības jautājumos **Ivita Peipiņa** pastāstīja par pašvaldību sadarbības tīkla "Vietējo vērtību un resursu izmantošana attīstībai" pirmo tikšanos 5. aprīlī Mārupē.

Darba kārtības galvenais jautājums bija Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) sagatavotais **informatīvais ziņojums "Par valsts administratīvi teritoriālo iedalījumu un valsts pārvaldes institūciju sadarbības teritoriju izveidi"**, ar ko iepazīstināja VARAM parlamentārais sekretārs **Jānis Eglīts** un valsts sekretāra vietnieks reģionālās attīstības jautājumos **Aivars Draudiņš**.

Šajā **ziņojumā uzsvērts**, ka 2008. gadā, pieņemot jauno valsts administratīvi teritoriālo iedalījumu, netika ievērota vienota sistēmiska pieeja administratīvo teritoriju izveidē atbilstoši teritoriju izveidošanas noteikumiem, kā rezultātā valstī izveidojušās nevienlīdzīgas pašvaldības. VARAM konstatējusi, ka šobrīd Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma noteikumiem neatbilst 57 administratīvās teritorijas. Lai nodrošinātu pašvaldību sniegto pakalpojumu samērīgas izmaksas un racionālu valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu izmantošanu, līdz administratīvi teritoriālā iedalījuma jautājumu sakārtošanai būtu attīstāma pašvaldību sadarbības organizēšana un pašvaldību sadarbības teritoriju izveide. VARAM iesaka izveidot 29 sadarbības teritorijas ap reģionālās un nacionālās nozīmes attīstības centriem, kuru ietvarā pašvaldības var brīvprātīgi apvienoties vai sadarboties, un valsts pārvaldes iestādes pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem organizēt šajās sadarbības teritorijās.

Komitejas dalībnieki asi kritizēja VARAM piedāvāto projektu, jo sadarbība starp pašvaldībām notiek jau šobrīd, turklāt gan obligāto un brīvprātīgo funkciju izpildē, gan dažādu projektu un iniciatīvu īstenošanā, gan ievērojot vēsturiskās, ģeogrāfiskās un kultūras tradīcijas, gan citās jomās. Vairāki pašvaldību pārstāvji atzīmēja, ka joprojām nav izvērtēti 2009. gada teritoriālās reformas ieguvumi un izmaksas, tādēļ nedrīkst sākt kardinālas pārmaiņas bez iepriekšējās reformas analīzes, precīziem kritērijiem, finanšu aprēķiniem un paredzamajiem ieguvumiem. Sadarbība starp pašvaldībām notiek tā, kā dzīve to pieprasa, nevis no augšas nosakot un sazīmējot 29 apgabalus – tur-

klāt dažādus pēc izmēriem un iedzīvotāju skaita. Ministrijas pārstāvji tā arī nespēja atbildēt uz galveno jautājumu – kas tad īsti mainīsies un uzlabosies iedzīvotāju dzīvē, ja turpmāk valsts tiks pārvaldīta nevis 119, bet 29 teritoriālajās vienībās.

VARAM plāno līdz 1. septembrim sagatavot priekšlikumus likumprojektam par sadarbības teritorijām un valsts tiešās pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci tajās, kā arī izvērtēt Reģionālās attīstības likuma nosacījumus par valsts tiešās pārvaldes iestāžu teritoriālo struktūru organizēšanu atbilstoši plānošanas reģionu teritorijām un nepieciešamības gadījumā sagatavot priekšlikumus par nepieciešamajiem grozījumiem likumā.

Reģionālās attīstības un sadarbības komiteja šo ziņojuma projektu neatbalsta un atkārtο jau pērnā gada 8. novembrī komitejā lemtο: VARAM veikt pētījumu par to, kā pašvaldības sadarbojas, kādas ir šīs sadarbības formas un kāds varētu būt dažādaī sadarbībai vēlamais sadarbības teritoriju mērogs. LPS uzskata, ka vispirms ir jāsakārto valsts pārvaldes sistēma un tās iestāžu teritoriālais izvietojums. Konsultējoties ar pašvaldībām, būtu jāizstrādā sadarbības institucionālais modelis starp atsevišķām valsts iestādēm un potenciālo sadarbības teritoriju pašvaldībām un tikai tad varētu lemt par viena vai otra varianta "stiprajām un vājajām pusēm" jeb priekšrocībām un ieguvumiem vai paredzamajiem zaudējumiem un papildizmaksām.

Komitejas vadītājs Auces novada domes priekšsēdētājs **Gints Kaminskis** ierosināja šādu ideju vispirms izmēģināt praksē, piedāvātos risinājumus, to izmaksas un lietderību pārbaudot vismaz trīs pilotprojektos – dažādu lielumu paredzamajās sadarbības teritorijās.

Komitejas dalībnieki uzskata, ka vairāk par zīmējumiem un kartēm vajadzīgas reģionālās attīstības finanšu programmas, kas ļautu mērķtiecīgi realizēt reģionu attīstību atbilstoši reģiona pašvaldību iedzīvotāju un ekonomikas vajadzībām. Šobrīd ziņojums piedāvā tikai formālas izmaiņas, pārdalot teritorijas un iedzīvotājus bez skaidri definētiem reģionālās attīstības ieguvumiem.

LPS padomniece **Ivita Peipiņa** uzsver, ka informatīvajā ziņojumā nav pamatots, kāpēc sadarbībai jānosaka noteiktas robežas. Šim ziņojuma projektam arī nav

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

atsauces un sasaistes ar jau pieņemtajiem stratēģiskajiem dokumentiem – ne ar Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam, ne Nacionālo attīstības plānu, ne Reģionālās attīstības pamatnostādņem. Tāpēc LPS šo informatīvo ziņojumu nesaskaņo un lūgs VARAM ministrijai pārmaiņas sākt ar valsts tiešās pārvaldes iestāžu izvietojanas un tām nepieciešamo funkciju teritoriālā lieluma pamatojumu.

Sēdes video un prezentācijas pieejamas šeit: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3603-minasanas-kas-sekos-auli-vai-apstasanas>.

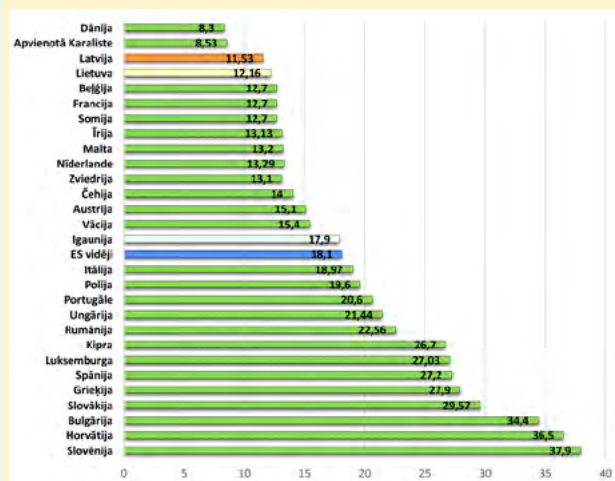
SANDRA BĒRZIŅA, padomniece vides aizsardzības jautājumos:

– Gan mediju telpā, gan dažādu interešu grupu un sabiedrības pārstāvju vidū samērā bieži tiek analizēta informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un dažādiem aprobežojumiem tajās. Ir gadījumi, kad fakti tiek sagrozīti vai arī skaitļi ir precīzi, taču tos dažādi interpretē. Protams, viedokļi dabas

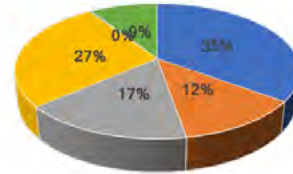
aizsardzības politiku var un, iespējams, tiem pat vajag atšķirties, taču, argumentējot un aizstāvot tos, jāizmanto korekti fakti. Tieši tādēļ sniedzam oficiālos datus, kas var kalpot gan kā uzziņas avots, gan palīdzēt pamatot viedokli par kādu konkrētu jautājumu.

NATURA 2000 teritoriju īpatsvars attiecībā pret valsts sauszemes teritorijām 2016. gadā %
(pēc ES vides politikas īstenošanas ziņojuma datiem)

ĪADT tiek iedalītas dažādās aizsardzības režīma zonās. Neitrālajā zonā vai nu nav saimnieciskās darbības ierobežojumu, vai tie ir minimāli, savukārt visstingrākie saimnieciskās darbības ierobežojumi (līdz pat pilnīgam aizliegumam) ir regulējamā režīma, stingrā režīma un sezonas lieguma zonās, kas diagrammā apvienotas ar nosaukumu “rezervātu režīma zonas”.

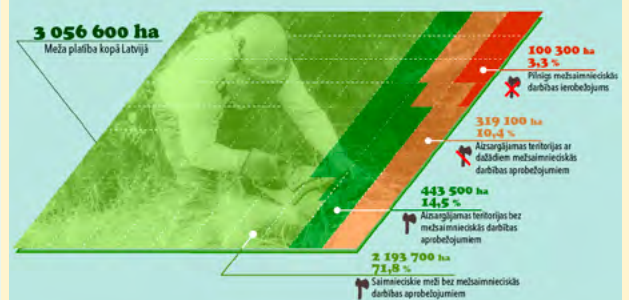
Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) aizsardzības režīma zonu sadalījums (pēc Dabas aizsardzības pārvaldes datiem)

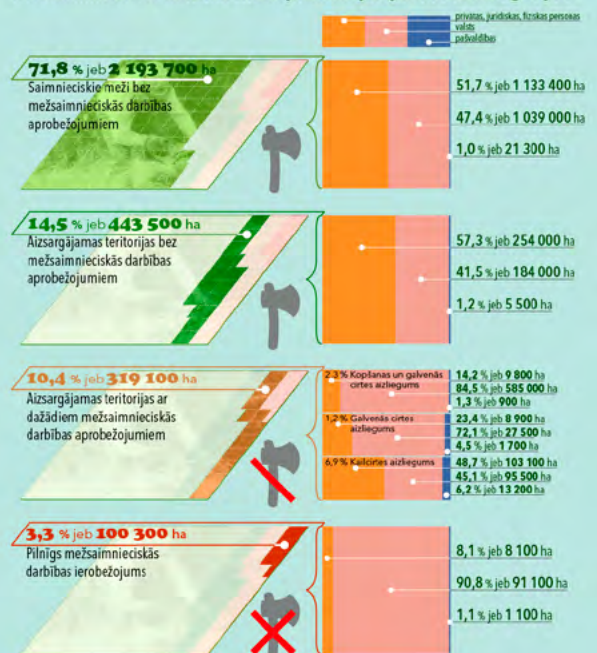
- Neitrālā zona 372 549,79 ha
- Dabas parka zona 130 725,98 ha
- Dabas lieguma zona 174 882,81 ha
- Ainavu aizsardzības zona 286 861,61 ha
- Kultūrvēsturiskā zona 2569,11 ha
- Rezervātu režīma zonas 97367,08 ha

Mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi

Meža apsaimniekošana Latvijā

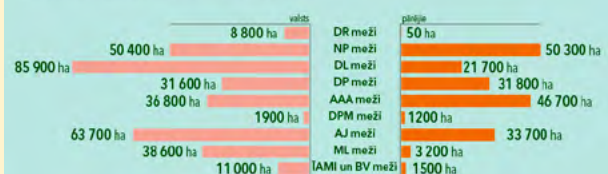

Mežsaimnieciskā darbība meža platībās pa īpašnieku kategorijām

Aizsargājamās teritorijas

Meža zemēs tiek izdalītas vai nu aizsargājamas teritorijas ar saimnieciskās darbības aprobežojumiem, kas savstarpēji atšķiras pēc teritorijas izveidošanas mērķiem (sugu un biotopu aizsardzība, ūdens resursu, ainavu, ģenētisko resursu u.c. aizsardzība) un aizsardzības režīma: dabas rezervātu (DR) meži, nacionālo parku (NP) meži, dabas liegumu (DL) meži, dabas parku (DP) meži, aizsargājamo ainavu apvidu (AAA) meži, dabas pieminekļu (DPM) meži, vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu (AJ) meži (Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta līpu aizsargjoslu meži, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ierobežotās saimnieciskās darbības joslu meži, aizsargjoslu meži ap pilsētām), mikroliegumu (ML) meži, īpaši aizsargājami meži (IAM) un bioloģiski vērtīgi (BV) meži.

Izglītības un kultūras jautājumu komitejā

18. aprīlī Izglītības un kultūras komitejā tika skatīti divi aktuāli jautājumi: par pašvaldību padotībā esošo internātskolu finansēšanas priekšlikumiem, sākot ar 2018. gada 1. janvāri, un par pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu finansēšanas principiem.

Komitejas sēdē piedalījās Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) valsts sekretāra vietniece un Izglītības departamenta direktore **Evija Papule**, Izglītības departamenta direktores vietniece **Līga Buceniece**, vecākā eksperte **Modra Jansone** un citi speciālisti. Finanšu ministriju pārstāvēja Pašvaldību finansiālās darbības uzraudzības un finansēšanas departamenta direktore **Inta Komisāre**, bet Labklājības ministriju – Sociālās iekļaušanas politikas departamenta direktore **Elīna Celmiņa**.

IZM pārstāvji informēja par **priekšlikumiem pašvaldību padotībā esošo internātskolu finansēšanai**, sākot ar 2018. gada 1. janvāri. Viņi norādīja, ka IZM internātskolu uzturēšanai finansējums ir paredzēts līdz 2017. gada 31. decembrim, tāpēc turpmāk sperami divi soļi.

Pirmais solis:

* pedagogu darba samaksa un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas tiek finansētas no valsts budžeta saskaņā ar kārtību, kādā aprēķina valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs;

* izglītojamo uzturēšanos citu pašvaldību internātskolā pašvaldības sedz savstarpējo norēķinu kārtībā;

* ir terminēta iespēja saņemt atbalstu, līdzdarbojoties 2016. gada 12. jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr. 460 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus" īstenošanas noteikumi" ietvaros.

Otrais solis:

* internātskola uz terminētu laika periodu piedāvā pašvaldībām sociālās rehabilitācijas pakalpojumus ar primārās prevencijas vajadzībām un sociālos pakalpojumus, par ko izmaksas sedz attiecīgā pašvaldība. LPS un pašvaldību pārstāvji norādīja, ka informatīvais ziņojums nesniedz pietiekami detalizētus, pierādījumos balstītus apsvērumus un argumentus par internātskolu attīstības iespējām. Nav izpildīts Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības 2017. gada 5. oktobrī noslēgtajā vienošanās un domstarpību pro-

tololā dotais uzdevums, kur tika uzdots: "Izglītības un zinātnes ministrijas izveidotai darba grupai, kurā piedalās arī Latvijas Pašvaldību savienības deleģēti pārstāvji, līdz 2016. gada 31. decembrim izvērtēt internātskolu attīstības iespējas un iespējamus risinājumus internātskolu finansēšanai turpmākiem gadiem, izskatot iespēju internātskolu darbību nodrošināt no valsts budžeta līdzekļiem." Nododot internātskolu uzturēšanas izdevumu finansēšanu pašvaldību pārziņā jau 2018. gada 1. janvārī, ir pamats bažām par paredzamajiem riskiem saistībā ar internātskolu pilnvērtīgu funkciju nodrošināšanu.

Komitejas locekļi atbalstīja **LPS un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) kopīgi sagatavoto vēstuli par pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu finansēšanas principiem** un tās nosūtīšanu Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai un Sociālo un darba lietu komisijai.

Pašvaldību pārstāvji norādīja, ka pašvaldību dibinātās un valsts profesionālās izglītības iestādes un to audzēkņi atrodas nevienlīdzīgā situācijā, jo pašvaldību dibinātās izglītības iestādes no valsts budžeta var tikt finansētas, ja tajās īsteno šādas profesionālās izglītības programmas:

– valstiski nepieciešamās izglītības programmas (darba tirgus pieprasītas), ja to īstenošanu nav nodrošinājuši valsts finansētie profesionālās izglītības kompetences centri un koledžas;

– unikālas izglītības programmas, kuru kopskaits valstī ir neliels un kurās var mācīties neliels izglītojamo skaits;

– attiecīgā reģiona darba tirgū pieprasītas izglītības programmas.

Nosakot papildu nosacījumus, pašvaldību dibinātajām izglītības iestādēm samazinās stabilitāte ilgtermiņā.

INĀRA DUNDURE, padomniece izglītības, bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos:

– Aprīlis ļoti nozīmīgs bija gan manā darba, gan personīgajā dzīvē – 21. aprīlī Latvijas Universitātes Vadībzinātnes un Demogrāfijas promocijas padomes atklātajā sēdē aizstāvēju promocijas darbu

doktora zinātniskā grāda iegūšanai vadībzinātnē sabiedrības vadības apakšnozarē.

No darba dokumentiem noteikti jāpiemin **Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) priekšsēdētājas Ingas Vanagas un Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēža Andra Jaunsleiņa parakstītā vēstule Saeimai, Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai un Sociālo un darba lietu komisijai** ar rosinājumu steidzamības kārtā sasaukt kopīgu sēdi, pieaicinot visas reformas īstenošanā ieinteresētās un iesaistītās puses, lai kopīgi izvērtētu

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

internātskolu darbības nodrošināšanu pēc valsts finansējuma pārtraukšanas un citus ar internātskolu darbības turpmāko nodrošināšanu saistītus problēmjautājumus. Vēstulē uzsvērts, ka LIZDA un LPS neiestājas pret reformām, jo demogrāfiskā situācija liek pieņemt nepopulārus lēmumus, taču katru reformu, kas skar Latvijas iedzīvotājus, ir nepieciešams vispusīgi izvērtēt. IZM ziņojumā nav internātskolu darbības nodrošināšanas padziļināta izvērtējuma, kā arī netiek definēti internātskolu reorganizācijas kritēriji. IZM ieskatā internātskolā jābūt ne mazāk par 300 audzēkņiem, un tas nozīmē, ka no 15 internātskolām darbību varētu turpināt septiņas. Neatbildētu un neskaidru jautājumu ir daudz gan internātskolu vadītājiem un darbiniekiem, gan pašvaldībām.

Aprīlī sagatavoju **atzinumu Izglītības un zinātnes ministrijai par informatīvo ziņojumu "Par pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu finansēšanas principiem"**, kurā minēti vairāki iebildumi. Diemžēl IZM netika acinājusi ne pašvaldības, ne LPS, lai kopīgi izstrādātu profesionālās izglītības iestāžu programmu finansējuma modeli. Nedz informatīvajā ziņojumā, nedz Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektā nav minēti tie ārējie normatīvie akti, kuros tiek plānots ietvert profesionālo izglītības programmu finansēšanas principus, MK sēdes protokollēmuma projektā nav paredzēts ministrijai izstrādāt attiecīgus normatīvo aktu grozījumus vai jaunus normatīvos aktus. Pašvaldību savienība uzskata, ka finansēšanas principu un to īstenošanas procesu nenostiprināšana ārējos normatīvajos aktos var radīt situāciju, ka IZM šos principus praksē nepiemēros. Tāpēc informatīvais ziņojums būtu jāpapildina, ievērojot vienlīdzīgu pieeju valsts budžeta piešķirumam profesionālajā izglītībā neatkarīgi no iestādes dibinātāja un nosakot vienotu Latvijas izglītības klasifikācijā iekļauto profesionālās pamatzglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo (gadā).

27. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā notika **konference "Domāt"**, kas bija pirmā Valsts izglītības satura centra (VISC) projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" tematisko pasākumu sērijā. Projekts tiek realizēts sadarbībā ar 64 pašvaldību 100 pilotskolām, Strazdumuižas internātskolu, Daugavpils Universitāti, Liepājas Universitāti, Latvijas Universitāti, RPIVA, LSPA, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmiju un Latviešu valodas aģentūru. Konferencē piedalījās 520 pedagogu. Mācību satura ieviešanas vadītāja *PhD*. Zane Oliņa atzīmēja, ka projekta mērķis ir "skola2030, kura domā, dara un zina". Pasaulē izglītības foruma (*Education WorldForum*) programmas veidotājs Gavins Daikss uzsvēra, ka sekmīgai dzīvei mainīgajā pasaulē joprojām svarīgs skolas uzdevums ir palīdzēt skolēniem iegūt pamatīgas zināšanas, taču vienlaikus ir vērts vairāk pūļu ieguldīt, lai attīstītu viņu zinātkāri, mācīšanās un sadarbības prasmes, spēju sadzīvot ar neskaidrību un neviennozīmīgām situācijām. Par prasmī vadīt savu mācīšanos – ieguldījumu visai dzīvei runāja projekta vecākais eksperts Edmunds Vanags. *Dr.paed.* Dace Namsone akcentēja, ka laba izglītība

nozīmē nevis daudz zināt, bet saprast būtību un spēt zināšanas lietot. Tāpēc jāturpina akcentu pārbīde no zināšanu nodošanas uz mācīšanās vadīšanu, piedāvājot skolēniem daudzveidīgus produktīvus uzdevumus, mērķtiecīgu atbalstu un atgriezenisko saiti.

Nākamajā dienā – 28. aprīlī piedalījos **projekta uzraudzības padomes sēdē**, kur uzsvēru, ka līdz ar projekta ieviešanu skolās ir jābūt izmaiņām jauno pedagogu sagatavošanas programmās, lai, ienākot skolās, viņi varētu produktīvi strādāt, ņemot vērā izmaiņas mācību saturā.

Tehnisko problēmu komitejas IT apakškomitejā

6. aprīlī notika LPS Informātikas (IT) jautājumu apakškomitejas sēde, kurā tika skatīti ar IKT drošību saistīti jautājumi un aplūkoti praktiski piemēri un piedāvājumi **Vispārīgās datu aizsardzības regulas (GDPR) prasību ieviešanai pašvaldībās**.

Rīgas domes IT drošības centra vadītāja **Signe Plūmiņa** bija sagatavojusi izsmejošu prezentāciju un konkrētus piemērus par Rīgas domes veiktajām darbībām. **Andris Soroka** no "Data Security Solutions" vērsa uzmanību uz to, ka GDPR neatceļ vispārīgās IKT drošības prasības un ierastie aizsardzības virzieni paliek līdzšinējie – aizsardzība pret ārējiem apdraudējumiem un iekšējā perimetra aizsardzība. Lai to visu varētu paveikt efektīvāk un reizē arī izpildīt GDPR prasības, ir jābūt atbilstošam tehnoloģiskajam aprīkojumam, savukārt tā iegāde lielā mērā atkarīga no konkrēto vajadzību izpētes. **Juris Pūce** no SIA "Analytica" iezīmēja darbības sfēru IKT drošības jomā pašvaldībās.

LPS šai tēmai vēl pievērsīsies, jo vasaras sākumā, iespējams, būs publiski pieejami Tieslietu ministrijas normatīvo dokumentu projekti, kas precizēs GDPR ieviešanu un darbību Latvijā.

Sēdes noslēdzošā daļa tika veltīta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavotajam likumprojektam "**Valsts pārvaldes informācijas un komunikācijas tehnoloģiju likums**", ar ko iepazīstināja VARAM Elektroniskās pārvaldes departamenta Valsts informācijas sistēmu nodaļas biznesa procesu analītiķis **Vitālijs Keņģis**. Šī bija pirmā reize, kad dokuments pašvaldību auditorijā tika apspriests publiski, un jau šobrīd iezīmējies, ka būs arī otrā un droši vien arī trešā versija, jo paliek neskaidrības par

pašvaldību IKT vietu un lomu šā projekta izpratnē, atbildību par pakalpojumu nodrošināšanu starp vairākiem pakalpojumu sniedzējiem utt. Sēdes videoieraksts un prezentācijas pieejamas LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/seminari-un-video/videoarhivs/3598-lps-it-apakskomitejas-sede-datu-regula-planosana-un-realizacija>.

Būvniecības apakškomitejā

Paplašinātā Būvniecības apakškomitejas sēde notika **26. aprīlī**, un tajā gan klātienē, gan neklātienē ar videotiešraides palīdzību (<http://www.lps.lv/lv/zinas/lps/3623-paplasinata-lps-buvniecibas-apakskomitejas-sede>) piedalījās daudzu būvvalžu pārstāvji un citi interesenti.

Sanāksmes darba kārtībā bija divi jautājumi: Valsts būvnormatīvu jaunā redakcija, pašvaldību viedokļi, Ekonomikas ministrijas argumenti un steidzamie grozījumi Būvniecības likumā, par ko informāciju sniedza Ekonomikas ministrijas (EM) pārstāvji. EM valsts sekretāra vietnieka **Edmunda Valanta** prezentācija sniedza ieskatu nozares un ministrijas priekšlikumos, kas paredz plašākas iespējas veikt grozījumus būvprojektā projektēšanas un būvniecības procesā, novērst pārmērīgu tehnisku prasību izvirzīšanu, saglabāt pieredzējušus būvspeciālistus, pilnveidot BIS ērtākai elektroniskai būvprojektu saskaņošanai un informācijai ievadei, pilnveidot procedūru strīdu izskatīšanai un optimāli izmantot BVKB kompetenci, veicot būvdarbu kontroli jūrā.

Sanāksmes dalībnieki vienojās, ka ir atbalstāmi grozījumi paātrinātā kārtībā, bet nevienojās par grozījumiem likumā, kas definē būvvalžu atbildību. Pašvaldību pārstāvji uzskata, ka šos grozījumus nedrīkst izskatīt steidzamības kārtībā un iespējamie riski jāizvērtē atkārtotā sanāksmē Ekonomikas ministrijā.

Sadarbības tīkli

Pirmā pašvaldību sadarbības tīkla tikšanās Mārupē

5. aprīlī Mārupes novada Kultūras namā notika pirmā pašvaldību sadarbības tīkla "**Vietējo vērtību un resursu izmantošana attīstībai**" tikšanās, ko organi-

zēja LPS. Sadarbības tīklā apvienojušās 52 pašvaldības, tajā skaitā arī Mārupes pašvaldība.

Sanāksmi atklāja Mārupes novada domes priekšsēdētājs **Mārtiņš Bojārs**.

LPS, īstenojot Norvēģijas Finanšu instrumenta projektu "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana", izstrādāja "Mācīties salīdzinot" modeli pašvaldībām. Šīs metodes būtība paredz pārņemt labās

prakses piemērus no citām pašvaldībām, pielāgojot tos saviem apstākļiem, noskaidrot kopīgās problēmas un palīdzēt katrai pašvaldībai meklēt individuālus risinājumus. Pašvaldības dalās zināšanās, informācijā un dažkārt arī resursos. Galvenais rīks šajā metodē ir pašvaldību sadarbības tīklu izveidošana. Par šo modeli sanāksmē informēja LPS vecākais padomnieks **Māris Pūķis**.

LPS padomniece reģionālās attīstības jautājumos **Ivita Peipiņa** tīkla dalībniekus iepazīstināja ar tā darbības galvenajiem uzdevumiem, kā arī iespējamām turpmāko sanāksmju tēmām.

Mārupes novada domes Attīstības nodaļas vadītāja **Ilze Krēmere** sniedza ieskatu Mārupes novada attīstības procesos, kas saskaņoti ar novada saukli: Mārupe – labvēlīgam lidojumam teicama starta vieta!

Interesanti fakti par Mārupes novadu:

- * iedzīvotāju vidējā vecuma ziņā jaunākais novads;
- * intensīva būvniecība, gadā vidēji ekspluatācijā tiek nodotas 100 jaunbūves;
- * vidēji gadā tiek uzsākti 20–25 detālplānojumi, 2–3 lokālplānojumi;
- ielu kopgarums novadā – ap 130 km, no kuriem 50 km ir privātās ielas;
- * ligumi ar 70 privātajām pirmsskolas izglītības iestādēm (665 izglītojamie).

Pašvaldībā pabeigta stratēģiju izstrāde tūrismā, mārketingā, sporta un aktīvās atpūtas jomā, kultūrvīdē un izveidotas vairākas konsultatīvās padomes. Tūrisma konsultatīvā padome sniedz atbalstu Mārupes novada amatniekiem un mājražotājiem un

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

organizē seminārus un mācības tūrisma pakalpojumu sniedzējiem. Sporta un aktīvās atpūtas konsultatīvās padomes pārziņā ir sporta pasākumu plāns, virzība sporta objektu būvniecībā un stratēģisku jautājumu risināšana. Izglītības konsultatīvā padome nodarbojas ar izglītības programmām, skolu attīstības programmām un dalību projektos. Ceturtā ir mārketinga un uzņēmējdarbības atbalsta konsultatīvā padome. Savukārt kultūrvides konsultatīvās padomes pienākumos ietilpst pasākumu "Līgosim kopā Mārupē!", "Lieldienu jampadracis", "Mārupes cālis", "Muzikālā Advente", bērnu un jauniešu svētku "Ar vasaru saujā", jaundzimušo sveikšanas "Esmu mazais mārupietis", senioru godināšanas, Latvijas valsts proklamēšanas gadadienas un citu pasākumu un brīvdabas kino rīkošana.

Lai izraudzītu nākamajās tīkla sanāksmēs skatāmos jautājumus, pēc prezentāciju noklausīšanās darbs turpinājās trijās darba grupās. Tika uzsvērtas šādas galvenās tēmas: pilsētvide un ciematu vide: degradētās un neizmantotās teritorijas; vietējo resursu (ekonomikas) izmantošana attīstībā; ceļu attīstība kā priekšnoteikums novadu attīstībai; pašvaldību sadarbības formas u.c.

Visas prezentācijas pieejamas LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/zinas/lps/3595-marupe-notika-pirma-pasvaldibu-sadarbibas-tiklatiksanas>.

Nākamā tīkla sanāksme plānota maija beigās.

Dabas aizsardzības un atkritumu apsaimniekošanas tīkla sanāksme Pārgaujas novadā

LPS pašvaldību sadarbības tīkla "Dabas aizsardzība un atkritumu apsaimniekošana" pirmā tikšanās notika 12. aprīlī Auciema muižā Raiskuma pagasta

Auciemā. Uz sanākumi tika aicināti tie pašvaldību pārstāvji, kurus pašvaldības pieteikušas darbam tīklā. Atjaunotās muižas gaisotne un uzmundrinošie Pārgaujas novada domes priekšsēdētāja **Hardija Venta** ievadvārdi radīja patīkamu noskaņu un sajūtu, ka ikviens šeit ir gaidīts.

LPS padomniece ārējo sakaru jautājumos **Ligita Pudža** pastāstīja par pašvaldību sadarbības tīklu būtību un darbības mērķi, kā arī iepriekšējo pieredzi Norvēģijas Finanšu instrumenta projektā "Lietpratīga pārvaldība un Latvijas pašvaldību veikspējas uzlabošana", kura īstenošanas laikā tika izveidoti un darbību uzsāka pirmie pašvaldību sadarbības tīkli.

Šīs sanāksmes mērķis bija noskaidrot tos pašvaldībām būtiskos jautājumus dabas aizsardzības un atkritumu apsaimniekošanas jomā, kas turpmāk tiks risināti sadarbības tīkla ietvaros, un nepieciešamo apkopojamo datu veidu un apjomu, kā arī vienoties par turpmāko darbības modeli. Tādējādi LPS padomnieces **Sandra Bērziņa** (vides aizsardzības jautājumos) un **Sniedze Sproģe** (lauku attīstības jautājumos) iepazīstināja ar iespējamajām tēmām, kas varēja kalpot ierosmei tālākajās diskusijās. Lielāku interesi izraisīja atkritumu apsaimniekošanas jautājumi. Sanāksmes dalībnieki vienojās, ka turpmāk padziļināti diskutēs par šādām tēmām: dalīto atkritumu savākšanas sistēmas un infrastruktūras attīstība, atkritumu maksas noteikšana un iepirkumi.

Savukārt dabas aizsardzības jomā aktuālākie jautājumi ir kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem un atbildības, funkciju un finansējuma sadalījums īpaši aizsargājamo dabas teritoriju uzturēšanai un apsaimniekošanai.

Ļoti būtisks jautājums, kas risināms visiem sadarbības tīkla dalībniekiem, ir dabas resursu nodoklis, tā izlietojums un iespējamā šā nodokļa iekasēšanas pārdale starp valsti un pašvaldībām.

Sanāksmes dalībniekus uzrunāja arī AS "Zaļais punkts" direktors **Kaspars Zakulis**, kurš informēja par organizācijas darbības principiem un sadarbību ar pašvaldībām atkritumu šķirošanā.

Tikšanās noslēgumā interesentiem bija iespēja apmeklēt Ungurmuižas parku, kur, veidojot parkveida ainavu telpu un izcērtot pamežu, radīta ne tikai pievilcīga vide, bet vienlaikus arī dzīvotne īpaši aizsargājamam kukainim – lapkoku praulgrauzim, un iepazīties ar Ziemeļvidzemes reģiona sadzīves atkritumu apstrādes un noglabāšanas vietas – poligona "Daibe" darbību.

Prezentācijas pieejamas šeit: <http://www.lps.lv/lv/zinas/lps/3604-pasvaldibu-sadarbibas-tikla-dabas-aizsardziba-un-atkritumu-apsaimniekosana-sanak-sme>.

Videokonferences

Pieejamas vides veidošana

12. aprīlī LPS sadarbībā ar invalīdu un viņu draugu apvienību “Apeirons” rīkoja videokonferenci par pieejamas vides veidošanu. Tajā piedalījās apvienības “Apeirons” valdes priekšsēdētājs **Ivars Balodis** un pieejamas vides eksperts **Jurgis Briedis**.

Iespējamās izmaiņas zvejas regulējumā par mencu piezveju

19. aprīlī LPS un Zemkopības ministrija (ZM) organizēja videokonferenci ar iesaistītajām jūras piekrastes pašvaldībām un šajos ūdeņos zvejojošiem zvejniekiem par iespējamām izmaiņām zvejas regulējumā Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes ūdeņos sakarā ar **mencu piezveju Rīgas līcī**. Par to pastāstīja ZM Zivsaimniecības departamenta direktors **Normunds Riekstiņš**.

Seminārs par biotopu kartēšanu jeb “Dabas skaitīšanu”

20. aprīlī Latvijas Pašvaldību savienības organizētā semināra/videokonferences galvenais jautājums bija biotopu kartēšana, kas tiek īstenota ES Kohēzijas fonda finansētā projekta “Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un

ekosistēmu aizsardzībai Latvijā” jeb “Dabas skaitīšanas” ietvaros.

Par to, kā praktiski norisināsies biotopu kartēšana, kā tiks informēti zemju īpašnieki un pašvaldības, kādas ir viņu tiesības un pienākumi, un citiem jautājumiem informāciju sniedza projekta “Dabas skaitīšana” vadītāja **Īrisa Mukāne** un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta direktora vietniece **Ilona Mendziņa**.

Sikāk par projektu iespējams uzzināt Dabas aizsardzības pārvaldes mājaslapā: www.daba.gov.lv (sadaļā *Projekti – Kohēzijas fonds*) un projekta mājaslapā: www.skaitamdabu.gov.lv.

Videokonferenču ieraksti un prezentācijas pieejamas LPS interneta vietnē: <http://www.lps.lv/lv/tiesraides-videoarhivs/videoarhivs/>.

Citi notikumi

Limbažos atklāts projekts “Zaļie dzelzceļi”

4. aprīlī LPS padomniece **Elita Kresse** piedalījās jaunā INTERREG Igaunijas–Latvijas pārrobežu programmas projekta “Zaļie dzelzceļi” (“Green Railways”) svinīgajā atklāšanas pasākumā Limbažu bibliotēkā. “Zaļie dzelzceļi” ir vērīgs projekts, kas paredz sakārtot bijušo dzelzceļa līniju infrastruktūru Vidzemē un Dienvidigauņijā, izveidojot aptuveni 750 km garu velo un gājēju maršrutu, kura lielākā daļa vedīs pa bijušajām dzelzceļa līnijām. Projektā plānota bijušo dzelzceļa līniju seguma atjaunošana un piemērošana nemotorizētajam transportam, koka tiltiņu un margu uzstādīšana, atpūtas vietu izveide un bijušo dzelzceļa infrastruktūras objektu uzlabošana, kājāmgājēju un velobraucēju skaitītāju uzstādīšana. Paredzēts maršrutu marķēt dabā, kā arī to popularizēt gan tepat, gan ārvalstīs. Līdzīgi projekti īstenoti vairākās Eiropas Savienības valstīs, kur bijušie dzelzceļa posmi tiek veiksmīgi pielāgoti tūrismam, dodot iespēju attīstīt interesantu, vēsturisku un ar kultūru bagātu tūrisma

PAŠVALDĪBU SAVIENĪBĀ

piedāvājumu, kas turklāt ir izmantojams visu gadu. Projektā "Zaļie dzelzceļi" sadarbojas 25 Vidzemes un Dienvidigaunijas pašvaldības un organizācijas, kas ir ļoti liels projekta partneru skaits. Tādēļ īpaši jāuzteic **Vidzemes Tūrisma asociācija** kā projekta vadošais partneris par uzdrīkstēšanos un drosmi un personīgi **Raitis Sijāts** – par uzņēmību, jaunradi un milzīgajām darba spējām! Varam lepoties ar to, kas paveikts Vidzemes reģionā, izstrādājot kvalitatīvus projektu pieteikumus un veiksmīgi īstenojot projektus ar ES fondu, Latvijas valsts un pašvaldību līdzfinansējumu.

Diskusija par internātskolu turpmāko darbību

Foto: Aksels Cīrulis

Pēc Mālpils internātpamatskolas direktores **Frančeskas Ģeveles** iniciatīvas Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība (LIZDA) **6. aprīlī** organizēja diskusiju par iecerēto internātskolu reformu. Diskusijas mērķis bija uzklaut Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) pārstāvju ziņojumu par izstrādātajiem priekšlikumiem internātskolu attīstībai, pašvaldību viedokļus un internātskolu viedokli, ko prezentēja F. Ģevele, kā arī diskutēt par gaidāmajiem ieguvumiem, iespējamiem riskiem un to mazināšanas iespējām.

Uzklausot IZM informāciju par plānotajām izmaiņām internātskolu finansēšanā, LPS padomniece izglītības, bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos **Ināra Dundure** norādīja, ka ministrija nav izpildījusi galveno uzdevumu un nav izstrādājusi internātskolu turpmākās attīstības modeli, kurā internātskolu darbības nodrošināšanai būtu paredzēts arī valsts finansējums. Diskusijā piedalījās pārstāvji no Saeimas frakcijām, IZM, Finanšu ministrijas, VARAM, Labklājības ministrijas, LPS, Latvijas Lielo pilsētu asociācijas, Reģionālo attīstības centru apvienības, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas, 12 internātskolām un citām iesaistītajām institūcijām.

Latgales forums "Zinātne uzņēmējdarbības attīstībai reģionā"

12. aprīlī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** piedalījās Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas (RTA), Latvijas

Zinātņu akadēmijas, Latvijas Pašvaldību savienības un Latgales plānošanas reģiona rīkotajā Latgales forumā "Zinātne uzņēmējdarbības attīstībai reģionā", kas notika Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā.

Forumā bija pārstāvēti gan zinātnes pārstāvji, gan pašvaldību vadītāji un darbinieki, gan arī uzņēmēji, kas veido ciešu saikni starp zinātni, pašvaldībām, izglītību. Forumā dalībnieki diskutēja par augstāko izglītību un zinātni Latgales reģiona attīstībai, masu mediju nozīmi reģionu stratēģiskajā plānošanā un investīciju piesaisti, atbalstu pašvaldībām uzņēmējdarbības sekmēšanai un citiem jautājumiem.

Forumā videoieraksts apskatāms šeit: <https://www.youtube.com/watch?v=nHKdhfndDA>.

Ikgadējā celinieku konference

21. aprīlī Jūrmalā ikgadējā celinieku konferencē, kuras tēma šoreiz bija "Latvijas ceļi nākamajos 100 gados", eksperti kopā ar ceļu nozares speciālistiem, pašvaldību pārstāvjiem, ceļu būvniecības uzņēmumu vadītājiem, valsts pārvaldes un nevalstisko organizāciju interesentiem sprieda par finansējumu un valsts autoceļu tīklu.

Konferences laikā notika divas diskusijas. Pirmajā panelīdiskusijā tika pārrunātas papildu finansējuma iespējas ceļiem un kā salāgot vajadzības ar iespējām. Otrajā konferences diskusijā par mobilitāti un reģionu sasniedzamību – kādu ceļu tīklu varam atļauties uzstāties arī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**.

Latvijas bibliotekāru 12. kongress

24. aprīlī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā notika Latvijas bibliotekāru 12. kongress, ko kopā ar Latvijas

Bibliotekāru biedrības tagadējo priekšsēdētāju **Uldi Zariņu** un iepriekšējo priekšsēdētāju **Kristīni Pabērzu** atklāja arī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**. Šāgada kongress norisinājās ar devīzi "Bibliotēkas un sabiedrība: vienotas kopīgiem mērķiem". Kongresā piedalījās arī LPS priekšsēža padomniece **Olga Kokāne**.

Ukrainas parlamenta delegācijas vizīte Latvijā

24. aprīlī Pašvaldību savienībā viesojās Ukrainas parlamenta delegācija. Ar viņiem tikās un par LPS pastāstīja vecākais padomnieks **Māris Pūķis**.

Norvēģijas Finanšu instrumenta programmas noslēguma konference

26. aprīlī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija organizēja Norvēģijas Finanšu instrumenta programmas "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm" noslēguma konferenci "Iedvesmojies nākotnei!". Tajā piedalījās vairāki eksperti no Latvijas un Norvēģijas, kuri dalījās savā pieredzē, iedvesmojot klātesošos ar četrām konferences pamatvērtībām: sadarbība, jaunrade, komunikācija un drosmē. Pasākumā uzstājās arī LPS padomniece ārējo sakaru jautājumos **Ligita Pudža**.

Baltijas jūras piekrastes tūrisma konference

27. aprīlī Jūrmalā un **28. aprīlī** Carnikavā un Saulkrastos notika Baltijas jūras piekrastes tūrisma konference, uz kuru bija aicināti piekrastes pašvaldību pārstāvji, uzņēmēji, tūrisma profesionāļi un

entuziasti. Konferencē piedalījās arī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis** un Piekrastes pašvaldību apvienības vadītājs **Māris Dadzis**.

Starptautiskajā konferencē diskutēja par Baltijas jūras piekrastes attīstību un tūrisma iespējām Latvijā un Igaunijā, tendencēm Eiropas pārgājienu maršrutos un to plānošanu un pārgājienu maršrutu gar jūras piekrasti. Lektoru vidū bija gan Latvijas, gan Igaunijas, Dānijas un Zviedrijas tūrisma nozares profesionāļi. Konference tika rīkota Igaunijas un Latvijas programmas ietvaros ERAF fonda projektā "Hiking Route Along the Baltic Sea Coastline in Latvia – Estonia".

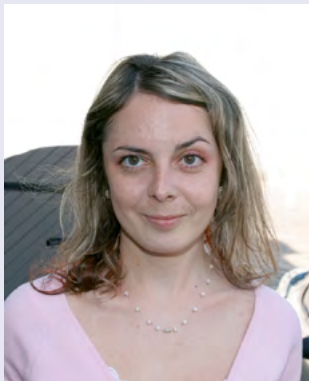
Latgales kongresa simtgadei veltīts forums Rēzeknē

28. aprīlī – Latgales kongresa vēsturiskajā datumā – Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā notika Latgales kongresa simtgadei veltīts forums "Ilgspējas faktori un dabas vērtību saglabāšana Latvijas nākamajos simts gados", kurā piedalījās vairāk nekā simts dalībnieku – akadēmisko un pētniecības institūciju vadītāji, Saeimas deputāti, nozaru ministriju vadītāji, pašvaldību vadītāji, uzņēmēji, dabas aizsardzības un vides aizsardzības institūciju vadītāji, ekonomikas, finanšu un reģionālās attīstības eksperti, doktoranti un studenti. Forumā piedalījās arī LPS priekšsēdis **Andris Jaunsleinis**.

Informāciju sagatavojuši LPS padomnieki **Ligita Pudža, Ilze Rudzīte, Sandra Bērziņa, Ināra Dundure, Guntars Krasovskis, Aino Salmiņš, Ivita Peipiņa, Sniedze Sproģe, Jānis Upenieks, Elita Kresse, Jana Bunkus** un **Gunta Klismeta** un **Elīna Astahovska, Baiba Zvejniece, Uva Bērziņa, Andra Mangale** un **Rēzeknes Tehnoloģiju augstskolas Sabiedrisko attiecību nodaļa**

Foto: **Jana Bunkus**

Agita Kaupuža,
LPS Pārstāvniecības
Briselē vadītāja

Uzsvēr pašvaldību lomu ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanā

ES Reģionu komitejas Pilsoniskuma, pārvaldības, institucionālo lietu un ārlietu komisijas sanāksmē, kas **6. aprīlī** notika Briselē (Beļģijā), diskutēja par ilgtspējīgu attīstību ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu kontekstā, tos sasaistot ar kohēzijas fondu instrumentu programmu, Junkera plānu un stratēģiju “Eiropa 2020”.

ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi 2015. gada nogalē tika pieņemti, lai nodrošinātu ikvienas valsts un visas pasaules labklājību, mazinātu iedzīvotāju nabadzību, vairotu vienlīdzību un sniegtu izglītības iespējas cilvēkiem visā pasaulē. Ilgtspējīgas attīstības mērķi īstenojami līdz 2030. gadam, un pašvaldības, kas ir iedzīvotājiem vistuvākais pārvaldes līmenis, aicinātas tos sasaistīt ar vietējo kopienu mērķiem, akcentējot būtiskāko savās kopienās.

Atzinuma sagatavotājs Itālijas delegācijas pārstāvis Franko Jakops par pašvaldībām svarīgākos atzinis 10. un 11. mērķi, kas vērsti uz nevienlīdzības mazināšanu un ilgtspējīgu pilsētu un kopienu veicināšanu.

Lai gan tieši šo mērķu kontekstā pašvaldības pilda savas pamatfunkcijas, tomēr arī pārējie 15 mērķi ir būtiski iedzīvotāju dzīvē un sociālekonomiskajā attīstībā. Tā, piemēram, diskusijā par mērķu saikni ar ilgtspējīgu attīstību un nabadzības apkarošanu Latvijas delegācijas pārstāvis Pārgaujas novada domes priekšsēdētājs **Hardijs Vents** uzsvēra, ka profilaktiskajai veselības aprūpei būtu jābūt pieejamai visām iedzī-

votāju grupām, kas pakļautas nabadzības un sociālās atstumtības riskam, ne tikai vecāka gadagājuma cilvēkiem un migrantiem, kā sākotnēji bija piedāvājis atzinuma sagatavotājs.

Eiropas Komisijas pārstāvis Patriks van Brige uzsvēra pašvaldību lomu ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanā: *“Visi ilgtspējīgas attīstības mērķi ir tieši vai netieši saistīti ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Lai tos veiksmīgi īstenotu, mēs aicinām pašvaldības ietvert šos mērķus savā darbākārtībā!”*

Runājot par tālāko darbu, van Brige atklāja, ka ilgtspējīgas attīstības mērķus iekļaus Eiropas Komisijas prioritātēs. Tāpat atsauca uz mērķu ietveršanu ilgtspējīgākā Eiropas Savienības attīstībā pēc 2020. gada atradīsim arī Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera paziņojumā par stāvokli Eiropas Savienībā, kas gaidāms septembrī.

Vairāku ES dalībvalstu pašvaldību asociācijas un pašvaldības jau īsteno dažādas aktivitātes, lai veicinātu iedzīvotāju izpratni par ilgtspējīgas attīstības mērķiem. LPS jau rakstījusi par saviem diskusiju semināriem Jelgavā un Kuldīgā, kas notikuši Eiropas Komisijas līdzfinansētajā projektā “Strādājot kopā iespēju sniegšanai vietējām un reģionālajām pašvaldībām attīstības veicināšanai ES partnervalstīs”.

Tāpat 5. aprīlī LPS bija iespēja piedalīties Eiropas Vietējo un reģionālo pašvaldību padomes Itālijas nodaļas (AICCRE) rīkotajā seminārā un iepazīstināt Itālijas Abruco reģiona pašvaldību pārstāvjus ar savām īstenojamajām aktivitātēm ilgtspējīgas attīstības mērķu skaidrošanā.

Ar atzinumu “Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā” var iepazīties Reģionu komitejas mājaslapā. Atzinumu plānots apstiprināt 12.-13. jūlija Reģionu komitejas plenārsesijā.

Latvijas pašvaldību aktivitātes attīstības sadarbībā novērtētas starptautiskā seminārā

18. aprīlī Madridē (Spānijā) LPS ģenerālsekretāre **Mudīte Priede** starptautiskā seminārā “Lokalizējot ilgtspējīgas attīstības mērķus” iepazīstināja ar Latvijas pašvaldību aktivitātēm ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu izvērtēšanā un iekļaušanā vietējos plānošanas dokumentos un aktivitātēs. Semināru rīkoja starptautiskā pašvaldību interešu pārstāvības organizācija “Apvienotās pilsētas un vietējās pašvaldības” (UCLG) un Eiropas mēroga pašvaldību un asociāciju, kas aktīvas attīstības sadarbībā, apvienība “PLATFORMA”.

LPS ģenerālsekretārei bija iespēja pašvaldību pārstāvjus no dažādām Eiropas valstīm iepazīstināt ar

Latvijas Pašvaldību savienības pēdējā laikā organizētajām diskusijām ar pašvaldību, skolu un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem par dažādo ilgtspējīgas attīstības mērķu rezonansi pašvaldību ikdienas aktivitātēs, sākot ar izglītību un beidzot ar iedzīvotāju labklājību.

Īpašu dalībnieku interesi izraisīja LPS iniciatīva vairāk pievērsties globālās izglītības tēmai un tiešāk iesaistīt skolēnus, tādējādi aptverot gan skolēnu, gan viņu vecāku auditoriju. Tā, piemēram, **19. aprīlī** LPS sadarbībā ar Jaunpils novada domi un Jaunpils vidusskolu rīkoja radošo meistardarbnīcu **6. klases skolēniem "Gudrs, vēl gudrāks: izprotam ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus kopā"**. Meistardarbnīcā skolēni diskutēja par ilgtspējīgas attīstības mērķiem un kopā ar skolotāju un māksliniekiem no Jaunpils izveidoja koka puzzle, savu izpratni par ilgtspējīgas attīstības mērķiem atainojot mākslas valodā.

Jaunpils Reģionālās attīstības centra "Rats" animācijas studijas dalībnieki patlaban veido animācijas filmas par tēmu "Mani piedzīvojumi ilgtspējīgas attīstības mērķu labirintā". Vietējo pirmizrādi tās piedzīvos attīstības centra "Rats" sezonas noslēguma pasākumā 28. maijā, savukārt nacionālā pirmizrāde plānota novembrī Rīgā!

LPS jau rakstījusi, ka ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi izvirzīti, lai nodrošinātu ikvienas valsts un pasaules labklājību, mazinātu iedzīvotāju nabadzību, vairotu vienlīdzību un sniegtu izglītības iespējas cilvēkiem visā pasaulē, un tie ir īstenojami līdz 2030. gadam.

TIKŠANĀS STARP DIVIEM TILTIEM JELGAVĀ

Gunta Klismeta

Foto: **Austris Auziņš**

Ar Jelgavas pilsētas himnu "Satiksimies Jelgavā" (to noklausīties un noskatīties var šeit: <http://www.jelgava.lv/lv/pilseta//pilsetas-dziesma/>) **7. aprīlī** sākās Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas (LPIA) izbraukuma sanāksme Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centrā Jelgavā – senajā Mītavā, kur starp diviem tiltiem lepni stāv pils, tornī dzied zvani un pa ielām vientuļš students klist, pilsētā, kas aicina satikties.

Sanāksmi ievadīja Jelgavas pilsētas domes priekšsēdētājs **Andris Rāviņš**, iepazīstinot ar Jelgavu – pilsētu izaugsmei. Jelgavas prioritātes ir uzņēmējdarbība, izglītība, drošība un gudra pārvaldība. Pieredzes pārņemšanas vērtā ir infrastruktūras objektu

pārraudzības un inteligentā luksoforu vadības sistēma, kas darbojas augu diennakti. Operatīvi novērst problēmas pilsētvidē palīdz pilsētas interaktīvā karte, ko aizpilda paši iedzīvotāji, – problēmvieta parādās sarkans karodziņš, ko pilsētas dienesti operatīvi steidz pārvērst par zaļu. Jelgavas mērs arī iepazīstināja ar jau īstenotajiem pilsētas infrastruktūras uzlabošanas projektiem un ieskicēja plānotās pārmaiņas. Šobrīd pašvaldības dienaskārtībā ir satiksmes termināļa izbūve, bet viens no lielākajiem nākotnes projektiem saistās ar multimodāla transporta termināļa izbūvi, kurā tiks iekļauti visi transporta veidi – gan dzelzceļš, autoceļi un lidosta, gan arī piemirstais upes transports, kas Jelgavu savienos ar Rīgas ostu.

Gan Jelgavas domes priekšsēdētājs, gan izpilddirektore **Irēna Škutāne** uzsvēra, ka politiskā un izpildvara

Jelgavā darbojas rokrokā un pilsētas vadība notiek no viena "komandtiltiņa". Pilsētas prezentāciju pašvaldības izpilddirektore turpināja, skaidrojot Jelgavas budžeta sadalījumu, demogrāfijas tendences, sociālās palīdzības veidus, veselīga dzīvesveida veicinā-

šanas projektu un pilsētas infrastruktūras pielāgošanu kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšanai. Īpašs atbalsts katru gadu tiek atvēlēts pilsētas 30 izglītības iestādēm, kā virsuzdevumu stādot izglītības kvalitāti no pirmsskolas līdz profesionālajai izglītībai un lielus līdzekļus ieguldot jaunajās tehnoloģijās. Atbilstoši tam veidots arī pašvaldības budžets – šogad no 61,7 miljoniem lielākā daļa jeb 41,3% izdevumu atvēlēti izglītībai. Jelgavā tā nodrošināta no pirmsskolas vecuma līdz sirmiem gadiem, sistēmā pārdomāti iekļaujot gan 11 pašvaldības un septiņus privātos bērnudārzus, sešas pamatzglītības un septiņas vidējās izglītības iestādes, gan Jelgavas tehnikumu, Amatū vidusskolu un Mūzikas vidusskolu, gan sanāksmes saimniekus – Zemgales reģiona Kompetenču attīstības centru.

Ar vairākiem Jelgavas objektiem izpilddirektori varēja iepazīties arī klātienē, sanāksmes noslēgumā apskatot labiekārtoto Pasta salu un Driksas upes promenādi, apmeklējot Jelgavas pašvaldības operatīvās informācijas centru un vērojot pilsētas panorāmu no Jelgavas Svētās Trīsvienības baznīcas torņa.

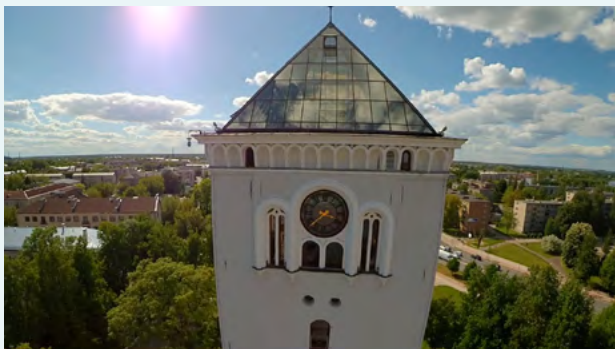

Jelgavas pašvaldības operatīvās informācijas centrs (JPOIC) ir visaptverošs saziņas un informācijas apkošanas mehānisms, kas nodrošina tiešu komunikāciju starp Jelgavas pilsētas iedzīvotājiem, infrastruktūras uzturētājiem, operatīvajiem dienestiem, valsts un pašvaldības iestādēm, komercsabiedrībām un civilās

aizsardzības komisiju. Ar JPOIC iedzīvotāji pa tālruni 8787 vai e-pastu var sazināties 24 stundas diennaktī.

Viens no jelgavnieku lepnuma objektiem ir **Pasta sala**, kas ar projekta "Pasta salas labiekārtošana un upju kā tūrisma un aktīvās atpūtas produkta veidošana Jelgavā" palīdzību un arī citādiem spēkiem tiek labiekārtota kā daudzfunkcionāla atpūtas, kultūras un sabiedrisko aktivitāšu vieta. Šeit top moderna infrastruktūra – gājēju un veloceliņi, soliņi, apgaismojums, laukumi dažādiem pasākumiem, bērnu rotaļu laukums, apstādījumi, kā arī sakārtoti Lielupes un Driksas krasti. Pasta salā pilsētas iedzīvotāji un viesi pulcējas arī tradicionālajos kultūras pasākumos – Smilšu skulptūru un Ledus skulptūru festivālos, koncertos, pilsētas svētkos un Vispārējos Latvijas Piena, maizes un medus svētkos. Pirms diviem gadiem Jelgava nosvinēja 750. dzimšanas dienu, kam par godu tapis video no putna lidojuma: <https://www.youtube.com/watch?v=X-6Kg9RamEE>. Pērn tam pievienojies arī videoklips "Jelgava var!": <https://www.youtube.com/watch?v=IzpygIWdaTU>.

Savukārt ikdienā augstāk par zemi var tikt, uzkāpjot **Jelgavas Svētās Trīsvienības baznīcas tornī**, kur iekārtota interaktīva vēstures ekspozīcija un panorāmas skatu laukums 9. stāvā. Ja gribat to izdarīt tūlīt, uzklikšķiniet šeit: <https://www.youtube.com/watch?v=ioKRanFUuP0>.

Interesantus un noderīgus ieteikumus, kā attīstīt novadus un pilsētas, sanāksmes dalībniekiem sniedza ekonomists **Jānis Ošlejs**, kurš ir uzņēmumu "Primekss CEO" un "MolPort" valdes priekšsēdētājs. Pirmais viņa uzņēmums ražo jauna veida betonu, ko jau iepazīnuši klienti no Norvēģijas līdz Dienvidāfrikai, savukārt otrs uzņēmums vairāk sastrādājas ar zinātniekiem, jo izveidojis ķīmisko savienojumu tirdzniecības platformu, kas apvieno daudzu piegādātāju

katalogus. Uzņēmējs un ekonomists ir pārliecināts, ka Latvija ir jāmaina politika un uzņēmumu un uzņēmēju atbalstā aktīvākai jābūt gan valstij, gan pašvaldībām, pirmām kārtām veicinot ražošanu un ražošanas pakalpojumu attīstību, turklāt tas iespējams ne

vien lielās pilsētās, bet arī mazos ciemos, ko apliecina Zviedrijas piemērs. Mūsu valstī šajā virzienā kā flagmanis darbojas Ventspils pilsēta, kas ar Eiropas Savienības fondiem uzņemas lielu daļu investīciju riska. Līdzīgi virzās arī Jelgava, piemēram, dodot biznesam uzbūvētās telpas nomā.

Sanāksmes centrālais jautājums bija energoefektivitāte un ēku siltināšana pašvaldībās, un pirmais savā pieredzē dalījās SIA "Jelgavas nekustamo īpašumu pārvalde" valdes loceklis **Juris Vidžis**. Viņš pastāstīja, kā tiek organizēta 407 dzīvojamo ēku un

14 899 dzīvokļu pārvaldība Jelgavā, un uzsvēra, ka Latvijas ceturtajā lielākajā pilsētā 89% no ikmēneša nodotajiem skaitītāju rādījumiem tiek nodoti elektroniski, bet 37% klientu ir atteikušies no rēķinu saņemšanas papīra formātā.

Smiltenes novada izpilddirektors **Kārlis Lapiņš** uzteica savus iedzīvotājus, jo pirmo siltināto ēku saimnieki nu var atskatīties uz desmit gadu ilgu vēsturi. Pirmā daudzdzīvokļu māja Smiltenes novadā nosiltināta 2009. gadā, un tagad tādas ir deviņas,

bet vēl piecām ir sagatavoti projekti. Pašvaldība nosiltinājusi arī piecas izglītības iestādes. Smiltenes novada pašvaldībā ieviesta energopārvaldības sistēma, kas ietver šādas sfēras: pašvaldības ēku siltumenerģijas patēriņš; pašvaldības ēku elektroenerģijas patēriņš; pašvaldības autoparka degvielas patēriņš; ielu publiskā apgaismojuma elektroenerģijas patēriņš.

Smiltenes novada energopārvaldnieks **Andris Jaunpetrovičs** ir pārliecinājies, ka prasmīga energopārvaldība ļauj arī krietni ietaupīt. Smiltenes novadā, ko veido Smiltenes pilsēta un astoņi apkārtējie pagasti, ir gan pilsētas centralizētā siltumapgādes sistēma, gan autonomi apkures katli daudzdzīvokļu un viengabumu mājās. Lielākoties kā kurināmais materiāls

IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJĀ

tiek izmantota dabasgāze, malka, šķelda, vietām arī dīzeļdegviela. Vienā no Smiltenes katlumājām papildus uzstādīti arī saules kolektori. Uzsākot energopārvaldības sistēmas izstrādi un ieviešanu, vispirms izveidoja pašvaldības darba grupu un vienlaikus iecēla energopārvaldnieku, kura pienākumos ietilpst datu apkopošana un analizēšana par Smiltenes novadā esošajām ēkām, lai būtu priekšstats, cik daudz tiek tērēts un cik varētu ietaupīt. Kad noskaidroti iemesli, tiek meklēti veidi, kā regulēt patēriņu un līdz ar to arī izmaksas. Interesantākais secinājums – pamatīgi ietaupīt var arī pašvaldības ēkās, ja rīkojas energoefektīvi un pirmām kārtām maina savus ikdienas paradumus.

Ozolnieku KSDU valdes priekšsēdētājs **Rihards Zakrepskis**, iepazīstinot ar praktisko pieredzi daudzdzīvokļu māju apsaimniekošanā Ozolnieku novadā, atzīmēja, ka puse no pašvaldības dzīvojamā fonda jau nosiltināta – 15 mājas Ozolniekos un trīs Bran-

kās. Viņa padoms: uzsākot renovāciju, strikti jāvienojas ar dzīvokļu īpašniekiem par pakalpojuma uzturēšanas izmaksām pēc renovācijas, kā arī jāparedz visu renovācijas procesa izdevumu segšana; slēdzot pilnvarojuma līgumu par renovācijas veikšanu, rūpīgi jāizstrādā līguma teksts un jānodrošina pilnvarotās personas intereses; jāizvēlas pieredzējuši energoauditori un projektētāji, energoauditoram ļoti vēlamas zināšanas un pieredze būvniecības jomā.

SIA "Liepājas namu apsaimniekotājs" vadītājs **Artis Rimma** Jelgavas sanāksmē pārstāvēja arī Latvijas Namu pārvaldītāju un apsaimniekotāju asociāciju, tāpēc vispirms viņš pievērsās "teorijai" un minēja vairākus likumu pantus un citus šķēršļus, kas kavē šo procesu. Liepāja gan ir līderis ēku siltināšanā un renovēto māju skaita ziņā ieņem pirmo vietu Latvijā – ar Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu Liepājā renovētas 110 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. Tāpēc pirmrindnieku ieteikums kolēģiem: renovējiet! Liepājas pilsētā pašvaldības līdzdalība šādā pasākumā būs arī turpmāk, atvēlot līdzekļus māju dokumentācijas sakārtošanai, jo "Altum" programmas

ietvaros iedzīvotāji nevar pretendēt uz finansējumu par projekta dokumentācijas sagatavošanu.

AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" Energoefektivitātes departamenta vadītājs **Ingus Salmiņš** izklāstīja "Altum" piedāvājumu un paredzēto atbalstu pašvaldībām: konsultācijas par dokumentācijas sagatavošanu, piegādātāju pārbaude, vidējās

tirgus cenas noskaidrošana, ekonomiskās pamatotības noteikšana u.c. Šobrīd "Altumā" iesniegti 125 projekti, no kuriem apstiprināti 50, turklāt visi kvalificējas 50% atbalstam. Programma turpināsies līdz 2022. gadam.

LPS padomniece **Andra Feldmane** minēja, ka vēlētos "Altum" cilvēkus redzēt ne tikai pie papīriem, bet arī būvlaukumā, jo tad tā būtu pilnīgāka uzraudzība, par ko nauda tiek paredzēta katrā projektā.

Tērvetes novada jurists **Ivars Gorskis** atzīmēja, ka ēku siltināšanas programmā aktīvi iesaistās arī Tērvetes novads, kas pieskaitāms mazajām pašvaldībām. Jau renovētas ir ēkas Augstkalnē un Kroņaucē un divas mājas Tērvetē.

Rosinošus ieteikumus savu pārstāvēto uzņēmumu vārdā sniedza Zemgales reģiona Enerģētikas attīstības aģentūras (ZREA) direktore **Inga Kreicmane**, kura informēja, kā tiek veidota energopārvaldības sistēma Jelgavā. Galvenie ZREA darba virzie-

ni ir enerģētikas projekti un finansējuma piesaiste;

energoauditi; konsultācijas iedzīvotājiem, biedriem un uzņēmumiem; enerģētikas datubāzes; energopārvaldība; enerģētikas pasākumi; elektromobilitātes veicināšana.

AS "Sadales tīkls" Korporatīvo klientu apkalpošanas vadītājs **Aivars Slišāns** iepazīstināja ar aktualitātēm savā uzņēmumā, kas strādā pēc biznesa principiem. Viņš atgādināja, ka bez maksas pieteikt atpakaļ pieslēgumu ar atteiktām/uz laiku atliktām jaudām

var vienu reizi, tāpat vienreizēja bezmaksas iespēja ir atjaunot samazināto jaudu. A. Slišāns aicināja pašvaldības izmantot "Sadales tīklu" portālu: <https://www.e-st.lv/lv/business>.

"ICP Solutions OÜ" pārstāvis igauņu **Sīms Tenno** iepazīstināja ar sava uzņēmuma piedāvājumu nākamajai apkures sezonai. Plašāka informācija – uzņēmuma mājaslapā: www.icp-solutions.eu.

"Lattelecom BPO" valdes priekšsēdētāja un izpilddirektore **Agnese Paegle** pastāstīja par "Lattelecom BPO" piedāvājumu pašvaldībām. Izpilddirektorus visvairāk ieinteresēja SMS iespēja (0,031 eiro par vienu ziņu), kas ļautu nosūtīt atgādinājumu par kavētiem maksājumiem, nodot informatīvu ziņu, veikt akcijas u.c., turklāt bez mēneša abonēšanas maksas.

Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas valdes priekšsēdētājs **Guntis Kalniņš** informēja, ka nākamā LPIA

sanāksme notiks **12. maijā Pāvilostā** un tajā izpilddirektori apspriedīsies par to, kā pārdzīvot vēlēšanu laiku un noturēt mieru pašvaldībā.

Jelgavas sanāksmē rādītās prezentācijas pieejamas šeit: <http://www.lps.lv/lv/profesionalas-apvienibas/izpilddirektoru-asociacija/3606-izpilddirektoru-tiksanas-starp-diviem-tiltiem-jelgava>, bet videoieraksts – <https://www.youtube.com/playlist?list=PLLtiZjDjh u6CFwtcTaKWzNu OJU-l8jgW>, kas tapis, pateicoties LPS padomniekam **Guntaram Krasovskim**.

VALSTS PREZIDENTA TIKŠANĀS AR SIMTGADES NORIŠU ORGANIZATORIEM

Gatavojoties Latvijas valsts simtgades atklāšanai 4. maijā, Valsts prezidents un Latvijas valsts simtgades patrons Raimonds Vējonis 5. aprīlī tikās ar Latvijas valsts simtgades norišu veidotājiem.

Rīgas pilī uz svinīgu darba tikšanos bija pulcējušies vairāk nekā 300 simtgades svētku organizatoru no visas Latvijas, lai pārrunātu jau paveiktos priekšdarbus un lielākos 2017. gadā gaidāmos simtgades notikumus.

Uzrunājot klātesošos, Valsts prezidents izteica pateicību simtgades norišu rīkotājiem par līdz šim padarīto darbu un aicināja arī turpmāk iesaistīt svētku organizēšanā pēc iespējas vairāk Latvijas iedzīvotāju. *“Simtgades svētkus veidosim mēs paši ar saviem sapņiem, savu enerģiju un idejām. Šī būs lieliska iespēja parādīt citiem, ko mēs esam sasnieguši un ko vēl plānojam paveikt. Tas, kā noritēs svētki, būs atkarīgs no mums pašiem – vai spēsim simtgadi izveidot par visas tautas svētkiem, vai spēsim aizraut pārējos,”* teica **Raimonds Vējonis**.

veidošanās stāstu, svinēt brīvību un 100 gadu jubileju,

Kultūras ministre **Dace Melbārde** pastāstīja par simtgades programmas veidošanu un pateicās ikvienam no vairāk nekā desmit tūkstošiem cilvēku, kuri pielikuši roku tās tapšanā. Viņa norādīja, ka simtgades virszedums ir savienot laikus – pilnvērtīgi izstāstīt valsts

kā arī veikt investīcijas Latvijas nākotnē. Vēlot ikvienam iesaistītajam stipru gribu un spēku, gatavojot valstij nozīmīgo jubileju, ministre atgādināja Raiņa vārdus: *“Mēs būsim lieli tik, cik mūsu griba.”*

Ikvienā Latvijas novadā norisinās gatavošanās Latvijas valsts simtgadei, vienotā stāstā saaužot vēstījumus par Latvijas vēsturi cauri gadsimtiem, iesaistot iedzīvotājus svētku sagatavošanā un liekot pamatus stiprākai Latvijai tās nākamajā gadu simtā.

Pasākumā sirsnīgs paldies tika teikts ikvienam, kas iesaistījies simtgades norišu sagatavošanā. Kā akcentēja Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades biroja vadītāja **Linda Pavjuta**, simtgades norišu centrā ir cilvēks – vairāk nekā 10 000 cilvēku, kas iesaistījās simtgades sagatavošanas ideju talkās un diskusijās, cilvēki, kas veido simtgades programmu, dāvina Latvijai savas idejas un darbus, kas stiprinājuši Latviju pagātnē un veido tās nākotni.

Latvijas valsts simtgades svinību atklāšanas datums ir 2017. gada 4. maijs, Latvijas otrā dzimšanas diena. Simtgades svētkus ievadīs plaša tautas akcija “Apskauj Latviju”, ap visu Latvijas robežu veidojot simbolisku Latvijas garīguma sardzi un pierobežas novados stādot ozolus. Papildus plaša norišu programma izgaismos vēsturiskā Latgales kongresa nozīmi. Latvijā un pasaulē tiks svinēta Latvijas valsts simtgades biroja pērn aizsāktā tradīcija – Baltā galdauta svētki.

Latvijas valsts simtgade ir mūsu iespēja godam un cienīgi, lepnī un priecīgi svinēt valsts simto dzimšanas dienu, izstāstīt Latvijas stāstu un veidot nākotnes Latviju. Valsts simtgades programmas kodolu veido teju tūkstošus privāto, uzņēmēju, pašvaldību iniciatīvas un nacionālā mēroga notikumi. Programma tapusi, līdzdarbojoties valsts iestādēm, pašvaldībām, valsts un pašvaldību sadarbības partneriem, dažādām institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un plašai sabiedrībai gan Latvijas valsts simtgades Rīcības komitejā, Radošajā padomē, Jauniešu rīcības komitejā un citās darba grupās, kā arī regulāri tiekoties ar organizācijām un iestādēm reģionos un sadarbībā ar tautiešiem ārvalstīs.

Fotomirkļi no tikšanās Rīgas pilī iemūžināti šeit: [FOTOGALERIJA](#).

Foto: **Ernests Dinka**, Kultūras ministrijas Latvijas valsts simtgades birojs

AR GRIBU – GADĀ PIRMS SIMTA

Viena no Latvijas valsts simtgades norišu organizēšanas veiksmes atslēgām, lai sasniegtu svinību virsmērķi – Latvijas sabiedrības valstsgribas, valstiskās piederības sajūtas stiprināšanu un mīlestību pret savu zemi, pašorganizējošu procesu rosināšanu un dažādu līmeņu sadarbības veicināšanu, ir pašvaldību un nevalstisko organizāciju aktivitāte reģionos. Veicinot visas Latvijas iesaisti valsts simtgades norisēs, izveidots pašvaldību koordinators tīkls, ko pārrauga Latvijas valsts simtgades biroja Reģionālo un nevalstisko projektu vadītāja **JOLANTA BORĪTE**.

– Valsts simtgades programma veidota, balstoties uz vēsturisko faktu. Tieši tāpēc arī izvēlējāmies piecu gadu svinēšanas ciklu, jo valsts ir veidojusies, valsts ir dzimusi, pēc tam bija Brīvības cīņas, kad bija jāaizstāv sava valsts, un tad nāca starptautiskā atzišana un tālāka valsts attīstība ar daudzu nacionālo institūciju veidošanu, tātad visa struktūra, kas veido valsti kopumā. Latvijas valsts simtgades svinības norisināsies no 2017. līdz 2021. gada nogalei, aptverot un atzīmējot galvenos ar valsts izveidi un nostiprināšanos saistītus notikumus. Vietējā un nacionālā mērogā tiks izceltas tās pilsētas un reģioni, kam bijusi īpaši būtiska loma Latvijas valsts izveidē, tāpēc, aktualizējot vēsturi, godināsim valsts dibinātājus un pieminēsim notikumus, kas ietekmējuši tās izveidi, tādējādi nostiprinot izpratni par Latvijas valstiskumu kā likumsakarīgu ilgstošas attīstības rezultātu.

Otrs aspekts un atšķirība šo svētku svinēšanā ir visu nozaru līdzdalība programmas veidošanā. Tradicionāli ierasts, ka svētkos tiek rīkoti kultūras pasākumi – koncerti, izstādes vai ar kultūru saistītas akcijas, bet šoreiz lielāks akcents likts uz nozaru iesaisti. Latvijas simtgades svinības aptvers visas nozares – kultūru, izglītību, tautsaimniecību un saimniecisko darbību, vidi, sportu, labklājību, veselību, aizsardzību, lauk-

saimniecību un citas, atzīmējot būtiskākos notikumus katrā no tām un tādējādi atspoguļojot Latvijas stāstu simts gados. Tāpat Latvijas simtgade dod mums unikālu iespēju lūkoties uz nākotnes Latviju un atstāt paliekošas vērtības nākamajām paaudzēm. Reizē šis bija izaicinājums arī pašām nozarēm – saprast, ko tās var dot kopējai programmai un izdomāt, ko un kādā veidā tajā iekļaut, turklāt neieciņķējoties tikai uz pagātņi, bet domājot visās trīs laika dimensijās, arī par to, ko varam izdarīt šobrīd un kas atstās iespaidu uz nākotni.

Lai Latvijas valsts simtgadi padarītu tuvu un saprotamu katram, kurš jūtas piederīgs Latvijai, svinību norise tiek veidota, izmantojot kā analogiju ikvienam labi pazīstamo dzimšanas dienas svinību rituālu, kas sastāv no piecām savstarpēji saistītām un papildinošām daļām jeb norišu cikliem. Pirmā daļa – Latvijas ciltstēvi un ciltsmātes – ir metafora, kas aicina izzināt savas dzimtas vēsturi un vienlaikus celt godā spilgtas personības, kuras dažādās nozarēs un laikos ir devušas nozīmīgu ieguldījumu Latvijas valsts veidošanā. Otrais cikls saistīts ar Latvijas valstiskuma veidošanās ceļiem un veltīts trīs laika dimensijām – pagātnei, tagadnei un nākotnei, aicinot atskatīties uz valsts tapšanas ceļiem un likločiem tuvākā un tālākā pagātnē, izvērtēt tagadnes ieguvumus un resursus un kopīgi plānot nākotnes Latviju. Trešā daļa – Latvijas draugi un kaimiņi – veltīta mūsu sabiedrotajiem, kam bijusi nozīmīga loma Latvijas valsts tapšanas ceļā, ar kuriem jāveido atvērtas un lietišķas attiecības un kuri ar savu atbalstu, padomu un palīdzīgu roku vienmēr ir blakus. Ceturtā daļa – Latvijas rotāšana un dāvanu gatavošana – veltīta dzimšanas dienas gaviļnieces – Latvijas vides sakopšanai un rotāšanai, kā arī dāvanu un cienasta gatavošanai. Piektajā ciklā – Latvijas dzimšanas diena un dāvanu pasniegšana – paredzētas dzimšanas dienas svinības 2018. gada 18. novembrī, kad notiks kopāsanāksana, uzgavilēšana jubilārei un dāvanu pasniegšana.

Gatavojoties lielajam notikumam, pagājušā gada 13. decembrī Ministru kabineta sēdē tika apstiprināts Latvijas valsts simtgades pasākumu plāns tuvākajiem pieciem gadiem. Šajā plānā ietvertas 800 iniciatīvas Latvijā un vēl 70 pasaules valstīs, kur dzīvo mūsu tautieši. Pa šiem mēnešiem plāns jau “apaudzis” un turpina papildināties ar daudzām citām lieliskām idejām, ko piedāvā iedzīvotāji un pašvaldības.

Daudzas pašvaldības valsts simtgadei sāka gatavoties reizē ar mums, Latvijas valsts simtgades biroju. Tā, piemēram, Tukuma novadam jau 2015. gadā bija skaidrs, kāds būs viņu simtgades pienesums, un

LATVIJAS SIMTGADI GAIDOT

tas noteikts ar plānošanas dokumentiem sasaistītājā LV100 apstiprinātajā programmā, paredzēti arī pašvaldības finanšu līdzekļi dažādu iniciatīvu atbalstam – ne tikai pasākumiem, bet arī teritoriju labiekārtojumam un Meierovica piemineklim. Šobrīd Latvijā darbojas 119 valsts simtgades svinību koordinatori norisēm visā Latvijā un daudzās pašvaldībās ir izstrādāti vietējo simtgades svinību norišu plāni, kas visu laiku tiek papildināti, pieaugot izglītības iestāžu, uzņēmēju un pilsoniskās sabiedrības aktivitātei.

Kad uzrunājām pašvaldības darbiniekus valsts simtgades programmas veidošanā gan pilsētās un novados uz vietas, gan arī sniedzot priekšlikumus nacionālajai programmai, katra pašvaldība izvēlējās savu simtgades koordinatoru. Galvenokārt tika nozīmēti kultūras darba speciālisti, bet laika gaitā daudzviet viņu vietā stājušies attīstības speciālisti, atbildīgie par tūrisma jomu vai jaunatnes lietu speciālisti – atkarībā no tā, kādi akcenti konkrētajā vietā tiek uzlikti, gatavojoties simtgadei. Tas apliecina, ka arī pašvaldības Latvijas valsts simtgades svētkus neuztver tikai kā kultūras notikumus vien. Valsts simtgades birojs regulāri sadarbojas ar pašvaldībām, esam organizējuši reģionālos seminārus, saucot kopā koordinatorus, un izsūtījuši informatīvas vēstules domēm. Šo divu gadu laikā, kopš birojs darbojas, man pašai bijušas tikšanās ar pašvaldību vadītājiem visos plānošanas reģionos, atsevišķi esmu tikusies ar izpilddirektoriem Latvijas Izpilddirektoru asociācijas seminārā pērnasar Alšungā un ar sabiedrisko attiecību speciālistiem Mālpilī.

Valsts simtgades birojs sadarbībā ar vēsturniekiem nodefinējis tās nozīmīgās teritorijas Latvijā, kas bijušas saistītas ar lieliem vēstures notikumiem. Šādas vietas simtgades kartē ir septiņas, taču mūsu iecere ir, lai šo vietu vēsturisko notikumu atcere pāraugtu robežas. Tā, piemēram, Latgales kongress notika Rēzeknē, bet mēs to paplašinām par visas Latgales

notikumu. Gatavojoties Latgales kongresa simtgadei, ko svinēsim visu maija pirmo nedēļu, ar īpašu Ministru prezidenta rīkojumu tika izveidota darba grupa kultūras ministres vadībā un tajā iesaistītas ne tikai nevalstiskās organizācijas, bet arī pašvaldības. Šogad man visvairāk iznāca sastrādāties tieši ar Latgales pašvaldībām, un tagad ar prieku varu atzīt, ka Latgales pilsētas un novadi palīdzēja gan izveidot svētku programmu, gan paši sākuši rosīties un to apaudzējuši ar vietējām iniciatīvām. Lielo vēsturisko notikumu atzīmēšanu nacionālā mērogā iesāk Rēzekne, kam gada noslēgumā sekos Valka ar Latviešu Pagaidu nacionālās padomes darbības simtgadi. Vēsturiskie notikumi tiks atzīmēti arī Jelgavā, Valmierā un Cēsīs, godinot nozīmīgāko 1919. gada Brīvības cīņu piemiņu, Liepājā, kur izcelsim Latvijas Pagaidu valdības mītnes un Miķeļa Valtera kā valsts izveidē nozīmīgas personības lomā, un, protams, arī Rīgā, atminoties valsts dibināšanu un virkni valstiski nozīmīgu institūciju rašanos. Izvēloties šo notikumu svinēšanas veidu, uzklausiņām arī pašvaldību vēlnes. Vienā vietā šo vēsturisko notikumu atcerei tiks veidota jauna ekspozīcija, citur notiks vēsturisko notikumu rekonstrukcija, vēl citviet tiek veidots jaundarbs vai labiekārtota kāda teritorija. Kopīgās sarunās esam mēģinājuši sabalansēt to, ko var izdarīt pati pašvaldība un ko varētu palīdzēt valsts.

Pašvaldībām ir iespēja piesaistīt resursus no Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammas "Latvijai 100". Šī programma darbojas jau trešo gadu, un pašvaldības iesniedz tiešām daudz projektu, sākot ar idejām, kas mērāmas no dažiem simtiem eiro līdz daudziem simtiem tūkstošu. Valsts Kultūrkapitāla fonds šogad atbalstījis 77 projektus, kas piedāvā norises visā Latvijā, kā arī iesaista diasporas kopienas. Kultūras ministrija no tai piešķirtā valsts budžeta jau ir nodrošinājusi finansējumu vairākiem pasākumiem, 2015. un 2016. gadā 937 000 eiro tika novirzīti Latvijas simtgades filmu programmai, 59 000 eiro – simtgadei veltītu izstāžu sagatavošanai, 200 000 eiro – Latvijas Nacionālās enciklopēdijas izveidei, 840 000 eiro – Valsts Kultūrkapitāla fonda mērķprogrammai "Latvijai – 100", 370 000 eiro – XXVI Vispārējo latviešu dziesmu un XVI Deju svētku sagatavošanai, 176 685 eiro – Latvijas valsts simtgadei veltītiem jaundarbiem, 39 000 eiro – simtgades reģionālo pasākumu īstenošanai.

Otrs veids, kā pašvaldības var iesaistīties simtgades programmā, ir līdzdalība dažādu nozaru ministriju iniciatīvās. Pašvaldībās būs pieejamas vairākas ceļojošās izstādes, piemēram, Medicīnas muzeja un Valsts arhīva veidotās, tāpat dažādu koncertorganizāciju piedāvājums. Tā koncertcikls "Latvijas gredzens", kas tiek uzvests par katru kultūrvēsturisko novadu, izies pilnu apli, izrādot šo koncertu katra Latvijas reģiona koncertzālēs. Nupat izskanēja "Latgales gredzens", rudenī būs "Kurzemes gredzens" un nākamgad Vidzemē un Zemgalē. Reģionos būs pieejamas filmas Latvijas simtgadei, ko varēs izrādīt ne tikai kinoteātros, bet arī kultūras namos un skolās. Sekmīgi

Foto: Baiba Zakevica

jau darbojas ilgtermiņa projekts "Skolas soma", kura patrons ir Ministru prezidents Māris Kučinskis. "Skolas soma" sniedz iespēju skolēniem klātienē izzināt un iepazīt Latvijas kultūras un vēstures vērtības, zinātnes un inovāciju sasniegumus un dabas skaistumu. Šis nav valsts līdzfinansējums, kas vienkārši iebirst pašvaldības kasē, tā ir arī pašvaldības infrastruktūras līdzdalība šā piedāvājuma veidošanā. Noteikti jāpiemin ar ceļošanu un tūrismu saistītas aktivitātes. "Lauku ceļotājs" sadarbībā ar Latvijas pašvaldībām attīsta vēsturiskā un kultūras mantojuma ceļus, ap tiem veidojot dažādu tūrisma piedāvājumu – ne tikai tradicionālo, bet arī meklējot stāstus un aicinot cilvēkus stāstīt un iesūtīt fotogrāfijas. Fonda "Viegli" organizētais Latvijas robežas apceļošanas maršruts "1836" jau izaudzis par tautas kustību, kas 2018. gadā noslēgsies ar vienotiem saulgriežu uguns kuriem tajās vietās, kas iesaistījušās šajā akcijā. No tuvākajiem pasākumiem izceļšu Satiksmes ministrijas iniciatīvu – trīs dienas maija nogalē pa Latviju ceļos simtgades ekspresis, piestājot dažādās dzelzceļa stacijās. Noslēgums paredzēts 28. maijā Valkā, kur būs vēsturiska muzikāla izrāde, tiesa gan, Valgas stacijā, jo agrāk tā bijusi Latvijas teritorijā.

Dažādas iniciatīvas veido arī pašvaldības, un vairākās no tām var iesaistīties arī pārējie novadi un pilsētas. Interesanta ir Liepājas iniciatīva "Pilsēta izAICINA", kur pilsētas jaunieši dažādos veidos parāda, kā viņi izmanto brīvo laiku un ko viņi māk, aicinot tieši tāpat darīt jauniešiem arī citās vietās, piemēram, liepājnieki izaicina Dundagas novada jauniešus, savukārt Dundagas novads izaicina nākamos un tā tālāk gada garumā. Otru iniciatīvu ierosināja Latvijas Lielo pilsētu asociācija – Brīvības ielas stāsts. Pamatā šajā aktivitātē iesaistās deviņas lielās pilsētas, bet šo radošo konceptu, ko palīdz izstrādāt Gints Grūbe, var izmantot arī pārējās pilsētas, kurās ir Brīvības iela. Tāpat arī "Staro Rīga", kas ir simboliska gaismas akcija, liek aizdomāties, ka gaisma ne vienmēr ir konkrēts gaismas objekts, bet ka caur šo aktivitāti var izgaismot arī notikumus, cilvēkus un vietas. Nākamgad plānots, ka festivāls "Staro Rīga" izgaismosies visā Latvijā un tajā varēs piedalīties arī citas pašvaldības. Jau padzīst gadus notiek Seno uguns kuru nakts, ko tāpat kā akciju "Mana jūra" organizē piejūras pašvaldības. 2018. gada 25. augustā iecerēta akcija sadarbībā ar igauņu kolēģiem, Senajā uguns kuru naktī piecās vietās piejūrā – Liepājā, Rojā, Jūrmalā, Saulkrastos un Ainažos – muzicējot jauniešu simfoniskajiem orķestriem. Savukārt visi muzeji tiek aicināti iesaistīties kopizstādes veidošanā par Latvijas valsts vēsturi.

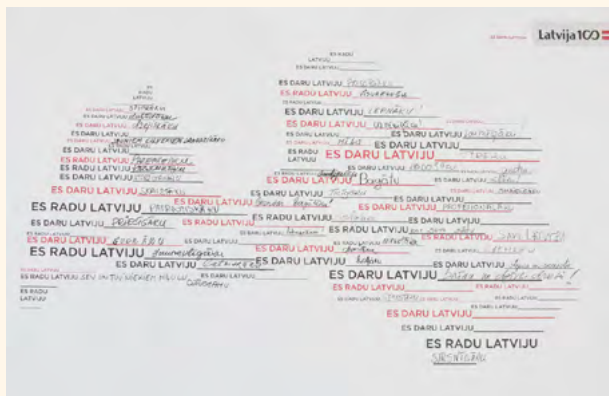
Es tiešām priecājos, ka pašvaldības ne vien piedalās nacionālajā programmā, bet izdomā daudzas interesantas idejas uz vietām, piemēram, labiekārto teritorijas un laukumus, veido parkus un dārzus, ierīko vides objektus un pat būvē pieminekļus. Pateicoties pašvaldībām, iedzīvīnāta Baltā galdauta svētku ideja, kas nu jau tiek svinēti arī citās valstīs, kur dzīvo mūsu

tautieši. Šogad 45 pašvaldības iesaistījušās Iekšlietu ministrijas akcijā "Apskauj Latviju", ap Latvijas robežu stādot ozolus, ko papildinās dažādi rituāli, spēcinoši Latviju pirms tās simtās gadadienas. Mani kā reģionālo projektu vadītāju gandarī, ka aizvien vairāk pašvaldību saprot – simtgade nav tikai svinēšana vai viens konkrēts notikums, bet tie ir procesi, kas notiek ikdienā, taču simtgade ir ļoti labs iemesls mobilizēties uz noteiktu rīcību.

Foto: Toms Kalniņš, Latvijas Valsts prezidenta kanceleja

Šis gads mums aizrit ar moto "Griba", un esmu pārliccināta, ka mēs tiešām varam būt tik lieli, cik liela ir mūsu griba, viss atkarīgs no mums pašiem. Latvijas valsts simtgades svinības ir sākušās un noritēs no 2017. gada aprīļa – Latgales kongresa simts gadu atzīmēšanas līdz Latvijas starptautiskas atzīšanas simtgadei 2021. gada janvārī ar svētku kulmināciju 2018. gadā. Latvijas valsts simtgades svinību vēstījums ir – ES ESMU LATVIJA, un tā vadmotīvs ir: "Es daru Latviju, es radu Latviju", aicinot ikkatru iesaistīties svētku sagatavošanā un svinēšanā, kopīgi un atbildīgi pieminot Latvijas vēstures notikumus un stiprinot pamatu Latvijas nākotnei. Simtgadei veltītajā mājaslapā www.lv100.lv var vienkopus uzziņāt informāciju par simtgades notikumiem un sagatavošanas procesu, tāpat šī digitālā platforma dod iespēju ikvienam iesaistīties svētku sagatavošanā.

Jolantas Borītes stāstījumu pierakstījusi Gunta Klismeta

LATVIJAS SIMTGADI SAGAI DĀM "ZAĻI"

Sniedze Sprōge,
LPS padomniece, projektu vadītāja

“Esam izlēmuši, kā vislietderīgāk gatavoties lielajam notikumam – Latvijas Republikas simtgadei. Katrā novadā un pilsētā sakopjam vai no jauna izveidojam kādu skaistu parku, lai atstātu šā laikmeta pēdas arī Latvijas divsimtgadei! *Meža dienu* projekta atbalsts stādu iegādei un mazajām koka arhitektūras formām triju gadu laikā ļautu uzburt zaļojošu vietu katrā pašvaldībā. Lai top!” – ar šo apņemšanos žurnālā “Logs” noslēdzās materiāls par 2015. gada *Meža dienu* “bilanci”.

Pirmais solis Latvijas parku triju gadu plānā jau sperts – 2016. gada *Meža dienu* pasākumi notika **67 pašvaldībās** (trīs republikas nozīmes pilsētās un 64 novados, turklāt dažos novados tika atbalstīti vairāki projekti). Pašvaldības sakopa vēsturiskos parkus, atjaunoja tajos stādījumus un mazās arhitektūras formas,

kā arī dažās veidoja jaunus parkus. Šajā žurnāla numurā ir istā vieta palepoties ar pirmā gada sasniegumiem LPS projektā “PAŠVALDĪBU LABIE DARBI PARKOS LATVIJAS SIMTGADEI”. Varbūt, sākoties Latvijas apceļošanas sezonai, maršrutos varat ietvert arī “zaļojošo dāvanu” izpēti.

AGLONAS MĀRAS PARKS

Dabas parkā “Ciriša ezers” (*NATURA 2000*) Aglonas ciema atpūtas vietā sāks veidot jaunu parku – Māras parku. Tā teritorijā atrodas Otrā pasaules karā kritušo karavīru piemiņas vieta, kā arī slēpošanas un nūjošanas trase. Atpūtas vietā aug priežu un jaukto koku mežs, te ir labiekārtota vide atpūtniekiem un ģimenēm ar bērniem. *Meža dienu* projektā pērn aglonieši topošajā Māras parkā iestādīja košumkrūmus. 13. septembrī košumkrūmu stādīšanas talkā iesaistījās gan Aglonas novada pašvaldības darbinieki, gan jaunieši un pedagogi, gan nevalstisko organizāciju pārstāvji un novada iedzīvotāji.

ALOJAS NOVADA UNGURMUIŽAS PARKS

Ungurpils muižas parkam ir raksturīgas ainaviskā plānojuma iezīmes, neregulāras lauces, ceļus ietver

alejas. Tur, kur šobrīd ir parks, kādreiz bijusi libiešu pils Perkile. 14. gadsimtā šeit uzcelta Rīgas arhibīskapa vasaļa pils, bet 17. gadsimtā pils vietā izveidojās muiža, ko, 1944. gadā atkāpjoties vācieši nodedzināja. Parks piekļaujas Ungurpils dzirnavezeram. Parks ar alejām un ezers ar peldošajām salām un teritoriju tam apkārt iekļauts aizsargājamo dabas pieminekļu sarakstā un veido dabas kompleksu. 2016. gada *Meža dienās* Alojās novadā tika rīkota Ungurpils parka daļas sakopšanas talka divu dienu garumā. 16. septembrī talcinieki strādāja ar trimmeriem, izplaujot aizaugušās vietas parkā, bet 17. septembrī ungurpilieši, biedrības "Ungurpils ezera saimnieks" un tās vadītāja Andreja Hansona atbalstīti, vāca nozāgētos krūmus un ierīkoja segumu skvēriņam. Septembra beigās tur uzstādīja divus koka soliņus un atkritumu urnu. Parka labiekārtošanu plānots turpināt.

ALŪKSNES TEMPLA KALNA PARKS

Tempļa kalna parks atrodas Tempļa kalna pussalā valsts nozīmes aizsargājamā pilsētbūvniecības pieminekļa "Alūksnes pilsētas vēsturiskais centrs" aizsargzonā. Parka teritorijā ir vairāki tūrisma objekti – rotunda jeb Slavaviešu templis, Saules tilts un skatu tornis. Tempļa kalna parku iecienījuši gan vietējie iedzīvotāji, gan tūristi, un apmeklējumu skaits īpaši pieaudzis pēc jaunā skatu torņa atvēršanas un gājēju tilta izbūves, kas savieno Tempļa kalna pussalu ar Pils salu. Parkā pārsvarā aug lielas, senas egles, bet daudzām piemetusies sakņu trupe, un daļa pamazām iet bojā astoņzobu mizgrauža izplatības dēļ. Alūksnē vērojami arī oši ar slimības pazīmēm – kalstošiem zariem, ūdenszariem. Tāpēc pagājušogad *Meža dienu* projekts paredzēja atjaunot parka stādījumus, iestādot 112 dažādus kokaugus. 29. septembrī Alūksnes novada pašvaldības rīkotajā pasākumā piedalījās pašvaldības darbinieki, domes deputāti, novada jaunieši un ģimenes ar bērniem. Talkas beigās arborists Zigmārs Mazulis pēc neliela demonstrējuma un apmācības interesentiem jāva izmēģināt arborista aprīkojumu kāpšanai kokos.

ALSUNGAS MUZEJA ATPŪTAS PARKS

Sagaidot Latvijas simtgadi, Alsungā top muzeja atpūtas parks. Tā projektu kā dāvanu Alsungai izstrādājuši "Latvijas valsts mežu" speciālisti. Apstādījumu plānā paredzēta apjomīgas dobes izveide ar suitu jostas motīviem. Projekta pirmajā kārtā tika iegādātas 160

bārbeles dobes raksta veidošanai. Pilnīgai dobes izveidei Alsungas novada pašvaldība par budžeta līdzekļiem iegādājās viengadīgās puķes, lai dobe būtu pievilcīga jau pirmajā gadā, kā arī pēc ainavu arhitektu ieteikuma likvidēja dzīvžogus. Suitu jostas stādīšanas talka bija plānota Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācijas sanāksmē 2016. gada 5. augustā, taču, ņemot vērā laikapstākļus, suitu jostu Alsungas dārzkopji sastādīja agrāk, un dobe jau priecēja gan sanāksmes dalībniekus, gan pašus alsundzniekus.

AMATAS NOVADA SPĀRES MUIŽAS PARKS

Pagājušā gada *Meža dienās* Spāres muižas parkā tika uzstādīti astoņi koka soli ar atzveltni, ko izgatavojuši Spāres internātpamatskolas audzēkņi kopā ar galdnieku. Muižas parkā tapusi arī bērnu un skolotāju kopīgi veidotā sajūtu taka, kurā izmantoti tikai dabas materiāli. Projekta noslēguma pasākumā 29. septembrī galdnieks Juris Cibuļskis pastāstīja, ar kādiem līdzekļiem vajadzētu apstrādāt koka konstrukcijas, lai tās labāk saglabātos āra apstākļos un būtu draudzīgas apkārtējai videi. Koka soli tika apstrādāti ar darvas eļļu, bet ziemas "guļai" par piemērotāko tomēr atzīts šķūnis. Pēc solu apstrādes visi devās uz Spāres muižas parka āra virtuvi, kur pavāres un zāļu sievas Diānas Vanagas vadībā norisinājās veselīga dzīvesveida laboratorija.

APES NOVADA GAUJIENAS MUIŽAS PARKS

Gaujienas muižas apbūves ansamblis un parks ir valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi un ietilpst aizsargājamā ainavu apvidus "Ziemeļgauja" teritorijā. *Meža dienu* projektam piešķirtie līdzekļi pērn

tika izlietoti zāgmateriālu iegādei soliēm un tiltiņam. Projekta aktivitātes iekļāvās Gaujienā uzsāktajā izglītojošā pasākumu sērijā pašvaldības iestāžu vadītāju, darbinieku un skolēnu izpratnes veicināšanai par parka veidošanas un sakoptas vides principiem, lai iesaistītu sabiedrību mērķtiecīgā darbībā. Informatīvos seminārus vadīja Arta Biļinska – Jelgavas LLU Ainavu arhitektūras fakultātes diplomande, Gaujienas muižas parka ainavu projekta autore. Gatavojoties Latvijas simtgadei, realizētais projekts ļauj turpināt Gaujienas muižas parka, Jāzepa Vītola memoriālā muzeja “Anniņas” apkārtnes un Ziemeļgaujas aizsargājamo ainavu apvidus Gaujienas dabas takas atjaunojošo kopšanu un labiekārtošanu.

AUCES NOVADA VECAUCES MUIŽAS PARKS

19. gadsimtā izveidotais Vecauce muižas parks ir 13 ha liels, no kuriem 8,8 ha ir Auces novada pašvaldības īpašumā. Šajā parka daļā saglabājušies oriģinālie stādījumi, kas padomju gados tikuši papildināti. Laika gaitā ziemēl zudušas parka mazās arhitektūras formas – tiltiņš uz dīķa saliņu un atpūtas zona uz saliņas. Auces novada pašvaldība 2016. gada *Meža dienās* uzsāka Vecauce muižas parka labiekārtošanu – tika izgatavots tiltiņš, kas ved uz dīķa saliņu. Turpmākajos gados saliņā plānots izveidot atpūtas zonu. Tā kā šajā Vecauce muižas parka daļā atrodas pirmsskolas izglītības iestāde “Vecauce”, tās audzēkņi ne tikai piedalījās *Meža dienās*, bet ir vieni no parka labiekārtošanas ieguvējiem – bērni nu var doties izzinošās pastaigās pa parku.

ĀDAŽU ŪDENSROŽU PARKS

2016. gadā Ādažu novada pašvaldība, sekojot aizsāktajai tradīcijai – pilnveidot atpūtas vietas, kas veicinātu bērnu un jauniešu aktīvu dzīvesveidu, turpināja īstenot Ūdensrožu parka koncepciju. Kopā ar Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīriem tika organizēta parka sakopšanas talka un *Meža dienās* īstenots projekts par mazās arhitektūras formas uzstādīšanu bērnu rotaļām Ūdensrožu parkā. Izvēlētais labiekārtojuma elementa materiāls ir koks – videi draudzīgs, meža teritorijai piemērots un labi sadzīvo ar jau uzstādītajiem elementiem. Projekta līdzfinansējums deva iespēju koka elementu taku papildināt ar jaunu sportisko aktivitāšu kompleksu, kas piemērots līdzsvara, kāpšanas un veiklības trenēšanai. Ādažu novada pašvaldība plāno turpināt Ūdensrožu parka labiekārtošanu.

BALDONES CERĪNU PARKS

Cerīņu parks Baldonē atrodas Ķekaviņas labajā krastā un ietver daļu no vēsturiskā 1985. gadā ierīkotā sanatorijas “Baldone” parka. Cerīņu parkam pieder arī slavenais sēravots “Ķirzaciņa”, kas iekļauts valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Mūsdienās joprojām iespējams apmeklēt avotiņu un nogaršot Baldones sērūdeni. Cerīņu parka skulptūru dārzā apskatāmas arī Baldones mākslas skolas direktora Tālivalža Muzikanta veidotās skulptūras – 1996. gadā tapušais “Putns” un 1998. gadā atklātais “Putns 2”. Dzemēl savulaik pie sēravota uzstādītās skulptūras “Māra” (tautā dēvēta arī par Mildiņu), “Ķirzaciņa” un “Vāverīte” vairs nerotā parku, jo deviņdesmitajos gados tās nozagtas vai sabojātas. 2013. gadā ar LEADER atbalstu īstenota Cerīņu parka rekonstrukcijas pirmā kārtā – izbūvēts apļveida bruģēts laukums

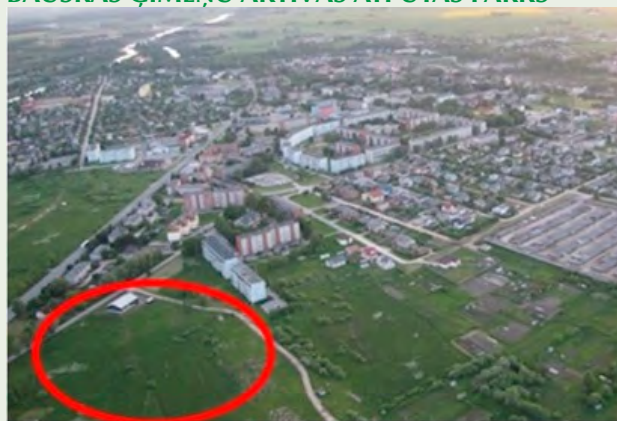
pie kādreizējās strūklakas "Vāverīte" atrašanās vietas, uzstādīti soliņi un strūklakas pamats, nomainītas gājēju celiņu plātnes ar bruģa klājumu. 2015. gada 30. jūlijā ar iedzīvotāju ziedojumu līdzdalību tika atklāta skulptūra "Māra". Līdz šim finansējums piesaistīts infrastruktūras sakārtošanai, tādēļ *Meža dienu* 2016. un 2017. gada projektos plānota stādījumu atjaunošana. Pērnā gada 7. oktobrī Ceriņu parkā notika pasākums "No paaudzes paaudzei", kurā stādījumus kopīgi atjaunoja Baldones novada jaunsargi un bērnu centra "Baltais ērglis" pārstāvji.

BALVU JAUNATNES PARKS

2016. gada *Meža dienās* Jaunatnes parkā tika iestādīti 16 koki un 15 krūmi, kā arī notika izglītojošs pasākums Balvu pamatskolas 30 piektklasniekiem. Viņi iepazinās ar interesantiem faktiem par iestādītajiem kokiem un krūmiem – krasta kļavām, vilkābelēm, zeltzaru vītoliem un baltajiem grimoņiem. Pēc skolēnu dzimšanas datumiem tika noteikts koks, kas katram dod vislielāko enerģētisko lādiņu, bet mājasdarbā bērniem bija jāuzzīmē koka logo. Šie logo tiks izveidoti kā plāksnīte, kas turpmāk būs redzama pie iestādītajiem krūmiem un kokiem.

BAUSKAS ĢIMEŅU AKTĪVĀS ATPŪTAS PARKS

Bauskā par godu Latvijas simtgadei iecerēts izveidot jaunu aktīvās atpūtas parku, tāpēc *Meža dienu* projektā baušļenieki centās savu pilsētu padarīt krašņāku ar koku stādījumiem. 2016. gada talkā parkā tika iestādīti Latvijas apstākļiem atbilstoši augi – daiļais pīlādzis, 16 kalnu priedes, trīs māka ievas un divas parastās lazdas. Koku stādījumu veidošanā iesaistījās Bauskas novada pašvaldības iestāžu darbinieki kopā ar profesionāļiem. Pašvaldības kapitālsabiedrības "Vides serviss" apzaļumošanas nodaļas darbinieki ierādīja profesionālos stiņus koku izvietojšanā ainavā,

stādīšanā un kopšanā. Atpūtas parka pilnīgai izveidei nepieciešami ievērojami līdzekļi, tāpēc finansējums tiek meklēts dažādos projektos un programmās, to līdzfinansēs arī no pašvaldības budžeta. Parka atklāšana plānota 2018. gada 18. novembrī.

BROCĒNU PARKS

Brocēnu novada brīvprātīgie jaunieši organizēja sarunas ar iedzīvotājiem, kurās apsprieda nepieciešamos un vēlamos uzlabojumus Brocēnu pilsētā un novadā. Ņemot vērā sarunās izteiktos viedokļus, Brocēnu novada pašvaldība kā vienu no augstākajām prioritātēm izvirzījusi Brocēnu vides labiekārtošanu un uzlabošanu. Aptaujātie iedzīvotāji atzinuši, ka nepieciešams arī sniegt daudz plašāku informāciju par vides kvalitātes uzlabošanu, ūdens un gaisa tīrību, novada dabas vērtībām un citiem ar vidi saistītiem jautājumiem. Iedzīvotāju informēšana ir solis pretim ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, saglabājot apkārtējās vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību. 2016. gada *Meža dienās* Brocēnu novada brīvprātīgie un jauniešu centra "Kopā" aktīvisti vispirms devās ekspedīcijā pa Brocēniem. Vietējais mežzinis mācīja atpazīt kokus, stāstīja, kā tos pārstādīt un pavairot, kādas ir augšanas īpatnības utt. Lai izveidotu koku pases, jaunieši vāca lapas, meklēja papildinformāciju enciklopēdijās, grāmatās, internetā. Kopā ar mežzinu viņi apguva zināšanas, kā koki palīdz noteikt debespuses, kā izskatīt koka vecumu, kā noteikt koka apkārtmēru un augstumu. Aiz Brocēnu novada kultūras un izglītības centra iestādītos kokus (15 lazdas, vienu dižskābārdi, piecas ošlapu kļavas un vienu balto grimoni) aprūpēt uzņēmas Brocēnu novada brīvprātīgie jaunieši.

BURTNIĒKU NOVADA VALMIERMUIŽAS PARKS

Burtnieku novada pašvaldība *Meža dienās* piedalījies jau vairākkārt – atjaunota gan ozolu aleja Burtnieku pagastā, gan vēsturiskie liepu alejas stādījumi Burtnieku parkā. Lai turpinātu novada vēsturisko parku sakopšanu un atjaunotu šo parku kultūrvēsturisko vērtību, 2016. gada projektā košāks tika padarīts Valmiermuižas pils parks. 24. septembrī tur iestādīja 100 sārto un balto rožu krūmus Latvijas karoga krāsās, atgriežot parkam tā zudušo elementu – puķu dobi, kas Valmiermuižas pils medību rezidences dārzā atradusies 18. gadsimtā. Plānots, ka divu gadu laikā

rožu stādījumi varētu pietiekami sakuplot, lai pilnā krāšņumā priecētu parka apmeklētājus 2018. gadā, kad Latvija svinēs savu simto dzimšanas dienu. 100 rožu stādu iegādei trūkstošo finansējuma daļu nodrošināja Burtnieku novada pašvaldība. Vienlaikus rožu stādījumi būs veltījums Valmiermuižas kādreizējai saimniecei un īpašniecei ģenerālienei Magdalēnai Elizabetei fon Hallartei (1683–1753). Viņa bija pirmā sieviete, kura būtiski ietekmējusi ne vien latviešu, bet arī Eiropas vēstures likteņus. Ar viņas gādību tika izveidots pirmais latviešu skolotāju seminārs un pirmā latviešu organizācija – brāļu draudze. Tas deva iespēju Vidzemes latviešiem un igauņiem 18. gadsimta beigās kļūt par visizglītotākajiem zemniekiem tālaika Eiropā.

CĒSU MAIJA PARKS

2,2 hektārus plašais Maija parks atrodas netālu no Pils parka, tā iekārtošana uzsākta 19. gadsimtā, veidojot šeit mākslīgās pilsdrupas, kaskādes un dīķi atbilstoši tālaika parku veidošanas modes tendencēm. Sākotnēji tas saukts par Alekša parku. Sagaidot Cēsu 800 gadu jubileju, Maija parkā tika veikta vērienīga rekonstrukcija, retinot kokaugus, izveidojot bagātīgus ziedošo augu stādījumus un iztīrot dīķi. Parka rekonstrukcijas laikā pirms desmit gadiem lielajā vītolā uzbūvēts katra bērna sapnis – rotaļu mājiņa kokā. Diemžēl laika gaitā šī būve nolietojusies, kļuvusi

nedroša, daži elementi sākuši bojāt koka mizu. 2016. gada *Meža dienās* namiņš atjaunots, lai piedāvātu bērniem pēc iespējas dažādas aktivitātes svaigā gaisā, dabas izziņas iespējas un rotaļu prieku.

DAUGAVPILS NOVADA VABOLES PARKS

Vaboles muižas apbūve un parks ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis, kas iekļauts valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Parks veidots 19. gadsimtā ainavu jeb angļu stilā pie grāfu Plāteru-Zībergu pusmuižas. Tā septiņu hektāru platībā ir divi dīķi. Parka teritorijā atrodami 53 koku un krūmu taksoni (sugas, pasugas, varietātes un šķirnes) – gan vietējie, gan svešzemju. Tā centrā ir lapegļu audze, austrumu daļā atrodas liepu aleja. Parka lepnums ir lielais ozols. Dendroloģisks retums ir Moltkes liepa, kas Latvijas parkos reti sastopama. Pie viena no dīķiem iekārtots atpūtas laukums ar ugunsкура vietu un āra kamīnu, kur ziemā notiek tradicionālais folkloras pasākums “Aizgavenī cīmūs braucu”, vasarā – ielīgošana. Parkā atrodas arī pasākumu laukums ar ugunsкура vietu un skatītāju soliņiem, kur kopš 1993. gada notiek Vasarsvētku sadancis, kas laika gaitā kļuvis par Daugavpils novada tautas deju kolektīvu lielākajiem svētkiem. Parku iecienījuši arī tūristi, tajā skaitā Skrindu dzimtas muzeja apmeklētāji. 2002. gadā Vaboles parkam tika izstrādāts rekonstrukcijas priekšlikums, kas īstenots tikai daļēji, un tajā noteiktie stratēģiskie uzdevumi nav zaudējuši aktualitāti, tāpēc *Meža dienu* projektā veikta stādījumu atjaunošana. Vaboles pagasta pārvaldes darbinieki, Vaboles vidusskolas skolēni un jaunieši šeit iestādīja 14 sugu un šķirņu 105 dekoratīvos kokus un krūmus.

DAGDAS NOVADA KONSTANTINOVAS MUIŽAS PARKS

Konstantinovas muižas vecā parka gandrīz hektāru lielajā teritorijā sauso un vēja izgāzto un nolauzto koku vietā *Meža dienās* tika iestādīti jauni kociņi. Pie tautas nama, kas atrodas blakus vēsturiskajam parkam, izveidota atpūtas vieta, kur izvietoti koka soliņi un ierīkoti apstādījumi.

DURBES PILS PARKS

Durbe ir Latvijas mazākā pilsēta, tajā nav neviena publiska parka, kur pastaigāt, atpūsties vai vienkārši baudīt dabu. 2016. gada *Meža dienās* Durbes pilskalna pakājē sāka veidot parku, iestādot 42 dažādus kokus. Parks tiek veidots no jauna, tāpēc izvēlēta vieta iepriekš rūpīgi sagatavota. Koku izvietojumu izplānoja Durbes dārzniece Madara Eihmane. Uz atbildīgo koku stādīšanas darbu tika aicināti visi Ata Kronvalda Durbes vidusskolas skolēni ar skolotājiem. Dažām klasēm līdzī bija ieradusies bērnu tēti, kuru palīdzība lieti noderēja. Koku stādīšanā piedalījās arī Durbes novada domes darbinieki. Jaunizveidoto parku turpinās pilnveidot, iestādot vēl citus kokus, košumkrūmus, izveidojot taciņas un ierīkojot atpūtas vietas.

GROBINAS NOVADA DUBEŅU PARKS

Dubeņu parks atrodas Grobiņas pagasta Dubeņos, tā platība – 3,09 ha. Galveno audzi veido skujkoki, ozoli un bērzi. Teritorija ir daļēji izkopta un publiski pieejama. Parka teritorijā atrodas brīvdabas estrāde un vairāki sporta laukumi. Saskaņā ar Dubeņu ciema ainavu attīstības plānu parku paredzēts papildināt ar vidē iederīgiem apstādījumiem, palielinot dendroloģisko daudzveidību. Apstādījumos plānots izmantot augus, kas pacieš noēnojumu un skābu augsni,

kombinējot tos ar saulmīļiem. 2016. gada *Meža dienu* projektu īstenoja Grobiņas novada domes Sociālā dienesta organizētās skolēnu vasaras nodarbinātības dalībnieki, kuri iestādīja 25 rododendru stādus un 12 hortenzijas. Stādiem izeaugoties, tie veidos ļoti skaistu un sakārtotu ainavu, īpaši jūlijā un augustā, kad ir to ziedēšanas laiks.

GULBENES NOVADA JAUNGULBENES PAGASTA LIEDES KALNI

Liedes kalni ir Liedes upes krastā izveidojies interesants dabas retums – īpatnēja pauguru virkne, kas sākas pie Jaungulbenes pagasta Siladzirnāvu ezera un stiepjas 30 km uz dienvidrietumiem gar Liedes upi. Liedes kalni – pilskalns, apmetne un kulta vieta ir valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis. Pagājušā gada 21. septembrī pārgājienā uz Liedes kalniem devās Gulbiša vidusskolas 8. un 9. klases skolēni. Kopā ar novada domes un pagasta pārvaldes pārstāvjiem viņi Liedes kalnos uzstādīja koka soliņus, izveidojot jauku atpūtas vietu.

SPĀRĪTES PARKS GULBENĒ

Spārītes parkā Gulbenē *Meža dienu* atbalstītajā projektā Gulbenes vidusskolas 6.a klases skolēni kopā ar domes pārstāvjiem un speciālistiem pērn iestādīja 34 košumkrūmus – dažādu šķirņu ceriņus, hortenzijas un filadelfus.

ILŪKSTES NOVADA LAŠU MĀCĪTĀJMUĪŽAS PARKS

Meža dienu projektā top Lašu mācītājmuīžas parks, kas saistās ar dižo novadnieku Veco Stenderu un viņa muzeju Eglainē. Labo darbu nedēļā Eglaines pagasta aktīvie iedzīvotāji sarosījās paveikt ko labu, skaistu un noderīgu pašiem sev un arī citiem par prieku. Stendera muzejā trūktin trūka palīdzīgu roku Lašu mācītājmuīžas parka idejas īstenošanai, tāpēc

sadarbībā ar Eglaines pagasta pārvaldi un Eglaines pamatskolas kolektīvu 2016. gada 18. oktobrī notika stādu talka. Jau iepriekšējās dienās talcinieki no biedrības "Stendera novadnieki" un z/s "Darbmīļi" veica teritorijas labiekārtošanu. No AS "Latvijas valsts meži" stādu piedāvājuma tika izvēlēti vītoli, ozoli, rozes, spirejas, hostas, peonijas un dekoratīvā ābele. Savukārt auglkope Janīna Kursīte palīdzēja izvēlēties jauno ābeliņu stādus no z/s "Ziediņi", atbalstot ideju stādīt Latvijas apstākļiem piemērotākās ziemas, vasaras un rudens ābeļu šķirnes. Stādu dienā plānotos darbus Stendera muzejā paveica Eglaines pamatskolas audzēkņi. Katrai skolēnu grupīnai stādot bija savi jautājumi un interese – kāpēc Stendera muzejā tik daudz darba; kāpēc tik daudz jaunu stādiņu; kā jaunie stādiņi pareizi jāstāda; kas te būs? Biedrības "Stendera novadnieki" pārstāves uzraudzīja, lai kociņus iestādītu pēc visiem dārzkopības likumiem. Varēja novērot, ka bērni šos lauku darbus prot un var arī pamācīt cits citu. Eglaines pamatskolas audzēkņi stādu dienā uzzināja, ka topošais Lašu mācītājmuižas parks būs dāvana Latvijai un pašiem eglainiešiem valsts simtgadē.

ILŪKSTES NOVADA BEBRENES MUIŽAS PARKS

Bebrenes muižas parks ir izcils dārzu un parku mākslas piemineklis, viens no vizuāli izteismīgākajiem ainavu parkiem Latvijā, tā platība – 7,9 ha. Parks ierīkots 19. gadsimta beigās, lai gan tajā saglabājušies apmēram 200 gadu veci ozoli. *Meža un dārza dienās* parasti darbojamies pavasarī, taču arī rudenī, kad daba pošas pie miera, birst krāsainas lapas un koki piesedz zemi ar siltu lapu paladziņu, vēl var paspēt izdarīt labus darbus. 2016. gada rudenī Bebrene muižas parks un vēsturiskais centrs kļuva bagātāks ar jauniem koku un krūmu stādiem. Bebrene vispār-

glītojošās un profesionālās vidusskolas 7. klases skolēni un tūrisma pakalpojumu pirmā kursa audzēkņi senajā muižas parkā palīdzēja iestādīt Maķedonijas priedes, bet vēsturiskajā Bebrene centrā – kalnu priedītes. Savukārt Bebrene seniori muižas parka austrumu malā iesākuši veidot savu atpūtas "saliņu", kur rudenī iestādīta dekoratīvā ābele un hortenziju krūmiņi. Līdz ar katru no šiem mazajiem darbiņiem Bebrene, Ilūkstes novads un Latvija kļūst krāšņāka un zaļāka.

INČUKALNA ALEKSANDRA PARKS

2016. gada *Meža dienu* projekta īstenošanai tika iegādāti impregnēti zāģmateriāli. No tiem inčukalnieši izgatavoja un uzstādīja solus atpūtas vietas labiekārtošanai Aleksandra parkā.

JAUNJELGAVAS NOVADA VĪGANTES PARKS

10 ha lielais Vīgantes muižas parks atrodas pašā Daugavas krastā, un tajā saglabājušies eksotisku koku stādījumi, redzami vairāki diķi. Parks izveidots Vīgantes muižas laikā 19. gadsimta beigās un 20. gadsimta sākumā. Tajā auguši 64 sugu koki, bet barona fon Bēra lepnums bijis rožu laukums. Vīgantes muižas parks lepojas ar garu un kultūras tradīcijām bagātu vēsturi. Sākot ar 1920. gadu, tur notikuši dažādi pasākumi. Ir ziņas, ka jau 1923. gadā Vīgantes parkā notika dziesmu svētki, kuru virsdiriģents bijis vietējais sēlpilietis no "Ādmiņiem" Jānis Apsalons. Šo svētku rīkošana kļuva par Vīgantes parka nākamo tradīciju, un tos parasti rīkoja Jāņu dienā. 20. gadsimtā parks divas reizes smagi cieta. Pirmoreiz – Otrajā pasaules karā, kad vācieši atkāpjoties nozāgēja daudzus lielos kokus. Otrreiz Vīgantes parku izpostīja 1965. un 1966. gadā, kad pēc Pļaviņu HES uzcelšanas izveidojās Pļaviņu ūdenskrātuve. Parka daļā, ko skāra applūduma josla, nocirta kokus, bojā aizgāja parka lepnums – estrāde un amfiteātra veidā izkārtotās

skatītāju sēdvietas. 1977. gadā pārpalikušais parks tika ņemts valsts aizsardzībā. 2016. gada *Meža dienu* projekts Jaunjelgavas novada Staburaga pagastā ir izpildīts – Vīgantes parkā uzstādīts masīvs koka galds un trīs guļbaļķu soli ar projekta zīmolu.

JAUNPILS PILS PARKS

Jaunpils vēsturiskajā centrā atrodas Jaunpils pils parks. Tas ir ainaviska stila parks, ko sāka veidot jau 18. gadsimtā barona fon der Rekes dzimtas valdīšanas laikā. 2016. gadā Jaunpils pašvaldība uzsākusi Jaunpils parka labiekārtošanas projekta izstrādi. Realizējot *Meža dienu* projektu, parkā tika novākts nevēlamo krūmu apaugums un atjaunots taciņas posma segums, kā arī iestādīti 12 liepu dižstādi Sudrabu ielā. Stādi stiprināti ar virpotiem priedes koka mietiem, ap kokiem izveidotas apdabes un stumbriem uzlikti prettrimerēšanas aizsargi. Izmantotais stādmateriāls un stiprināšanas metodes būtiski samazinās iespējamo vandālisma risku un nodrošinās sekmīgu visu koku ieaugšanos. Projekta īstenošanas gaitā izdevies paaugstināt publisko apstādījumu (parka) funkcionalitāti, ainaviskumu un kvalitāti.

JĒKABPILS MEŽA PARKS

Meža parks ir viens no Jēkabpils parkiem un atrodas Daugavas kreisajā krastā blakus Radžu ūdenskrātuvei. Meža parks ir iecienītākā, visplašākā un biežāk apmeklētākā atpūtas vieta pilsētā. Parka pirmsākumi meklējami 1966. gadā. Lai Jēkabpili pasargātu no dolomīta karjera putekļiem un trokšņa, 26,2 hektāru platību apstādīja ar eglēm, priedēm, Sibīrijas ciedru priedēm, vairāku lapegļu veidiem, kopskaitā izmantojot 20 dažādu koku un krūmu sugas. Šobrīd parks tiek izmantots sportam, atpūtai un izklaides pasākumiem. Jēkabpils pilsētas pašvaldība divos gados paredzējusi iekārtot atpūtas vietu "Cielavas ligzda",

un 2016. gada *Meža dienu* projektā tika izgatavots un uzstādīts galds.

JĒKABPILS NOVADA ZASAS MUIŽAS PARKS

Ar *Meža dienu* projekta finansējumu pērn Jēkabpils novada Zasas pagastā tika atjaunots viens no tiltiņiem pār Zasas upīti parka teritorijā, ko svinīgi atklāja 29. septembrī. Tilts savieno upītes krastu pie Zasas pilsdrūpām un Cukurkalniņu.

JELGAVAS NOVADA VILCES DABAS PARKS

Vilces dabas parka teritorijā gadsimtiem ilgi vietējos iedzīvotājus un parka apmeklētājus ir priecējis un ar veselīgu ūdeni dzirdinājis Lielmātes avotiņš. Laikam ejot, konstrukcijas, kas atvieglāja ūdens smelšanu, satrunējušas un izbrukušas. *Meža dienu* projektā nepieciešams atjaunot avotiņa iztekas vietu, lai padarītu ērtāku piekļūšanu avotam. Turpinot 2014. un 2015. gadā aizsākto Vilces skolai piegulošā muižas parka aprīkošanu ar dažādām interesantām un aizraujošām vides aktivitātēm, tajā uzsākta izglītojošu un atraktīvu elementu uzstādīšana. 2016. gada vasarā tika iegādāti kokmateriāli Lielmātes avotiņa laipas atjaunošanai.

KANDAVAS NOVADA ZEMĪTES PARKS-PROMENĀDE

Zemītes pagasta centrā atrodas Zemītes dzirnezers, kam vienā pusē dižojas Zemītes pils, kurā iekārtojās Zemītes pamatskola, bet ezera otrā pusē atrodas Zemītes tautas nams, Zemītes pagasta pārvalde un bibliotēka ar piegulošu labiekārtojamo teritoriju, ko pakāpeniski plānots izveidot par parku – promenādi. Labiekārtojamā zeme 0,3 ha platībā ir pašvaldības īpašumā. Pašreiz tur stāv pagasta lielās šūpoles un āra kamīns, pie kura dažādos svētkos atpūšas Zemītes

pagasta iedzīvotāji un viesi. Parkā paredzēts veikt jaunus stādījumus. Par godu valsts 100 gadu jubilejai parkā tiks izveidota puķu dobe ar sarkanbaltsarkanu ziediem Latvijas simtgades simbolikas formā. 2016. gada 27. septembrī Zemītes pagasta aktīvākie iedzīvotāji sakopa topošās promenādes teritoriju un uzstādīja divus koka solus un koka atkritumu urnu, rādot piemēru, ka labiekārtošanas darbus var darīt pakāpeniski, atbilstoši konkrētā brīža iespējām.

KOCĒNU NOVADA ZILAIKALNS, SVĒTVIETA

Valsts nozīmes svētvietu "Zilaiskalns" ieskauj mežs 88,39 ha platībā, tajā skaitā 26,62 hektāri ir parka teritorija, kurā iekārtotas pastaigu takas un atpūtas vietas. Zilaiskalns – tā ir sena kulta vieta, kas līdz mūsdienām saglabājusies kā svētvietā ar daudzām spēcinošām enerģijām. Šī vieta ir ļoti pieprasīts tūrisma un skolēnu ekskursiju objekts. Vasaras sezonā te notiek dažādi kultūras pasākumi. Kocēnu novada dome apsaimnieko kalna infrastruktūru, organizē sakopšanas talkas un veic dažādus saimnieciskos pasākumus, lai atpūtniekiem būtu pēc iespējas ērtāk un patīkamāk uzturēties Zilaiskalna virsotnē. Atsaucoties vietējo iedzīvotāju un tūristu vēlmēm, jo līdz virsotnei mērojams gandrīz kilometru tāls ceļš, 2016. gada *Meža dienu* projektā izgatavoti četri koka soliņi, lai posmā no stāvlaukuma līdz kalna virsotnei varētu arī atsēsties un atpūsties. Soliņi ir unikāli, jo Kocēnu novada uzņēmums SIA "Meltekss EB" āra mēbeles neražo pēc viena modeļa, katrs pasūtījums top citādāks.

KOKNESĒS NOVADA BEBRU PAGASTA MEŽAPARKS

Beburu pagastā pirmās *Meža dienas* notika 2013. gadā. Iepriekšējos gados Mežaparkā jau iestādīti 62 deko-

ratīvie koki un košumkrūmi, Vecbebru muižas parkā un Bebru pamatskolas apstādījumos – 13 jaunie stādījumi, kā arī atjaunots tiltiņš uz Mežaparku. Iestādītie kociņi un košumkrūmi nu paaugušies un ar krāšņo lapu rotu un augļiem priecē pagasta iedzīvotājus. 2016. gada projektā pagasta vadība un vietējie iedzīvotāji turpināja pilnveidot Mežaparka veselības taku. Tā vijas pa mežu izteikti paugurainā apvidū, un to var izmantot skrējēji, nūjotāji un riteņbraucēji. Uz takas paredzēts veidot fizisko aktivitāšu vietas. Pirmajā jau ir uzstādīts līdzsvara balķis un par projekta finansējumu iekārtots spēka un līdzsvara elements, kas sastāv no 30 dažādu augstumu koka stabiem. 27. septembrī, atklājot veselības takas jaunus elementus, Vecbebru internātvidusskolas audzēkņi iemēģināja stabu trasi un atzina to par interesantu un fizisku piepūli prasošu. Trases pilnveidošanas darbi turpināsies.

KOKNESĒS NOVADA IRŠU PAGASTA MUIŽAS PARKS

Pagasta centrā Iršos atpūtas un sanāksšanas vieta ir pie muižas klēts jeb magazīnas. Te top vieta, kur pulcēties vietējiem ļaudīm, lai kopā svinētu svētkus, rīkotu gadatirgus un citus pasākumus brīvā dabā. Iršu muižas klēts – magazīna un tai pretī bijušās baltvācu kolonijas pagastmāja ir vienīgie liecinieki, kas atgādina jaunajām paaudzēm par to, ka Iršu pagastam ir sava īpaša vēsture. Pretī Iršu muižas klētij atrodas piemiņas akmens baltvācu kolonijai "Hirschenhof 1766–1939". 2016. gada jūnijā Kokneses novada Iršu pagastā atzīmēja vācu kolonijas izveidošanas 250. gadadienu. Pirmās *Meža dienas* Iršu pagastā notika 2014. gadā, kad pretī Pērses sākumskolai uzkalniņā tika iestādīti koki un košumkrūmi. 2015. gadā pagasta iedzīvotāji, palīdzot Sarkangalvītei un Vilkam, stādīja dekoratīvās ābelītes ceļmalā pretī ģimenes krīzes centram "Dzeguzīte", lai tās ik gadu priecē acis irše-

niešiem, centra iemītniekiem un iebraucējiem. 2016. gada *Meža dienu* pasākums notika 9. septembrī ar moto "Kopā nākotnes mežam". Mūsu nākotne ir mūsu bērni, tādēļ šoreiz kociņus stādīja skolēni. Katra Pērses sākumskolas klasīte kopā ar audzinātāju jaunizveidotajā parkā pie magazīnas iestādīja savu kociņu. Ikvienam kociņam bērni skandēja tautdziesmiņu un novēlēja augt, zaļot un priecēt visus, kas šeit atnāks.

KRĀSLAVAS PILS PARKS

2016. gada *Meža dienu* projektā Krāslavas novada pašvaldība iegādājās kokus un krūmus, kas piemēroti vietējiem augšanas apstākļiem, lai labiekārtotu Krāslavas pilsētas parku grāfu Plāteru pils kompleksā. Jaunos augus iestādīja pils kompleksa parkā un pie grotas. Krūmu stādītājiem tika rādīts, kā pareizi sagatavot augsni pirms stādīšanas un kā jāsakombinē dažādi krūmi pēc to lieluma un ziedu krāsas, lai pēc vairākiem gadiem tie izskatītos labi un cits citu neno māktu. Stādot kokus, speciālisti mācīja, kā to pareizi darīt, un atgādināja, ka stādīšanas laikā ir jāparedz koka nostiprināšana, lai koks nekustētos un netiktu traumētas tā mazās saknes, kā arī atgādināja par augu laistīšanu un citām svarīgām lietām.

KRIMULDAS NOVADA LĒDURGAS DENDROLOĢISKAIS PARKS

Gatavojoties Latvijas valsts simtgadei, 2016. gada *Meža dienās* Lēdurgas dendroloģiskā parka rododendru stādījumus papildināja ar 25 lieliem selekcionāra Riharda Kondratoviča radīto šķirņu rododendriem no Latvijas Universitātes (LU) rododendru selekcijas un izmēģinājumu audzētavas "Babīte". Kopā ar Krimuldas novada domes darbiniekiem, Lēdurgas pagasta iedzīvotājiem un Krimuldas novada skolu

audzēkņiem rododendrus stādīja LU audzētavas "Babīte" speciālisti un Nacionālā botāniskā dārza direktors un dendrologs Andrejs Svilāns. Ciemiņi ne tikai piedalījās stādīšanā, bet arī pastāstīja talciniekiem par rododendru pareizu stādīšanu un kopšanu. Talkā Lēdurgas dendroparkā piedalījās 101 dalībnieks. Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskolas 6. un 8. klases skolēni priecēja talciniekus ar oriģinālām vides instalācijām no dendroparkā esošajiem dabas materiāliem, bet Lēdurgas kultūras nama ansamblis "Jautrās vecmāmiņas" ar skaistām dziesmām godināja parka radītāju Arvīdu Janitēnu. Talkas diena bija piemērs, ka kopā var strādāt dažādu vecumu un profesiju cilvēki, lai vienotos kopīgam mērķim. Uz atkalredzēšanos pavasarī pie ziedošiem rododendriem Lēdurgas dendroloģiskajā parkā!

LIMBAŽU JAUNATNES PARKS

Limbažu pilsētā pie Lielezera atrodas vietējo iedzīvotāju un pilsētas viesu iecienīta peldvieta. Pludmale no pilsētas nodala meža zona, kas ir netālu esošā Limbažu Jaunatnes parka turpinājums, no kura aptuveni vienu hektāru plānots labiekārtot rekreācijas vajadzībām. Limbažu Lielezera pludmale un tai piegulošā meža zona ir piemērota vieta, kur atpūsties ģimenēm. Olimpiskā centra "Limbaži" airēšanas bāzē jaunie sportisti apgūst kanoē airēšanas un smaiļošanas sporta prasmes, vasarās šeit pastāvīgi notiek skolēnu sporta nometnes, tiek organizētas vietēja un starptautiska mēroga sacensības. 2015. gadā Limbažu Lielezera pludmale pirmo reizi saņēma *Zilo karoģu*. Tā kā pludmales teritorija ir neliela, rekreācijas nolūkos tiek izmantots un labiekārtots netālu esošā Jaunatnes parka turpinājums – Lielezera pludmalei piegulošais mežs, kurā ierīkotas pastaigu takas. Lai paplašinātu iedzīvotāju iespējas atpūsties brīvā dabā, pastaigu takas sākumā – Ievu un Jaunatnes ielas ietvertajā teritorijā – 2016. gada *Meža dienās* tika uzstādīts piknika galds ar diviem soliņiem.

LĪVĀNU PILSĒTAS PARKS

Līvānu pilsētas parku iesāka apstādīt 1933. gadā. Šobrīd tas sastāv no 751 skujkoka un 777 lapkokiem. Parkā atrodas vairāki nozīmīgi apskates objekti. Tā kā parkā 706 m² ir neapstādītas teritorijas, tad daļā no tās ar *Meža dienu* projekta atbalstu Līvānu pilsētas

svētkos 90. jubilejas gadā tika iestādīti jauni kociņi. 2016. gada 20. septembrī Līvānu iedzīvotājiem kopā ar Cūkmenu un bērnu dārza “Rūķīši” bērniem un audzinātājiem bija iespēja savu pilsētu padarīt vēl “zaļāku”. Līvānu pilsētas parkā blakus Fabrikas ielai sadarbībā ar SIA “Līvānu dzīvokļu un komunālā saimniecība” un AS “Latvijas valsts meži” (LVM) tika iestādītas astoņas kļavas un četras lazdas, kā arī četri varenī ozolu stādi, ko parkam dāvināja LVM. Lai izglītotu bērnus par tīru mežu nozīmi un stiprinātu viņu atbildību pret apkārtējo vidi, pēc kociņu stādīšanas klātesošie varēja iegūt daudz pozitīvas un noderīgas informācijas no Cūkmena, kura ieteikumus bērni uztvēra ļoti nopietni. Cūkmens jau izsenis zināms kā dabas draugs un aizstāvis, kurš iestājas par tīru mežu un nepiesārņotu vidi.

LUDZAS DENDROLOĢISKAIS PARKS – RUNTORTAS PARKS

10 ha lielajam dendroloģiskajam parkam pie Runtortas ezera 2001. gadā noteikts dabas pieminekļa statuss. Tā kā parka teritorijā regulāri “demolējas” vējš un izgāž un izlauž aizsargājamus kokus, nepieciešams turpināt parka stādījumu kopšanu un atjaunošanu. 2016. gada *Meža dienās* Ludzas novada pašvaldība uzsāka Runtortas parka apstādīšanu, iestādot 18 kociņus – četras kļavas, četrus ozolus un desmit liepas. 2017. gada *Meža dienās* darbi tiks turpināti. Runtortas parkā veidos arī mazās arhitektūras formas (solīņus un citus elementus) iedzīvotāju atpūtai.

MADONAS NOVADA JĀŅA DĀRZĀ LIEZĒRĒ

2016. gada septembrī Jāņa dārzā pie Liezēres pamatskolas tika atstātas 2016. gada *Meža dienu* “pēdas” – uzstādīts koka āra dambretes galds un soli, iestādīti trīs irbeņlapu fizokarpi un divi koki – krasta kļava un sarkanlapu ozols. 28. septembrī notika Jāņa dārza jaunās atpūtas zonas atklāšanas pasākums “Ar dam-

breti dārzā”. Treneris Elmārs Krampe aicināja visus klātesošos iepazīt dambretes spēli, attīstīt savu prātu, lietderīgi pavadīt brīvo laiku un izbaudīt galda spēles burvību brīvā dabā. *Meža dienu* finansējums devis iespēju dažādot Jāņa dārza vidi, padarīt to pievilcīgāku pagasta iedzīvotāju, jo īpaši bērnu brīvā laika pavadīšanas iespējām.

MADONAS NOVADA BIKSĒRES MUIŽAS PARKS SARKAŅU PAGASTĀ

Pagājušā gada 29. septembrī, iesaistot Sarkanu pagasta iedzīvotājus, tika organizēta sakopšanas un labiekārtošanas talka Biksēres muižas parkā. Talcinieki veidoja mazo arhitektūras formu koka laipiņu bērniem. Iedvesmojoties no *Meža dienu* moto “Kopā nākotnes mežam”, Sarkanu pagasta pārvalde nevēlas apstāties Biksēres parka attīstībā. Turpat blakus jaunajai laipai plānots izvietot gan soliņus un atkritumu urnas, gan arī vēl kādas interesantas rotaļu iekārtas.

MADONAS NOVADA MĒTRIENAS PARKS

Meža dienās parkā pie Mētrienas tautas nama tika turpināta labiekārtošana, izmantojot par projekta līdzekļiem iegādātos kokmateriālus. Parka teritorijā izveidota jauna atpūtas vieta ar paštaisītiem koka sēžamelementiem. Mazie arhitektūras elementi dari-

nāti, izceļot koka dabisko skaistumu, formu un faktūru. Darbus veica pagasta pārvaldes darbinieki kopā ar brīvprātīgajiem iedzīvotājiem. Atklāšanas pasākumā 30. septembrī parkā tika organizētas sporta aktivitātes un rudens pikniks. Pasākuma jaunākajiem dalībniekiem bija iespēja izgatavot rudens lapu krelles un iesaistīties rotaļās. Nākotnē parku papildinās ar jauniem koku grupu stādījumiem un labiekārtojuma elementiem.

MAZSALACAS NOVADA ĒRENPREISA KOKA VELOSIPĒDU PARKS SKAŅAISKALNĀ

Skaņaiskalna dabas parks 115,46 ha platībā ir viena no skaistākajām vietām Latvijā. Trīs kilometru garumā tas priecē ar neparasto pievilcību visos gadalaikos. Salacas upe no Valtenbergu muižas līdz Skaņaiskalnam ir īpaši gleznaina. Šeit atrodas teiksmām un nostāstiem bagāti dabas veidojumi: Vilkaču priede, Velnakmens, Eņģeļu ala, Velna ala, Skābumballjas avots, Neļķu klintis. Daudzus gadus parka kopējais stāsts tika veidots caur Kurbada takas pasaku tēlu atveidojumiem koka skulptūrās, kā arī Rūķu taku bērniem, Mīlestības tiltiņu un iespaidīgajām Saņņu trepēm. Nu jau vairākus gadus parku rotā jauni koka veidojumi – dažādu putnu koka skulptūras, kas veidotas gan kā putnu atveidojumi, gan interesantas rotaļas bērniem, kas tapušas projektā “Putni salido mājās”. Lai apmeklētājiem būtu interesantāk izziņāt putnus, tiek piedāvāti audiogida pakalpojumi – iespēja zvanīt uz konkrētu telefona numuru un noklausīties stāstu par izvēlēto putnu un arī šā putna dziesmu. Parks noslēdzas ar vienu no Latvijas populārākajiem ģeoloģiskajiem veidojumiem – Skaņaiskalna klinti, kas ir ieliecta smilšakmens siena ar unikālu akustisko efektu – skaidru atbalsi. Šāda vieta Latvijā ir vienīgā. Mazsalacā katru gadu jūlija beigās tiek svinēti arī Ērenpreisa svētki, kuru neatņemama sastāvdaļa ir veco velosipēdu parādes brauciens, kas noslēdzas pie Skaņaiskalna klints. 2015. gadā parkā tika uzstādīta pirmā koka velosipēda skulptūra. Gatavojoties Latvijas simtgadei, parkā plānots izveidot Ērenpreisa koka velosipēdu parku ar četrām skulptūrām. 2016. gada *Meža dienās* pirmajam velosipēdam pievienojās otrs “radnieks”. Nākamo divu gadu *Meža dienās* paredzēts uzstādīt katru gadu vēl pa vienai skulptūrai. Velosipēdu parks kalpos arī kā sava veida āra trenāžieri parka apmeklētājiem, kā arī būs pieturvieta svinīgajā Ērenpreisa svētku parādes braucienā.

NAUKŠĒNU NOVADA CILVĒKMUZEJA ATPŪTAS PARKS

Teritorijas labiekārtošanas darbi pie populārā Cilvēkmuzeja *Meža dienās* tiek veikti jau vairākus gadus. 2013. un 2014. gadā ar Meža attīstības fonda atbalstu un Naukšēnu novada pašvaldības līdzfinansējumu uzcelta lapene un ieklāts koka ripu celiņš. 2015. gadā parkā uzstādīja divus masīvkoka solus un izveidoja taku, ko klāj šķeldas segums. Visa teritorija kļuvusi par iecienītu atpūtas un pastaigu vietu jauniešiem un ģimenēm, te tiek organizēti dažādi pasākumi – novada svētku aktivitātes, koptas latviešu tradīcijas, sanākot kopā Miķeļdienā, Lieldienās un citās svētku reizēs. 2016. gada *Meža dienās* aktīvās atpūtas teritorijā pie Cilvēkmuzeja tika uzstādītas divas koka laipas, kas papildina izveidoto šķeldas taciņu, un umurkumurs, kas papildina teritorijas aktivitāšu daudzveidību un veicinās latviešu tautas tradīciju saglabāšanos. Spēku rāpties umurkumurā jaunieši un vīri pirmo reizi izmēģināja 25. septembrī Miķeļdienas pasākumā. Šie infrastruktūras objekti ir ieguldījums dabas takas pilnveidē un mudina iedzīvotājus aktīvi uzturēties svaigā gaisā.

LATVIJAS PAGASTU OZOLU BIRZS OGRES NOVADA MADLIENĀ

Dabas un izziņāšanas parka “Latvijas pagastu ozolu birzs” platība ir 2,73 ha. Pašlaik Ogres novada Madlienas pagastā aug divas kādreizējās Latvijas Pagastu apvienības (PAV) pārstāvju stādītas ozolu audzes. Pirmos 453 ozolus (pa vienam katram Latvijas pagastam) Madlienas vidusskolas vecā parka turpinājumā iestādīja 2004. gada 30. aprīlī, dienu pirms

MEŽA DIENAS

Latvijas uzņemšanas Eiropas Savienībā. Birzs vietas izvēli noteica vēstures fakts, ka 1938. gadā Madliena tika atzīta par Latvijas ģeogrāfisko centru. 2009. gada 21. jūnijā, atvadoties no "pagastu ēras", PAV locekļi un senbiedri "inventarizēja" ozolu birzs labklājību. Piecu gadu laikā ozoliņiem klājies dažādi, tomēr labāk vai sliktāk bija izdzīvojuši 242 ozoli. 2014. gada 12. septembrī PAV vecbiedri atkal satikās Madlienā, lai *Meža dienās* atklātu pie ozolu birzs izveidoto informatīvo stendu un papildinātu stādījumus. Madlenieši turpina apzaļumot un labiekārtot neparasto "pagastu vēstījumu nākamajām paaudzēm". 2016. gada *Meža dienās* te uzstādīja jaunu koka rotaļu elementu – šūpoles.

OLAINES NOVADA MINIPARKS "JĀŅUPE"

Miniparks tiek veidots dārzkopības kooperatīva "Jāņupe 2" teritorijā. Pakāpeniski top skices parka ierīkošanai pusotra hektāra plašumā. *Meža dienās* parka apmežotā daļa tiek izkopta, iztīrīta no sīkā pameža, ierīkoti pastaigu celiņi. Šeit uzcelta neliela estrāde ar nojumi un soliņiem.

PĀRGAUJAS NOVADA UNGURMUIŽAS PARKS

Ungurmuižā 18. gadsimtā izveidotais dārza parks ir Ungurmuižas kompleksa neatņemama sastāvdaļa, kas ik gadu piesaista vairāk nekā 10 000 apmeklētāju, taču gadu gaitā zaudējis daļu savas burvības. *Meža dienās* te atjauno vēsturiskos stādījumus, lai ikvienam viesim radītu priekšstatu par muižas apkārtni 18. un 19. gadsimtā, kā arī atjaunotu un izkoptu muižas dārzu tā vēsturiskajā vietā. Ieguldot salīdzinoši nelielus līdzekļus un vietējo ļaužu darbu, izdevies paveikt nozīmīgas pārmaiņas. Plānots arī turpmāk organizēt talkas, iesaistot vietējos iedzīvotājus un veicot izglītojošu darbu par seno parku nozīmi. 2016. gada *Meža dienu* projekta finansējums jāvis iegādāties trīs koka

solus. Par SIA "Ungurmuiža" līdzekļiem sarūpēti rožu, jasmīnu un ceriņu stādi, kas jau vasaras sākumā iestādīti plānotajās vietās, tā radot labāku iespaidu par vēsturisko muižas apstādījumu apjomu.

PĀRGAUJAS NOVADA AUCIEMA MUIŽAS PARKS

Muižas komplekss izvietojies pie Auciema ezera. Kungu māja celta 19. gadsimtā, pārbūvēta 19. un 20. gs. mijā. Parkā veidotas garas alejas, koku grupu stādījumi. Parku caurvij neliela upīte, ko šķērso vairāki velvēti akmens tiltiņi. Mūsdienās muižā iekārtojies Auciema tautas nams, kurā regulāri notiek dažādi kultūras pasākumi. Iestājoties siltam laikam, pasākumi tiek organizēti arī Auciema muižas parkā. Tā teritorijā plānots izpētīt vēsturiskos dendroloģiskos stādījumus un iespēju robežās tos atjaunināt, kā arī iestādīt jaunus kokus. Parkam tiek izstrādāts rekonstrukcijas projekts, kurā būs precizēta parka infrastruktūras optimālā izveide. 2016. gada *Meža dienās* par projekta līdzekļiem parkā uzstādīti soliņi.

PĀVILOSTAS UPESMUIŽAS PARKS

Senajā Upesmuižas pils parkā Sakas upes piekrastē atrodas 2013. gadā rekonstruētā Upesmuižas estrāde, kas ir iecienīta pasākumu vieta, un muižas vēsturiskās kāpnes. Pati muiža senāk nodedzināta, un palikuši tikai pamati, ko plānots atjaunot un eksponēt. Parka teritorijā ir trīs vēsturiskie akmeņi: kulta akmens, akmens sols un robežakmens. 2015. gadā parkam izstrādāts un apstiprināts labiekārtošanas projekts, veikta koku dendroloģiskā inventarizācija ar dendrologa Andreja Svilāna atzinumu un izstrādāts detalizēts ainavu projekts ar stādu specifiskajām un norādītām vietām to stādījumiem. 2016. gada *Meža dienās* vietējie ļaudis Upesmuižas parkā iestādīja z/s "Ive" Grobiņas stādaudzētavā iegādātos kokus un krūmus – ceriņus, lapegles, pilādžus, baltegles, skābaržus un vilkābeles.

PLAVIŅU NOVADA AIVIEKSTES PAGASTA PARKS

Plaviņu novada dome, īstenojot 2016. gadā atbalstīto *Meža dienu* projektu "Pašvaldību labiekarbi parkos Latvijas simtgadei", veikusi plānoto labiekārtošanu, ar koku un košumkrūmu stādījumiem izveidojot jaunu parku Aiviekstes pagastā. Iecere paredz apzaļumot teritoriju pie Aiviekstes pagasta pārvaldes, lai uzlabotu apkārtnes vidi un iekārtotu zonu mierīgai atpūtai brīvā dabā. Par iegūto finansējumu sagādāti iestādīti dekoratīvie lapkoki, sudrabegles, košumkrūmi un tūjas dzīvzoga izveidošanai. Labiekārtošanas darbos piedalījās Plaviņu novada domes deputāti un darbinieki un jauniešu iniciatīvu centra "Ideja" apmeklētāji. To, kuru koku vai košumkrūmu kur stādīt, deputāti noteica izlozes kārtībā.

PRIEKULES KORFU PILS PARKS

Priekule ir zaļa pilsēta Kurzemes dienvidrietumos. Priekules muižas pils uzbūvēta 1797. gadā. Tai blakus atrodas gandrīz pushektāru liels parks, kas ir vietējās nozīmes dabas piemineklis. 2016. gada 19. septembrī Priekules vidusskolas audzēkņi piedalījās *Meža dienu* pasākumā, kas sākās ar dabas takas atklāšanu parkā pie "zaļās klases". Līdz 19. septembrim skolēni varēja vākt un nest dabas materiālus (zīles, čiekurus, kastaņus, akmeņus, koka mizas utt.), lai aizpildītu taku. Pēc tam dalībniekiem pa klašu grupām bija iespēja noklausīties uzaicināto speciālistu lekcijas par meža tēmu. Pasākuma galvenajā daļā katra klase rādīja sagatavoto uzdevumu par mežu. Sākumskolas bērni bija iemācījušies latviešu tautasdziesmas, mīklas un ticējumus par mežu un dzīvo dabu un sagatavojuši muzikālu priekšnesumu un prezentāciju par planētas neparastajiem mežiem. Pamatskolas un vidusskolas skolēni rādīja interesantus video par piesārņojumu mežā, Priekules Ķimeņu dārzu, mīklas par mežu un muzikālu priekšnesumu.

PRIEKUĻU SAULES PARKS

Jaunveidojamais Saules parks atrodas Priekuļu centrā pie novada domes ēkas. No citiem līdzīgiem parkiem tas atšķiras ar īpaši veidotu saules pulksteni, ko atklāja 2011. gadā. Saules parka platība ir ap 4,5 ha, bet parks vēl paplašinās. Plānots, ka 2018. gadā tā kopplatība sasniegs 9–10 ha. Parks sastāv no saules pulksteņa un veselības takas daļas un skulptūrdārza daļas. Tagad vecajā, pamestajā smilts karjerā top jauna parka daļa. 2016. gada 14. septembrī *Meža dienās* Saules parkā tika iestādīti Babītes rododendru audzētavas selekcionāru izaudzētie desmit zaļie un desmit mūžzaļie rododendru hibrīdi, kam vēl nebija nosaukuma. Hibrīdiem nosaukumus deva PII "Mežmalīņa" audzēkņi. Bērni bija izvēlējušies nosaukumus gan no pasakām, gan ietekmējoties no apkārtnē esošiem objektiem, gan vērojot rododendru daudzveidību to krāsās un izmēros. Kad rododendri bija iestādīti un nosaukumi sadalīti, pie darba ķērās mazās grupiņas audzēkņi, kuri piedalījās augu aplaistīšanā ar līdzpaņemtajiem spainiņiem un lejkanniņām. Pasākumā piedalījās pašvaldības darbinieki, bērnu dārza audzēkņi un vietējie iedzīvotāji, kuriem bija iespēja izziņāt rododendru audzēšanas pamatprincipus. Sadarbībā ar LU Babītes rododendru audzētavu plānots Saules parkā izveidot Latvijā selekcionēto rododendru stādījumus. 2015. gadā tos sāka veidot par pašvaldības līdzekļiem, bet 2016. gadā turpināja par *Meža dienu* projekta finansējumu. Priekuļu centrā Latvijas simtgades gaidās top sakopta rekreācijas zona dažādām apmeklētāju interesēm.

RAUNAS PARKS

Raunas centra nozīmīgāko un skaistāko daļu veido parks ar tam piegulošo pilskalna teritoriju, Brīvības pieminekļa ansambli, kalnaino reljefu un senajiem kokiem – kultūrvēsturisku ansambli, kas iekļauts valsts

MEŽA DIENAS

nozīmes aizsargājamo objektu sarakstā. Tā kopējā platība ir gandrīz desmit hektāru. Parka galvenajā daļā ietilpst pilskalns ar pilsdrupām, dziļām gravām un stāvām nogāzēm, kas apaugušas ar vietējo sugu kokiem, vietām stādītas atsevišķas eksotu sugas. Parka teritorijā saglabātas vēstures liecības par dažādiem Latvijas likteņgriežiem. Parka austrumu daļā atrodas skolas teritorija ar regulāri koptiem apstādījumiem un dīķi. Rietumu daļā terasētā nogāzē ir iespaidīga piemiņas vieta Latvijas brīvības cīņtājiem ar Kārļa Zemdegas veidoto pieminekli "Dievs, svētī Latviju!". Pilskalna ziemeļu malu norobežo upīte ar dziļām gravām un pieminekli 1905. gada cīņtājiem. Dienvidu malai pieslēdzas 15. maija birzs. Parka centrālajā daļā atrodas pilsdrupas ar izveidotu skatu torni, estrāde un pieminekli 1941. gadā nogalinātajiem padomju aktīvistiem. Celiņi šeit gan asfaltēti, gan grants, bet pie Brīvības pieminekļa – granīta šķembu klājums. Pēdējos gados parkā veikti vairāki uzlabojumi, lai veicinātu dažādas aktivitātes, padarītu teritoriju pieejamu un interesantu. Šeit izveidots bērnu un jauniešu atpūtas laukums ar fiziskās izturības pārbaudes šķēršļiem, ierīkoti celiņi, izbūvēta atpūtas vieta – lapene, atjaunoti celiņi ar izvietotiem soliņiem un atkritumu tvertnēm. Parka teritorija tiek kopta, te izzāgē bīstamos kokus un atjauno kokaugu stādījumus. 2016. gada *Meža dienās* lielākie darbi saistījās ar ozolu alejas atjaunošanu. Pašvaldības saimnieciskais dienests rūpējās par vietas sagatavošanu – krūmu izzāgēšanu un to novākšanu, zāles pļaušanu, stādīšanas vietu rakšanu 20 parastā ozola stādiem. To paveica dažādu vecumu jaunieši no Jauniešu centra.

RĒZEKNES NOVADA LŪZNAVAS MUIŽAS PARKS

Lūznavas muižas parks ir tipisks 19. un 20. gadsimta mijas vēsturiskais parks (23 ha), kura galvenie pamatstila elementi – ainaviskums un romantisms. Parkā ir septiņi gleznaini dīķi. Lūznavas parka dendroloģiskās kolekcijas veidotas 20. gs. sākumā. Līdz mūsdienām parkā saglabājušās aptuveni 17 vietējās un 49 introducētās koku un krūmu sugas. 2016. gada *Meža dienās* parku papildināja kokapstrādes amata meistara Lūznavas pagasta iedzīvotāja Anda Mežuļa (viņš radījis koka izstrādājumus arī Lotes parkam Igaunijā) veidotās divvietīgās šūpoles. 25. septembrī notika šūpoļu atklāšanas pasākums ar koncertu Lūznavas muižā un fotoakciju "Atklāj šūpoles Lūznavas muižas parkā!". Visi interesenti tika aicināti nofotografēties uz šūpolēm un iesūtīt fotogrāfijas Lūznavas muižas

Facebook lapai, bet veiklākie akcijas dalībnieki saņēma veicināšanas balvas no Lūznavas muižas.

RIEBIŅU NOVADA GALĒNU MUIŽAS PARKS

Galēnu muižas kungu mājas priekšā atrodas regulāra plānojuma parks, kas ierīkots franču dārzu stilā grāfa Mihaila Borha laikā (1751–1811). Pa perimetru parku ietver koku alejas un rindas, bet tā vidusdaļā sausi grāvji imitē bastiona nocietinājumus. Parkā aug 14 eksotisku koku un krūmu sugas. Šis parks ir aizsargājams valsts nozīmes dabas objekts 5,9 ha platībā. Tā teritorija tiek pastāvīgi kopta, katru gadu aprīlī un maijā notiek parka uzkopšanas talkas. 2016. gada *Meža dienās* parku papildināja astoņi guļbūves soliņi, kuru uzstādīšanā aktīvi piedalījās pašvaldības darbinieki un pagasta iedzīvotāji. Riebiņu novada domes līdzfinansējums ļāva iegādāties papildu materiālus soliņu krāsošanai un uzstādīšanai. Galēnu pamatskolā septembrī notika radošs zīmēšanas konkurss 5.–9. klašu skolēniem "Es Galēnu muižas parkā". Pēc tam darbu izstāde bija skatāma Galēnu pamatskolā.

RĪGAS PILSĒTAS AUSTRUMU IZPILDDIREKCIJAS DĀRZIŅU PARKS

Dārziņu parks atrodas Rīgas pilsētas dienvidu daļā, Dārziņu apkaimē, aptuveni kilometra attālumā no Maskavas ielas. Pilsētas attīstības plānos paredzēts izbūvēt veloceliņu Rīga–Dārziņi, kas perspektīvā varētu sniegties līdz pilsētas robežai un savienotu Rīgu ar Salaspili. Parks iecerēts kā pieturvieta un atpūtas vieta ne tikai Dārziņu apkaimes iedzīvotājiem, bet arī tūristiem un īpaši velobraucējiem. Sākotnēji Dārziņu parka izveidē aktīvi piedalījās Dārziņu apkaimes iedzīvotājs mākslinieks Vladimirs Kudojars, kurš parku izveidoja saviem spēkiem. 2014. gadā tas pārgāja pašvaldības īpašumā, un sakārtotās īpašuma tiesības radīja iespēju pašvaldībai turpināt mākslinieka mūža darbu, veidojot Dārziņu parku par mūsdienīgu

atpūtas vietu, saglabājot parka reljefu un ainavu. 2016. gada *Meža dienās* parkā iestādīti jauni kociņi.

ROJAS PLOCIS

Plocis ir 1,2 ha liels meža parks, kurā aug priedes, bērzi, egles, papardes un sūna. No 2013. līdz 2015. gadam senāk nekoptā parka teritorija tika sakārtota – izzāģēti nederīgi koki un krūmi, labiekārtoti celiņi, padziļināts un paplašināts dīķis, kurā iestādītas sarkanās un baltās ūdensrozes. Tas tika paveikts par pašvaldības līdzekļiem, bet 2014. gadā, piesaistot Eiropas Savienības finansējumu, parkā uzstādītas aktīvam sportam atbilstošas sešas koka ierīces, soliņi un atkritumu tvertnes. Parks kļuvis par populāru pastaigu un atpūtas vietu ģimenēm ar bērniem, nūjotājiem un pastaigu cienītājiem, ziemā – arī slēpotājiem. 2016. gadā par *Meža dienu* projekta līdzekļiem tika iegādāti rododendru stādi, kas lieliski papildina meža parku Plocī.

ROPAŽU MUIŽAS PARKS

Ropažu novada pašvaldība Ropažu vēsturiskajā muižas parkā izveidojusi jaunu apstādījumu grupu, stādot spirejas un grimoņus. Atbildību par augu turpmāko uzraudzību un kopšanu uzņēmusies pašvaldība. Ropažu parks ir ļoti sens muižas parks, vēsturiska vieta ar sen veidotiem apstādījumiem muižas parka teritorijā. Laika gaitā apstādījumi tikuši izpostīti, tiem nav bijusi pienācīga kopšana, tāpēc parks zaudējis savu vizuālo pievilcību un vēsturisko nozīmi. Lai atjaunotu Ropažu parka krāšņumu un to veidotu par patīkamu atpūtas vietu novada iedzīvotājiem un arī ciemiņiem, Ropažu novada pašvaldība pēdējā gada laikā pievērsusi īpašu nozīmi parka attīstības plānošanai. Paredzēti plaši labiekārtošanas darbi, izveidojot un labiekārtojot jaunas pastaigu taciņas, veidojot promenādi gar Ropažu kanālu, aprikojot tās ar apgaismojumu un paredzot vietas jauniem

solīņiem un jauniem stādījumiem. Ropažu parks ir lielākā un populārākā atpūtas vieta Ropažu novada administratīvās teritorijas centrā – Ropažu ciemā. Cilvēki parkā aktīvi atpūšas – skrien, vingro, izmantojot parkā uzstādītos āra trenāžerus, tajā pastaigājas jaunās māmiņas ar mazuliem, ik dienu pastaigās dodas pirmsskolas izglītības iestādes audzēkņi ar savām skolotājām, ziemā parkā tiek izveidotas slēpošanas trases, vasarā iedzīvotāji peldas parkam blakus esošajā Lielajā Juglā. Parkā paredzēta vieta kroketa laukumiem, blakus parka teritorijai atrodas tenisa korti un pludmales volejbola laukumi. Parkā atrodas arī Ropažu estrāde, kur vasarā tiek rīkotas zaļumballes. Jau veikta parkā augošo koku inventarizācija un saņemti ieteikumi jaunu apstādījumu ierīkošanai un esošo rekonstrukcijai. 2016. gada *Meža dienās* izveidota jaunu stādījumu grupa Ropažu parkā pie dīķa, ar to palīdzību norobežojot parku no valsts nozīmes ceļa Ropaži–Inčukalns. Ar Ropažu vidusskolas Ekoskolas koordinatores Silvijas Kantānes un viņas Ekoskolu programmā iesaistīto skolēnu un skolotāju palīdzību parkā tika stādītas spirejas un grimoņi, kas laika gaitā saaugsties un veidos skaisti zaļojošu, krāsainu un krāšņu dzīvžogu.

RUCAVAS “SVĒTAVOTS” PARKĀ (MUIŽAS KALNĀ) PIE SVENTĀJAS

Parkā pie robežupes Sventājas atrodas tā sauktais Muižas kalns. 16.–18. gadsimtā šeit bija Kurzemes hercogu muiža, šobrīd tās vietā tikai piemiņas zīme, bet kalnā sastādīts dendroloģiskais dārzs, kam Rucavas maigajā klimatā ir labvēlīgi augšanas apstākļi. No kalna paveras skaists skats uz kaimiņvalsti Lietuvu. Parkā gleznainu ziedošu pļavu ietvarā atrodas Leju svētavots, par kura rašanos vēsta teika. Rucavas muižnieka meita nelaimīgi iemīlējusi lietuviešu zēnu, un no viņas asarām izveidojies šis svētavots. Izmazgā acis skaidrajā Svētavota ūdenī, un tu pasauli ieraudzīsi gaišāku un skaidrāku! Svētavots ir lielākais Sventājas senlejas avots. Šeit arī aug Latvijas lielākā un kuplākā ieva. Muižas kalnā tiek veidots arborētums, tas kļūst arvien populārāks kā izglītošanas vieta par augu valsts daudzveidību. 2016. gada *Meža dienu* projektā rucavnieki meklēja iespējas padarīt plānotos darbus lētāk. Vietējais uzņēmējs nāca pretī un pārdeva nemizoto un neēvelēto koksnī par ievērojami lētāku cenu, tāpēc četru plānoto vietā izdevās izgatavot piecus galdus ar soliēm. Citu materiālu izmaksas – krāsas, skrūves u.c. – segtas no Rucavas novada domes budžeta.

MEŽA DIENAS

RŪJIENAS TERNEJAS PARKS

Ternejas parks Rūjienas pilsētā ir populāra atpūtas vieta ģimenēm ar bērniem un vecāka gadagājuma cilvēkiem, to šķērso nozīmīgi caurstaigājāmie gājēju celiņi. 2016. gada *Meža dienas* Ternejas parkā notika 9. septembrī. Turpinot jau iepriekš sāktos darbus, iedzīvotāji, jaunieši un Rūjienas specializētās PII "Vārpiņa" audzēkņi veidoja pameža stādījumu parka rietumu daļā ar ziemas akcenta stādījumu grupu. Tur tika iestādīti 29 dažādu krāsu ziedošo grimoņu krūmi. Ziemā to sārtie un okeņģie toņi skaisti izceļas uz Sibīrijas balto bērzu stumbru fona.

SALACGRĪVAS NOVADA JĀŅA ASARA PARKS AINAŽOS

Jāņa Asara parks Ainažos pirmskara laikos piederēja Ainažu pilsētas pirmajam "galvam" Jānim Asarim. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas viņa mantinieki šo teritoriju novēlēja Ainažu pilsētas domei ar vēlējumu – uzturēt parku un pilnveidot kā iedzīvotāju atpūtas zonu. 2016. gada *Meža dienās* parku papildināja mazās arhitektūras formas. Godinot bijušo Ainažu pilsētas vadītāju, kurš bija liels rožu kolekcionārs, mājas pamatu vietā uz pakalniņa iestādītas klinšrozītes. Starp parka priedēm izveidota jauna līdzsvara

taka, kas priecē bērnus, kamēr vecāki estrādē bauda kultūras pasākumus. Parka teritorijā atrodas arī mājas pagrabs, uz kura izveidota lieliska skatītāju atpūtas vieta – divi galdi un solu komplekts, kā arī nožogojuma sētiņa drošībai un kāpnīšu margas. Turpinot attīstīt parka teritoriju, tika piesaistīti kokapstrādes speciālisti, Ainažu pilsētas pārvaldes ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārzinis, labiekārtošanas darbu strādnieks, vairāku pagaidu algoto sabiedrisko darbu veicēji un SIA "E.Z.K."

SALASPILS MEŽA IELAS PARKS

2014. gada vasarā Salaspilī tika izveidots Meža ielas parks, kura plānojums veikts atbilstoši dabiskajai videi. Cauri mežam ved grantēti celiņi, saglabājot galvenos virzienus, kādus ikdienā lieto gājēji – uz bērnu dārzu, veikalu, pieturvietu un garāžām. Bērnu rotaļu laukumā tika atjaunotas esošās iekārtas un papildinātas tās ar jaunām. Šeit izveidotas divas jaunas aktīvās atpūtas zonas dažādu vecumu cilvēkiem, uzstādīti soliņi, atkritumu tvertnes un velosipēdu turētāji. Lai parkā uzturētu tīrību, izvietotas arī speciālās tvertnes suņu ekskrementu savākšanai un informācija suņu īpašniekiem. Celiņu trases un atpūtas vietu labiekārtojums veidots, saudzējot mežu, – visas iekārtas izvietotas no kokiem brīvajās zonās. Parkā veikta priežu meža ainavas izkopšana, izzāģējot lapkoku invazīvo sugu sējeņus – apses, kļavas un sikos bērziņus. Saglabāti ainavai raksturīgie koki – priedes, kā arī ozoli un pīlādži. Iztīrot pamežu, parka ainava kļuvusi pievilcīgāka un saulaināka. 2016. gada *Meža dienu* projektā priežu meža ainava papildināta ar meža videi ekoloģiski atbilstošu krūmu un nelielu koku stādījumiem – rododendriem, korintēm, forsītijām, segļiem, lazdām, pīlādžiem u.c.

SALDUS NOVADA ZANAS PAGASTA KAREĻU PARKS

Saldus novada Zaņas pagasta pārvalde iesaistījās Latvijas simtgadei veltītajā *Meža dienu* projektā, lai no 2016. līdz 2018. gadam apzaļumotu Kareļu ciema centru, pamazām veidojot skaistu atpūtas vietu. Konsultējoties ar Brocēnu novada Blidenes stādu audzētavas vadītāju, nolemts, ka jāveido ātraudzīgs dzīvžogs, lai atdalītu mazāk pievilcīgo ainavu no vietas, kur tiks iekārtota skaista un zaļa atpūtas vieta. Nākotnē tajā būs glīti celiņi, interesanti vides objekti un āra treniņi pagasta iedzīvotāju aktīvai atpūtai. Par projekta līdzekļiem tika iegādāti 50 lazdu stādi, bet degvielas izdevumus un laukuma grunts labiekārtošanas darbus sedza Zaņas pagasta pārvalde. Projektu īstenoja pagasta pārvaldes darbinieki, uzņēmēji, pašvaldības darbos iesaistītie bezdarbnieki, kā arī sociālo pabalstu saņēmēji.

SKRUNDAS PARKS PIE KULTŪRAS NAMA ("PADOMU BĻODA")

Senāk vietu starp Skrundas kultūras namu un luterisko baznīcu sauca par "Komunisma jeb Padomju bļodu". Pašvaldības speciālisti iecerējuši pārveidot gan šo vietu, gan tās nosaukumu, tomēr saglabājot skanisko asociāciju ar līdzšinējo. 2016. gadā *Meža projektā* "Padomu bļodā" izgatavoti un uzstādīti masīvkoka soli, kur katrs var atstāt (ieskrāpēt) savus padomus un vēstījumus. Tie kalpos arī kā sēžamie āra kinoteātri.

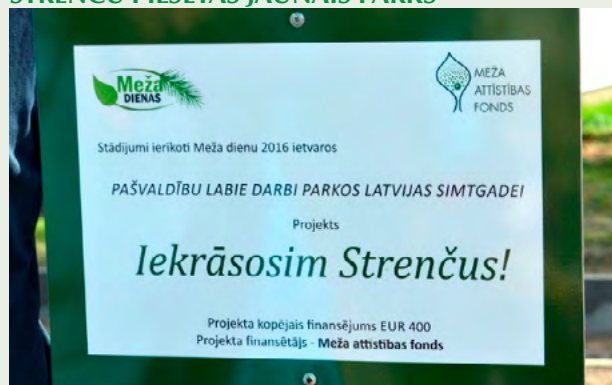
SMILTENES VECAIS PARKS

Parks atrodas gleznainā Vidusezera krastā. Tā teritorija ir nozīmīga atpūtas vieta pastaigām un velotūristiem. Vecais parks vēsturiski veidots kā ainavu parks, tajā ir ūdens, mežs, lauces, aug dažādu sugu kokaugi. Parks atšķiras no citiem ar daudzām stāvām nogāzēm. No 1987. līdz 2002. gadam Vecais parks bija valsts nozīmes aizsargājams objekts. 2016. gada *Meža dienās* Vecais parks tika papildināts ar daudziem

skaistiem kokiem un krūmiem, kas bagātinās parka ainavu. Kociņus un krūmus – grimoņus, spirejas, ceriņus, plūmes, dekoratīvās ābeles un kļavas palīdzēja sastādīt Smiltenes vidusskolas audzēkņi. Prieks, ka šo darbu darīja skolēni, jo viņiem bija iespēja sajūst, kāda vērtība ir kokiem, un to, ka koku un krūmu iestādīt nemaz nav tik vienkārši. Šie jaunieši noteikti būs tā sabiedrības daļa, kas nepostīs un vairāk novērtēs parka stādījumus.

STRENČU PILSĒTAS JAUNAIS PARKS

Jaunais parks Valkas ielā 4b atrodas Strenču pilsētas tranzītielas (autoceļa A3 Inčukalns–Valmierai–Igaunijas robeža) malā. Parks top, veidojot dekoratīvo kokaugu stādījumus. 2015. gada pavasarī, izmantojot pašvaldības budžeta līdzekļus, parkā no dekoratīviem stādiem izveidoja Gaujas upes siluetu. Par *Meža dienu* projektam piešķirtajiem līdzekļiem tika iestādīti 35 dažādkrāsu ceriņu ietvarstādi, lai parkā izveidotu norobežojošu dekoratīvo stādījumu rindu. No pieciem kubikmetriem apaļkoku izveidots plota makets, kas kalpo kā mazā arhitektoniskā forma Strenču kā kokmateriālu pludinātāju – plostinieku galvaspilsētas tēla popularizēšanai. Lai plota makets izdotos tik liels, cik sākotnēji iecerēts, daļu trūkstošo kokmateriālu ziedoja AS "Strenču mežrūpniecības saimniecība". 2016. gada *Meža dienu* projektā dekoratīvie stādījumi tika papildināti ar 11 dažādu nokrāsu kalnu priežu un sešiem dažādu krāsu vasarzaļu rodo dendru šķirnes stādiem.

TALSU NOVADA LAUCIENES PARKS

Laucienes pamatskolas teritorijā ir parks ar seniem lapegļu stādījumiem. Parkā atrodas Laucienes brīvdažas estrāde, kurā ik gadu notiek Laucienes pagasta

MEŽA DIENAS

dienu norises un citi izklaidējoši pasākumi iedzīvotājiem un Talsu novada viesiem. 2016. gada *Meža dienās* tika papildināti stādījumi parkā pie estrādes.

TĒRVETES SANATORIJAS PARKS

Parka kopējā platība ir 3 ha, no kura koptā daļa – apmēram viena trešdaļa ap sanatorijas ēku, bet ainaviskā daļa – ap 2 ha. Labiekārtojot parku, pašvaldība ierīko taciņas un veido skatu punktus. 2016. gada *Meža dienu* projektā tika paredzēta koka soliņu un atkritumu urnu novietošana ainaviskajos skatu punktos. 1. oktobrī pie rehabilitācijas centra “Tērvete” īsi pirms ģimeņu sporta sacensībām “Miķeļdienas sports” notika divu koka solu un divu atkritumu urnu atklāšanas pasākums. Tajā piedalījās sporta svētku dalībnieki – ģimeņu komandas, tajā skaitā jaunieši.

TUKUMA PILSĒTAS PARKS

Tukuma pilsētas parks atrodas Pazuera pļavās, kur sendienās bijušas pilsētas zirgu ganības. 1869. gadā Kurzemes gubernators ieteica pilsētā ierīkot publisku dārzu atpūtai un greznumam. Parku ierīkoja barons Pauls fon der Reke un 1877. gadā uzdāvināja to pilsētai. Tajā bija sastādīti dažādi svešzemju koki un izveidoti grantēti celiņi. Tomēr parks pamazām panīka. 1896. gadā pilsētas dome atļāva baronam Rekem parkā būvēt mūzikas estrādi un deju laukumu. 1901. gadā par pilsētas domes līdzekļiem parkā uzbūvēja paviljonu, un vasarās nedēļu nogalēs tajā spēlēja orķestris, parka apmeklētājiem bija jāpērk ieejas kartes. Pirms Pirmā pasaules kara parkā regulāri rīkoja dažādus pasākumus, vakaros parku izgaismoja. 1935. gada augustā parks nodēvēts par Vienības dārzu. To iznomāja Jānim Freimanim ar noteikumu, ka pilsētas valde reizi gadā parku var izmantot bez maksas. 1935. gada 1. septembrī šeit notika tradicionālā Precību tirgus balle. 1955. gadā parku nodeva Tukuma rajona Patērētāju biedrībai, lai tā ierīkotu atpūtas vietu ar celiņiem, estrādi un deju grīdu. Vēlāk ierīkoja karuseļus bērniem. 20. gadsimta beigās parks bija atstāts novārtā. 2002. gadā

parkā uzbūvēja jaunu estrādi. 2005. gadā pilsētas dome izsludināja skiču konkursu pilsētas parka attīstībai. 2006. gadā izstrādāts detālplānojums Pazuera pļavām, t. sk. Pilsētas parkam. 2015. gadā izstrādāja projektu “Pilsētas parka labiekārtošana”, kas paredz darbus sadalīt divās kārtās. 2015. gadā sākās labiekārtošanas pirmā kārtā, lai izbūvētu celiņu pa visa parka teritorijas perimetru skrituļošānai (asfalta segums) un skriešanai (grants izsijas). Parka centrālajā daļā paredzēts bruģēts laukums pārvietojamai estrādei. Plānots visā parka teritorijā uzstādīt atkritumu urnas, velostendus, soliņus un izbūvēt apgaismojumu. Paredzēti arī divi laukumi ar rotaļu iekārtām bērniem un viens laukums āra trenāžieriem. 2016. gadā ar *Meža dienu* projekta atbalstu parkā iestādīja daudzus eksotiskos augus, piemēram, parūkkoku, tulpjukoku, etiķkoku, Mandžūrijas, grieķu un Japānas (sirdsveida) valriekstus, katalpas, korķakoku un citus Latvijas apstādījumos reti sastopamus augus. Pie katra iestādītā kociņa izvietots *Meža dienu* un Meža attīstības fonda logo.

ANŠA LERHA-PUŠKAIŠA PARKS TUKUMA NOVADA DŽŪKSTĒ

Pasaku tēvs Ansis Lerhis-Puškaitis apmēram pirms simts gadiem pie Džūkstes Biedrību nama veidoja un stādīja parku, kas tiek kopts un labiekārtots, bet neapstādīta palikusi parka daļa pushektāra platībā. 2015. gadā, tieši 100 gadus pēc pasaku krājēja, Slampes un Džūkstes pagastu pārvaldes darbinieki te iestādīja pirmās piecas Krimas liepas. 2016. gadā parka jaunajā daļā, kas būs velte Latvijas simtgadei, iestādīti 18 koki. Katram klāt tika pielikta koša kļavas lapa ar tautasdziesmu un *Meža dienu* logo.

LATVIJAS SIMTGADES PARKS TUKUMA NOVADA SLAMPĒ

Slampes pagasts atrodas Zemgales līdzenumā un padomju laikos ticis daudz meliorēts. Slampē nav

nevienu parku, tāpēc vietējie ļaudis nolēma izveidot Latvijas simtgades parku. 2015. gadā sākās parka veidošana – Slampes un Džūkstes pagastu pārvaldes darbinieki iestādīja pirmās 11 Holandes liepas. 2016. gada 30. septembrī pie Slampes kultūras pils pulcējās dažādu vecumu iedzīvotāji, sākot ar pašiem jaunākajiem – PII “Pienenīte” audzēkņiem, lai papildinātu topošo parku ar *Meža dienu* projektā plānotajiem 13 kokiem. Vēl piecus kokus – četras egles un vienu lapegli finansēja pašvaldība. Katrai iestādei vai amatiermākslas kolektīvam bija jāiestāda savs kociņš, tikai ar īpašu nosacījumu – kociņš turpmāk būs arī pašiem jāaprūpē, ko visi svinīgi solījās darīt.

AVOTKALNS JEB HEIDELBERGAS PARKS VALKĀ

Cauri Valkas pilsētai kā dzīvības stīga vijas Pedeles upe un tās krastiem piegulošās zaļās teritorijas. Viena no šādām vietām ir diķu teritorija, kas atrodas blīvi apdzīvotā vietā, ko tautā sauc par mikrorajonu. Vēsturiski šeit bijusi pilsētnieku Joti iecienīta atpūtas vieta – Avotkalns jeb Heidelbergas. Šobrīd tuvumā atrodas dzīvojamais mikrorajons, pamatskola, bērnu dārzs, lielveikals, sociālās aprūpes nams, poliklīnika un pilsētas estrāde. Pašvaldība uzsākusi sakopt un labiekārtot zaļās teritorijas gar Pedeles upi, veidojot pilsētas meža parku. Diķu teritorijas platība ir gandrīz 8 ha, tai ir daudz potenciālo izmantotāju, taču Joti trūkst labiekārtojuma, sevišķi, kopš diķi uzstādīta strūklaka. 2016. gadā *Meža dienās* teritorija papildināta ar dekoratīviem stādījumiem (klājeniskajiem kadiķiem, klājeniskajām ciedru priedēm, zirņu pacipresēm, fizokarpiem, bārbelēm, abēlijām, filadelfiem, kārklēm, spirejām), izveidojot trīs augu grupas.

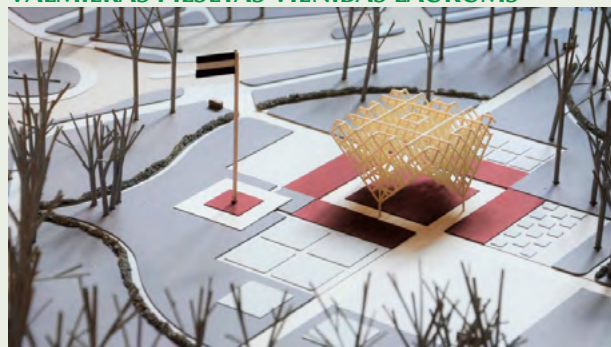
VALKAS NOVADA KĀRĶU PAGASTA MEŽA PARKS “LUSTINDRUVĀ”

Meža parks “Lustiņdruva” ir AS “Latvijas valsts meži” piederoša teritorija. Tā atrodas blakus pagasta centram Ķīres labajā krastā. Vēsturiski šī vieta jau muižas

laikos un pirmajā brīvvalstī bijusi domāta kā atpūtas mežs. Tās tuvumā bija plānots būvēt sanatoriju, jo netālu no upes iztek sēravoti. Diemžēl šī iecere netika realizēta. Muižas laikā dārznieks mežā veidojis šķūrētus ieraktus celiņus. Vietējo iedzīvotāju dzīvesstāsti liecina, ka tā bijusi arī jauniešiem iecienīta satikšanās vieta. Jāņkalniņā jau pirms 100 gadiem un, iespējams, vēl senāk allaž svinēti Jāņi. Visos laikos šeit bijusi lustīga dzīvošana, taču kopš Atmosdas laika mežs pamazām apklusā – sporta stundās bērni vairs neslēpoja, meža parks aizauga ar krūmiem, uz takām sakrita koki. Pašvaldībai radās doma meža parkā atkal atgriezt dzīvību – atbilstoši meža Lustiņdruvas nosaukumam. Tradicionālajās *Meža dienās* Kārķos aizsākās takas izveide, kas turpināsies vienmēr, jo taka ir jākopj un to iespējams papildināt ar jauniem objektiem. Par projekta līdzekļiem un piesaistot vēl papildu finansējumu, “Lustiņdruvā” tapuši ļoti interesanti vietējo sabiedrību un tūristus piesaistoši objekti – meža telefons, meža klavieres, meža binoklis, lielais krēsls, lielie rati, kukaiņu viesnīca u.c. 2015. gadā šim atpūtas meža parkam piegulošajā teritorijā uzbūvēta estrāde – Dabas koncertzāle un uzsākti zemes darbi salas izveidei, kas iecerēta kā Tradīciju sala.

VALMIERAS PILSĒTAS VIENĪBAS LAUKUMS

Vienības laukums ir Valmieras pilsētas transporta ceļu ieskaufs: starp Upes, Limbažu un Rīgas ielu pie Matīšu šosejas. Bijušo garnizona placi no pārējās pilsētas atdala pa laukuma perimetru esoša lapkoku rinda un dažas egles ziemeļrietumu pusē. Reljefs ir līdzens. Celiņi savieno diagonāli pretējos Vienības laukuma stūrus ar ielu krustojumiem. Laukuma ieseguma pamatā ir zāliens. Lai īstenotu *Meža dienu 2016* projektu, Valmieras pašvaldība iegādājās 23 kalnu priedes laukuma labiekārtošanai. Pārbūvētais Vienības laukums kalpos par svinīgu, Latvijas valstij un Valmierai nozīmīgu pasākumu norises vietu. Tas vēstīs arī par Valmieras un valmieriešu nozīmi valsts neatkarības ceļā – Valmieru kā pirmā Latvijas valsts karoga tapšanas vietu, valmieriešus kā pirmos neatkarīgās valsts finansīalos atbalstītājus, Brīvības cīņu dalībniekus, aktīvus dalībniekus neatkarības atjaunošanā 1990. gadā 4. maijā, kā arī akcentēs citus nozīmīgus faktus Latvijas vēsturē.

VARAKĻĀNU MUIŽAS PARKS

Varakļānu pilsētā atrodas Varakļānu muižas romantiskā stila ainavu parks. Literatūrā tas minēts kā pirmais dokumentāli datētais ainavu parks Latvijā. Parka platība ir 20,5 ha, tajā ir ap 14 eksotisku koku sugas.

Parks ir aizsargājams valsts arhitektūras piemineklis. Pēc grāfa Mihaela Borha idejām to reizē ar pils celtniecību projektējis Romas arhitekts un dārzu mākslinieks Vinčenco Macoti. Vairāk nekā 200 gadu vecie koki ar diženajām lapotnēm vedina uz varenuma un svinīga miera noskaņu. Pievilcību piešķir Kaževas upītes ličloču gaita ar daudzajiem tiltiņiem, kas ļoti "prasās" pēc remonta. Pērn varakļānieši atjaunoja tiltiņu uz Mīlestības akmeni.

VECPIEBALGAS NOVADA NĒĶINA PARKS TAURENĒ

Taures pagasta centrā ir dendroloģiskais Nēķina parks, kura platība – 16,1 ha. Te iekļauta vēsturiskās Nēķina muižas kompleksa teritorija gar Gaujas krastu. Tajā atrodas dekoratīvie stādījumi, kā arī apmēram 150 gadu vecā meža audzes teritorija "Cieres birze". Muižas kompleksa apbūve un sakoptais parks ir pievilcīgs apskates objekts tūristiem un iespēja atpūtas un aktīva dzīvesveida organizēšanai pagasta iedzīvotājiem. 2016. gadā Vecpiebalgas novada pašvaldība Nēķina parkā izgatavoja soliņu, atkritumu urnu un citas mazās koka arhitektūras formas (kokmateriāli tika apmaksāti no projekta līdzekļiem).

VECPIEBALGAS NOVADA DZĒRBENES PILS PARKS

Dzērbenes pils un parks tai apkārtnē ir Dzērbenes lepnums un daudzu tūristu iecienīta vieta. Tai ir interesanta vēsture ar daudziem nostāstiem, kā arī ļoti skaista apkārtnē ar diķiem, alejām, uzkalniņiem un vēl saglabājušos seno stāļu kompleksu, kas gan ir ļoti bēdīgā stāvoklī. Parka kopējā platība aizņem gandrīz 5,5 ha.

2016. gada *Meža dienās* 18. septembrī – "Meža, ziedu un dzejas" dienā – notika kupli apmeklēta koku un košumkrūmu stādīšana. Pēc ainavu arhitektes Vinetas Radziņas stāstījuma par daiļdārzu veidošanu talcinieki sadalījās trīs grupās – pie pils, sabiedriskā centra un arī Dzērbenes centrā un visi kopā iestādīja 53 košumkrūmus un kokus. Pasākums noslēdzās Pilī ar dzejas lasījumiem un pašu kora "Pie Gaujas" skaistajām dziesmām.

VENTSPILS NOVADA ANCES MUIŽAS PARKS

Ances muiža ir būvēta kā tēva dāvana dēlam Ulriham Johanam fon Bēram. Pie muižas bija izveidots greznas franču dārzs. Pēc 1766. gada ēka tika pārbūvēta un grezni izrotāta, ēkai šajā laikā bija divi stāvi ar lieliem logiem un parketa grīdām. 2016. gada *Meža dienās* Ances muižas parks tika pie jauniem stādījumiem. Koku stādus iegādājās Zaļenieku kokaudzētavā, bet par pašvaldības līdzekļiem tika pie kūdras augsnes ielabošanai, auklas kociņu nostiprināšanai un mielasta talcinieku pacienāšanai. Mietus kociņu nostiprināšanai piešķīra SIA "Odumi". Talkā piedalījās dažādu paaudžu cilvēki vecumā no septiņiem līdz 84 gadiem. Savstarpēji vienojoties, vecākās paaudzes talcinieki uzdeva par pienākumu jauniešiem rūpēties par iestādītajiem kociņiem nākotnē.

VIĻĀNU LAKSTĪGALU UN ZVIRBUĻU SALAS PARKS

2016. gada 9. septembrī tika īstenoti *Meža dienu* projektā plānotie parka labiekārtošanas darbi Lakstīgalu salā un blakus esošajā Zvirbuļu salā. Parks top par Viļānu novada iedzīvotāju skaistu dāvanu un sirsniņu piensumu Latvijas simtgadei. Respektējot salas dabīgo apaugumu, tika izzāģēti vecie krūmi un bīstamie koki. Uz stādīšanu pirms Tēvu dienas tika aicināti Viļānu novada pirmklasnieki un pašdarbnieki kopā ar tēviem, brāļiem, vectēviem un krusttēviem. Pavisam uz pasākumu ieradās vairāk nekā 60 cilvēku. Lai papildinātu saliņas augu daudzveidību, iegādājās un iestādīja 50 stādus – irbenes, ievas, ceriņus, grimoņus, plūškokus un jasmīnus. No iegādātā kokmateriāla saimniecības nodaļas strādnieki izgatavoja apkārtējai videi atbilstošu atkritumu urnu. Pēc paveiktā darba bērni devās uz radošajām darbnīcām, lai tēviem un vectēviem sagatavotu dāvanas – apgleznotas medaļas.

GADA ĢEOVIETA – DZERKAĻU KALNS

Biedrība “Ziemeļvidzemes ģeoparks”, popularizējot ģeoloģiju un ģeoloģiskos dabas veidojumus, plašas ģeologu un dabas ekspertu aptaujas rezultātā par Latvijas Gada ģeovietu šogad nosaukusi Dzerkaļu (Dzierkaļu) kalnu, kas atrodas Latgalē, Rēzeknes novada Kaunatas pagastā, Rāznas nacionālajā parkā.

Latvijā Dzerkaļu kalns īpašs ar to, ka tā ir izcila – ļoti augsta un stāva reljefa forma. Tas novietojies Latgales augstienes augstākajā daļā, Rāznas paugurainē, aptuveni 720 m uz ziemeļaustrumiem no Lielā Liepukalna.

Dzerkaļu kalns ir Ķoti augsts – 286,3 m virs jūras līmeņa – tikai trīs metrus zemāks par blakusesošo Lielo Liepukalnu – pēc būtības tā dvīņubrālis, bet ar plašāku un līdzenāku virsotnes daļu. Pastāv versija, ka Dzerkaļu kalns varētu būt augstākais paugurs Latvijā pēc relatīvā augstuma (no pakājes līdz virsotnei).

Dzerkaļu kalns viss ir apaudzis ar mežu, un iespaidu par to var iegūt tikai pa nelielu ainavas koridoru no Dzerkaļu māju puses vai arī no skatu torņa Lielajā Liepukalnā. Stāvo nogāžu dēļ nokļūšana Dzerkaļu kalna virsotnē nav viegla.

Pēc valodnieku versijas, vietvārda cilme varētu būt saistīta ar vārdu *dzierkaļš/dzierkalis/dzerkaļš* – amatnieks, kas kaļ dzirnakmeņus. Kalna pakājē ir daudz laukakmeņu.

Dzerkaļu kalns veidojies leduslaikmeta šļūdoņa un tā kušanas ūdeņu iedarbē pirms 13–15 tūkstošiem gadu. Lielpaugura pamatu veido zemledāja apstākļos

sabīdīti un sakrokoti morēnas mālsmilts nogulumu. Kalns atrodas Latgales augstienes augstākajā daļā, kas Latvijas reljefa kartē iezīmēta kā mālsegas pauguru (t.s. zvoncu) un kupolveida pauguru (t.s. kēmu) izplatības areāls. Gada ģeovietas izvirzīšana palīdzēs noskaidrot, kāda īsti ir Dzerkaļu kalna un tā apkārtnes pauguru un leju izcelsme.

Gada ģeovietas nosaukums tiek piešķirts ar mērķi pievērst sabiedrības uzmanību Latvijas īpašajiem ģeoloģiskajiem veidojumiem, sniegt par tiem informāciju, rosināt vietas apzināšanu un izpēti, pievērst sabiedrības uzmanību līdz šim maz novērtētam dabas veidojumam.

Pavasārī, kā tradicionāli jau desmito gadu tas notiek, Gada ģeovietā tiks organizēts izglītojošs pasākums ar speciālistu ģeologu piedalīšanos un piemērotā vietā novietos informācijas stendu par Dzerkaļu kalnu.

Biedrības “Ziemeļvidzemes ģeoparks” organizēto Dzerkaļu kalna kā Latvijas 2017. gada ģeovietas izvirzīšanu atbalstīja Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Ģeoloģijas nodaļas un Ģeoloģijas muzejs, Daugavpils Universitāte, Dabas aizsardzības pārvalde, Latvijas Petroglifū centrs un Rēzeknes novada pašvaldība ar Kaunatas pagasta pārvaldi.

Informācijas sagatavošanā izmantoti Dr. geol. Jura Soma materiāli.

Sagatavojis **Dainis Ozols**
(biedrība “Ziemeļvidzemes ģeoparks”)
Foto: **Juris Soms**

PIEŠKIRTI AUGSTĀKIE VALSTS APBALVOJUMI

Foto: Valsts kanceleja

Latvijas Valsts prezidents un Ordeņu kapituls, tuvojoties 4. maijam – Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas dienai, par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā piešķīris 67 augstākos valsts apbalvojumus – 32 Triju Zvaigžņu ordeņus, 12 Viestura ordeņus un 23 Atzinības krustus. Apbalvojumu saņēmēju vidū ir arī vairāki pašvaldību pārstāvji.

Triju Zvaigžņu ordeņa IV šķira piešķirta un par ordeņa virsnieku iecelts SIA “Daugavpils reģionālā slimnīca” Onkoķirurgijas nodaļas vadītājs, onkoloģijas ķirurgs, Dr.habil.med. **Murmans Ratiani**.

Triju Zvaigžņu ordeņa V šķira piešķirta un par ordeņa kavalieriem iecelti: ilggadējais kultūras un izglītības darbinieks, Madonas novada koru diriģents **Jānis Bērziņš**, Preiļu 1. pamatskolas sākumskolas skolotāja, Preiļu novada Kultūras centra un Preiļu Valsts ģimnāzijas deju kopas “Gaida” tautas deju pedagoģe un horeogrāfe **Gaida Ivanova** un ilggadējā kultūras darbiniece, Alsungas etnogrāfiskā ansambļa “Suitu sievas” dalībniece **Antonija Trumsīņa**.

Atzinības krusta IV šķira piešķirta un par ordeņa virsniecēm ieceltas: SIA “Cēsu klīnika” Neuroloģijas nodaļas virsārste, neiroloģe **Māra Čugure**, ilggadējā mākslinieciskās jaunrades centra “Praktiskā estētikas skola” direktore **Olga Freimane** un Liepājas muzeja Kurzemes tautastērpu informācijas centra vadītāja, tautastērpu eksperte **Liu Ģibiete**.

Atzinības krusta V šķira piešķirta un par ordeņa kavalieriem iecelti: Jelgavas novada Kalnciema pagasta krievu jauktā kora dibinātājs, mākslinieciskais vadītājs un diriģents **Josifs Cisers**, Valmieras Pārgaujas sākumskolas direktora vietniece **Velga Krieva**, ilggadējā kultūras darbiniece **Daina Raituma** un Talsu novada sporta skolas vieglatlētikas treneris **Mārcis Štrobiners**.

MINISTRU PREZIDENTS SVEIC JAUNOS PROFESIONĀĻUS

19. aprīlī Ministru prezidents **Māris Kučinskis** sveica jauniešus, kuri guvuši izcilus panākumus Eiropas jauno profesionāļu meistarības konkursā “EuroSkills 2016”.

Foto: Valsts kanceleja

“Man ir patīess prieks un arī lepnums par jauniešiem speciālistiem, kuri jau skolas gados sapratuši, ko vēlas darīt, apguvuši noteiktu profesiju un spēruši konkrētus soļus, lai sevi tajā pierādītu, turklāt starptautiskā līmenī,” uzrunājot klātesošos, teica Māris Kučinskis. *“Tagad Eiropā un pasaulē zina, ka vieni no labākajiem meistariem ir atrodami Latvijā, un tas nav maz!”*

Ministru prezidents Latvijas izcilākajiem jauniešiem profesionāļiem pasniedza Ministru kabineta Diplomus. Tos saņēma arī nozares speciālisti, kuri gatavoja Latvijas komandas dalībniekus startam konkursā. Konkursa laureātiem un speciālistiem izmaksātas valdības piešķirtās naudas balvas kopā 15 100 eiro apmērā.

Pērn Latvija konkursā piedalījās piekto reizi ar 12 jauniešu komandu, kuri valsti pārstāvēja desmit dažādās profesijās. Konkurss no 30. novembra līdz 4. decembrim notika Zviedrijas pilsētā Gēteborgā; tas pulcēja 28 valstu un 35 profesiju pārstāvjus no visas Eiropas. “EuroSkills” ir Eiropas lielākais un prestižākais jauno profesionāļu meistarības konkurss, kas notiek kopš 2008. gada ar mērķi veicināt Eiropas valstu sasniegumus jauniešu profesionālajā izglītībā, celt profesiju, profesionālās izglītības un valsts prestižu, demonstrēt un godināt Eiropas talantīgāko jauniešu meistarību. Iespēja tajā piedalīties ir tikai reizi dzīvē.

STARPTAUTISKO MĀCĪBU PRIEKŠMETU OLIMPIAŽU UZVARĒTĀJI

Foto: Valsts kanceleja

Ministru prezidents **Māris Kučinskis** 30. martā Latvijas izcilākajiem skolēniem un viņu pedagogiem pasniedza Ministru kabineta Diplomus par sasniegumiem starptautiskajās mācību priekšmetu olimpiādēs.

Uzrunājot apbalvojumu saņēmējus, M. Kučinskis norādīja, ka olimpiāžu laureāti ar savu darbu un zināšanām pasaules līmenī pierādījuši, ka Latvija izglītības jomā ir liela un spēcīga valsts. *“Paldies jums par to, ko jūs darāt Latvijai! Jebkurš apbalvojums ir motivācija turpmākajam darbam, un es novēlu jums neapstāties pie sasniegtā,”* teica Ministru prezidents.

Izglītības un zinātnes ministrs profesors **Kārlis Šadurskis** izteica pateicību vecākiem un skolotājiem, kuri atklājuši un virzījuši skolēnu talantus līdz augstiem sasniegumiem. Viņš pauda pārliecību, ka mums ir pamats lepoties ar sasniegumiem un izcilībām. Novērtējums ir ne tikai māju pārvestās godalgas, to apliecina arī starptautisku augsta līmeņa zinātnes un inovāciju ekspertu vērtējums.

Kopumā apbalvojumi piešķirti 13 mācību priekšmetu olimpiāžu laureātiem, kuri 2016. gadā guvuši sasniegumus matemātikas, informātikas, bioloģijas, fizikas un ķīmijas olimpiādēs, kā arī viņu pasniedzējiem par darbu ar talantīgiem skolēniem. Olimpiāžu uzvarētājiem un viņu pasniedzējiem piešķirtas naudas balvas kopumā 22 553 eiro apmērā.

Starptautisko olimpiāžu uzvarētāju apbalvošana Latvijā notika jau 19. reizi – kopš 1998. gada. Savukārt pirmo reizi starptautiskajā olimpiādē Latvija piedalījās 1991. gadā ķīmijā, iegūstot divas bronzas medaļas.

PASNIEGTI APBALVOJUMI KULTŪRIZGLĪTĪBAS AUDZĒKŅIEM UN PEDAGOGIEM

27. aprīlī Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā tika pasniegti gadskārtējie Kultūras ministrijas apbalvojumi par sasniegumiem starptautiskos konkursos, izstādēs un skatēs mākslu nozarēs.

Svinīgā ceremonijā 48 audzēkņi un 49 pedagogi no 21 Latvijas kultūrizglītības iestādes saņēma kultūras ministres Daces Melbārdes pasniegtus apbalvojumus par

īpašiem sasniegumiem 2016. gadā. Jaunie talanti guvuši godalgas vismaz astoņos starptautiskos klasiskās dejas konkursos, 13 starptautiskos mākslas konkursos un 46 mūzikas konkursos. Panākumi gūti ne tikai Eiropā, bet arī Korejā, Japānā un Ķīnā. Tāpat tika godināti topošo Latvijas mūziķu, mākslinieku un dejojāņu pedagogi, kuri sagatavojuši savus audzēkņus konkursiem.

“Pateicoties jauniešu spilgtajam starptautiskajam sniegtam mūzikā, mākslā, dejā un dizainā, pagājušajā gadā Latvijas vārds ir celts godā. Tas izdevies ne tikai Eiropas konkursos, piemēram, Gēteborgā mūsu dizaina izglītības programmas audzēkņiem. Atzinība gūta arī tādos tālos reģionos kā Ķīna, kur vijolnieks Daņiils Bulajevs guvis godalgotu vietu, Koreja, kur Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas audzēknis Kārlis Cīrulis sasniedzis augstus panākumus, Japāna, kur cildinātas mūsu jaunās mākslinieces. Es ticu un patiesi ceru, ka šie un citi mūsu talantīgie audzēkņi turpinās iesākto mākslas ceļu, būs mērķtiecīgi, virzīsies ar pārliecību un misijas apziņu, nākotnē kļūstot par mākslas pasaules zvaigznēm un mūsu valsts kultūras dzīves līderiem,” uzrunājot talantīgos jauniešus, uzsvēra kultūras ministre **Dace Melbārde**.

Pasākumā tika pasniegta arī Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) iedibinātā Cimzes balva izcilākajiem skolotājiem kultūrizglītības nozarē. Šogad Cimzes balvu un goda diplomus saņēma Rīgas Horeogrāfijas vidusskolas klasiskās dejas skolotāja **Regīna Kauņa** un Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas klarnetes spēles skolotājs **Gunārs Kļaviņš**.

Kultūras ministrija balvu pasniedz kopš 1998. gada, un tās mērķis ir apzināt un novērtēt ikgadējos Latvijas bērnu un jauniešu sasniegumus starptautiskos konkursos, izstādēs un skatēs dažādās mākslu nozarēs. Savukārt 2014. gadā LNKC iedibinātās Cimzes balvas piešķiršanas mērķis ir novērtēt pedagogus par ilggadēju pedagoģisko darbību un būtisku ieguldījumu mācību un audzināšanas darbā, kā arī stiprināt kultūrizglītības jomas pedagogu profesijas prestižu. Balva nosaukta pedagoga, tautasdziesmu vācēja, latviešu kora mūzikas pamatlicēja un profesionālās mūzikas izglītības aizsācēja Jāņa Cimzes (1814–1881) vārdā.

Sagatavojuši **Andrejs Vaivars** un **Zanda Liepaskalna**

Foto: **Reinis Oliņš**

GADA BIBLIOTEKĀRI UN "GAISMAS NESĒJI"

24. aprīlī Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Ziedoņa zālē tika pasniegtas balvas konkursu "Gada bibliotekārs 2016" un "Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs" uzvarētājiem.

Latvijas Bibliotekāru biedrība un Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība svinīgā ceremonijā kopā ar kultūras ministri **Daci Melbārdi** sumināja sešus laureātus. Balvas ir atzinība par bibliotekāru veikumu, sasniegumiem, pašizliedzīgu darbu un devumu vietējai sabiedrībai.

Laimdota Ozoliņa no Bauskas Centrālās bibliotēkas, bet bibliotēku interešu pārstāvēniecībā balva piešķirta **Kuldīgas Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras centra vadītājai Ingai Brūverei**.

Laimdota Ozoliņa papildus bibliogrāfes darbam plašai auditorijai organizē tematisku pasākumu ciklus, lasa izglītojošas lekcijas un demonstrē prezentācijas par dažādām kultūrvēstures un tautsaimniecības jomām. Viņa pēta izcilu novadnieku dzīvesstāstus un sadarbībā ar skolām organizē rakstniekiem, māksliniekiem un aktieriem veltītas tematiskās pēcpusdienas. Laimdota par kultūras tematiem stāsta arī kaimiņu novadu interesentu grupām.

Savukārt par Ingai Brūverei piešķirto balvu, kas saistīta ar bibliotēku lomas un ietekmes stiprināšanu un bibliotekāra profesijas prestiža celšanu, priecājas gan kolēģes Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā, gan novada domes vadība. Kuldīgas Galvenā bibliotēka kopš 2009. gada iesaistījusi UNESCO Stāstu bib-

2016. gada labāko bibliotekāru tituls piešķirts diviem uzvarētājiem. Par izcilu sniegumu mūžglītības pasākumu īstenošanā balvu saņēma **Laimdota Ozoliņa no Bauskas Centrālās bibliotēkas**, bet bibliotēku interešu pārstāvēniecībā balva piešķirta **Kuldīgas**

liotēku kustībā. Šis kustības ietvaros I. Brūvere ar savu darbību un mērķtiecību kļuvusi atpazīstama visā Latvijā, tādējādi veicinot arī Kuldīgas Galvenās bibliotēkas atpazīstamību. Pērn Inga līdzdarbojās Kurzemes stāstnieku festivālā "Ziv zup", vadīja nodarbes Vidzemes un Zemgales stāstnieku festivālos. Iedvesmojošu stāstu par I. Brūveri var noskatīties vietnē <http://tuesi.lv/bauda-but-starp-savejiem/>.

Konkursā "Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs" apbalvoti četri bibliotekāri – no Kurzemes, Latgales, Vidzemes un Zemgales. Balvas pasniedza LNB Atbalsta biedrības pārstāvji **Kārina Pētersone, Georgs Turlajs, Irīna Pigozne un Jānis Dripe**. Šis ir konkursa jubilejas gaids – "Gaismas nesēja" tituls piešķirts desmito reizi. Šo desmit gadu laikā par "Gaismas nesējiem" izraudzīti 47 bibliotekāri – izcili, mērķtiecīgi, radoši un aktīvi mazo gaismas piļu darbinieki, kuri izejas ar īpašu attieksmi pret savu darbu, atsaucību pret lasītājiem un rūpēm par vietu, kur viņi dzīvo un strādā. Konkurss "Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs" novērtē bibliotekāru ieguldījumu un iedvesmo Latvijas sabiedrību.

Galveno balvu dāvināja ABLV "Charitable Foundation", dodot iespēju "gaismas nesējiem" ceļot uz Zviedriju, iepazīt Stokholmas bibliotēkas un gūt jaunu pieredzi, iedvesmu un idejas. ABLV "Charitab-

Foto: Kristis Luhaers, LNB

le Foundation" pasniedza arī Amsterdamā dzīvojošās latviešu dizaineres Māras Skujenieces radīto porcelāna vāzi. Laureātu nokļūšanu Zviedrijā nodrošinās "Tallink Latvia", naktsmājas gādās Zviedrijas latviešu apvienība.

Par "gaismas nesēju" svētku sajūtu viņu īpašajā dienā rūpējās veikalu tīkls RIMI un "Pure Chocolate". Balvas sarūpēja arī Jāņa Rozes apgāds un izdevniecība "Rīgas vilņi".

Apbalvojumu "Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs" **Vidzemē** saņēma **Ropažu novada bibliotēkas vadītāja Dace Smukša**. Pieteikuma vēstulē rakstīts, ka Dace ir sava novada patriote. 12 gadu laikā iemantojusi kolēģu un lasītāju cieņu un mīlestību.

Viņai piemīt neapturama darbietespēja, intelekts, radošums un harizma. Kolēģes atzīst, ka lepojas ar Daci. Viņa esot aktīva, radoša un pašai dziedīga, palīdz augt un attīstīties. Ropažu bibliotēka kļuvusi par novada smadzenēm un cilvēku garīgās sakārtošanās laboratoriju. Dace pati uzsver, ka bez apmeklētājiem un lasītājiem bibliotēka nebūtu nekas, tikai vieta, kur glabājas grāmatas.

"Gaismas nesējas" tituls **Kurzemē** aizceļoja pie **Pāvilostas novada Pāvilostas bibliotēkas vadītājas Mairitas Vitolas**. Pieteikumā "Gaismas nesēju" konkursam teikts, ka Mairita ir radoša, daudzpusīga un izcila bibliotekāre. Viņai piemīt talants iesaistīt bibliotēkas pasākumos un aktivitātēs dažādu paaudžu lasītājus, bet viņas sirdslieta ir darbs ar bērniem. Bibliotēkā izveidota mūsdienīga rotaļu un atpūtas istaba pirmsskolas vecuma un jaunāko klašu skolēniem. Ja bibliotekārei būtu jāpiešķir kāds īpašs tituls par darbu ar bērniem un jauniešiem, tad Mairita būtu pelnījusi Lielā meistara titulu.

Par "Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs" laureāti **Latgalē** izraudzīta **Anastasija Plačinda no Viļakas novada Žiguru pagasta bibliotēkas**. Viņa ir jauna, enerģiska un aizrautīga Rīgas meitene, kuru nu jau gandrīz desmit gadus žigurieši sauc par savējo. Anastasija ir neatlaidīga, mērķtiecīga un ļoti aktīva. Pagasta iedzīvotāji bibliotēkā var atrast ne tikai vajadzīgo informāciju, bet arī izrunāt savu sāpi un dalīties priekā. Žiguru bibliotēku var droši saukt par "Ķīmenes biblio-

tēku". Anastasija uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai pagastā būtu vieta, kur cilvēki var atnākt un saņemt laipnību, smaidu, sirsnību un padomu. Viņa vēlas, lai Žiguru bibliotēka būtu labākā vieta pagastā. Anastasija uzsver: "Man ir liels gandarījums par savu darbu! Vēl vairāk sirdi silda, ka vietējie cilvēki jau trešo reizi mani bija izvirzījuši konkursam "Pagasta bibliotekārs – gaismas nesējs.""

"Gaismas nesējas" tituls **Zemgalē** piešķirts **Ingrīdai Grūbei no Kokneses pagasta bibliotēkas**. Viņa ir bibliotekāre Koknesē jau 30 gadus. Ingrīda saka, ka tikai ar gadiem var sajūst, cik tā "gaisma" katram ir nepieciešama. Vienam tā ir saruna, citam – paklusēšana kopā, vēl kādam – zieds vai kabacēns no dārza. Viņasprāt, cilvēki ir mūsu brīnišķīgākās grāmatas! Koknesieši raksta, ka citur pulcēšanās vieta varbūt ir tirgus laukums, citur – lielveikals... Koknesē tāda vieta ir bibliotēka, uz turieni iet pat biežāk nekā uz veikalu pēc maizes. Koknesiešu pieteikumā teikts: "Ja kāds grib apgalvot, ka Latvijā cilvēki aizmirsuši smaidīt, lai atbrauc pie mums!"

Šogad valsts aģentūra "Kultūras informācijas sistēmu centrs" bija izlēmusi no "Gaismas nesēju" konkursam pieteikto bibliotekāru vidus izraudzīties arī savu uzvarētāju. Šī balva nonāca pie **Limbažu novada Katvaru bibliotēkas vadītājas Laimas Bernšteinas**.

Ar aktivajām, iedvesmojošajām un darbīgajām laureātēm varat iepazīties videosīzetā, kura autors ir **Guntis Lēmanis**. Video pieejams šeit: <https://www.gaisma.lv/lv/jaunumi/video-gaismas-neseji-2017>.

Sagatavojusi **Sanita Kitajeva** un **Signeta Lapiņa**

UZ BIZNESA SKATUVES – KONKURSA “LAUKIEM BŪT!” UZVARĒTĀJI

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

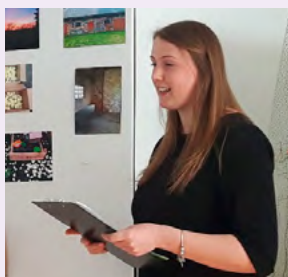

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) konkursa “Laukiem būt!” finālistiem šogad bija sagādāts pārsteigums – savas biznesa idejas 15 labākie jaunieši no visas Latvijas aizstāvēja 12. aprīlī Jelgavas Studentu teātrī. Un gluži kā teātrī, ieceru aizstāvēšana notika trīs cēlienos.

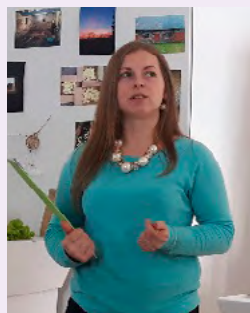

Pirmajā “cēlienā” savas idejas žūrijai un pārējiem dalībniekiem jaunieši prezentēja kategorijā “**Lauksaimnieciskā ražošana**”. Par uzvarētāju kļuva **Zane Magone**, kura atgriezies no Anglijas, lai pārņemtu vecāku saimniecību Limbažu pusē un audzētu īru Tinkeru šķirnes zirgus (ponijus).

2. vietu ieguva Kuldīgas novada pārstāve – kabilniece **Kima Bērtule** ar ideju audzēt un pārstrādāt bioloģiski sertificētus broilerus un paplašināt savu broilercāļu ganāmpulku.

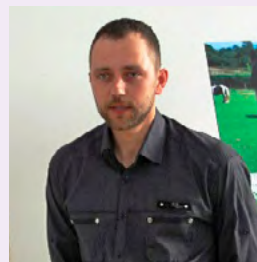

3. vietā ierindojās **Mārtiņš Lazdenieks un Jana Stirna** no Liepājas par galda vīnogu audzēšanu uzņēmumā “Vīnkoks”. Viņi ir gatavi pierādīt, ka labi garšo arī Latvijā audzētās ogas.

Atzinības rakstu šajā nominācijā ieguva **Ilze Čudare** (Rēzekne) ar ideju par amaranta audzēšanu un tā sēklu pielietojumu dažādos pulveros. Viņa iesaka amarantu, ko dēvē par spēka graudiem, noteikti iekļaut katra ēdienkartē.

Tāda pati atzinība šajā nominācijā piešķirta arī **Gunāram Voitam** no Balviem, kurš ir pārliecināts, ka viņa audzētie kāpuri zivīm garšos un nodēres daudziem maksšķerniekiem.

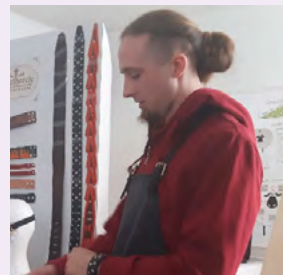

Otrais “cēliens” bija atvēlēts kategorijai “**Nelauksaimnieciskā ražošana**”. Par uzvarētāju tajā kļuva un 1. vietu par jau esoša pakalpojuma attīstību – grūsnības un augļu skaita noteikšanu aitām ar ultrasonogrāfiju – ieguva jaunā veterinārārste **Dace Trupāne** no Dobeles.

2. vietu ieguva valmieriete **Aija Kleimane**, kura attīstīta dizaina zīmolu “EIKE”. Valmieras suvenīri patiesi ir gaumīgi un kvalitatīvi, un tos jau pazīst arī ārzemēs.

3. vietā ierindojās **Andris Ločmelis** no Balviem ar individualizētiem ādas izstrādājumiem.

Atzinības rakstu un žūrijas simpātiju balvu šajā nominācijā saņēma **Katrīna Valaine** no Lubānas, kura vēlas attīstīt darbnīcu zāļu paklāju aušanai pirts vajadzībām. Viņas austie pirts paklājiņi ir tik smaržīgi, ka Lubānas pusē Katrīnu sauc par “ziedu meiteni”.

Tādu pašu atzinību nopelnījusi arī mērsradzniece **Inga Jefrēnova**, kura kopā ar otru jauno uzņēmēju – Ediju Krūmiņu centīsies īstenot ieceri par liklīniju koka grīdas segumu izgatavošanu un ražos inovatīvus grīdas segumus no masīvkoka.

Trešais “cēliens” bija pasākuma “garšīgāka” daļa, jo tajā vērtēja kategorijā “Pārstrāde” iesniegtos darbus. Par labāko tika atzīts Auces novada mājražotājas **Ilvas Kavickas** zīmola “Kalnup” piedāvājums – augu pulveri un to izstrādājumi. Viņa prot likt lietā gan ogas un dārzeņus, gan savvaļas zaļos augus – nātres, gārsas, smiltsērķšķu lapas u.c.

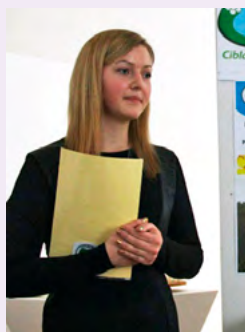
2. vieta piešķirta **Zaneī Gustai** no Grobiņas novada par lavandas pārtikas produktiem “Lavender Taste”. Arī žūrija labprāt nogaršoja viņas kēksiņus un citus gardumus ar lavandas ziediem.

3. vietu ieguva **Iluta Straģe** no Bauskas novada Brunavas pagasta saimniecības “Krišjāņi” par aitas piena produktu ražošanu. Viņas piedāvātajā produktu klāstā ir ne tikai aitas siers, bet pat saldējums!

Atzinības rakstu šajā nominācijā saņēma **Rūdolfs Liepnieks** (Preiļi) par ķirbju sēklu eļļas ražošanas ideju.

Nominācijas atzinība arī **Zandai Truksānei** no Ciblas novada par bioloģisko ķirbju ziedu un pļavu ziedu tēju mājražošānu.

Jauniešu idejas vērtēja žūrija, kuras sastāvā bija LLKC finanšu un ekonomikas eksperti, Latvijas Pašvaldību savienības (LPS), Finanšu institūcijas “Altum”, Jauno zemnieku kluba, Zemkopības ministrijas un Lauku foruma pārstāvji.

Sniedze Sproģe, LPS padomniece lauku attīstības jautājumos: *“Prieks, ka jaunieši vēlas veidot biznesu reģionos. Tomēr daudz lielāks ir gandarījums redzēt, ka viņu biznesa idejas ir ļoti mūsdienīgas un atbilstošas jaunākajām tendencēm – veselīga pārtika, oriģināls risinājums, savas zemes resursu pilnvērtīga izmantošana.”*

Konkursa piektajā norises gadā tika iesniegti rekordliels pieteikumu skaits – 64. Kategorijā “Lauksaimnieciskā ražošana” saņemti 12, kategorijā “Nelauksaimnieciskā ražošana” – 37 un kategorijā “Pārstrāde” – 15 pieteikumi.

Pirmās vietas ieguvējs katrā nominācijā saņems 2500 eiro savas idejas īstenošanai, otrās vietas – 1800, bet trešās – 1000 eiro, savukārt Atzinības rakstu saņēmējiem piešķir 50 eiro.

LLKC konkurss jauniešiem tiek rīkots Valsts lauku tīkla pasākumā “Atbalsts lauku jauniešiem uzņēmējdarbības veicināšanai”.

Šeit sižets par konkursu: <https://www.youtube.com/watch?v=gNLGdINeA8Y&feature=youtu.be>.

ATPŪTAM, ATELPAM, SMAIDAM

Kāpēc pavasaris nenāk uz Latviju?
Baidās, vai viņam neuzlikts nodokļus.

Mūs, 21. gadsimta cilvēkus, atcerēsies kā tos, kas vairāk smaida telefonam nekā dzīviem cilvēkiem.

Manā dzīvē bija garš posms, kad no rītiem modos enerģijas pārpilns, bet tad es sāku iet skolā...

Principā apkārtējie iedalās divās kategorijās: tie, kas mani liela, un tie, kas neko nesaprot no cilvēkiem.

- Jūs esat tik slaida, ko jūs ēdat?

- Visu to pašu, ko jūs, tikai par pusspaini mazāk.

Mani tuvākie plāni - uz vasaru nopirkt siltas drēbes un apavus.

- Ķirurga kungs, vai iespējams saņemt bezmaksas narkozi?

- Jā, varat nogulēt sev roku.

Agrāk, aizejot ciemos, deva čības, tagad - Wi-Fi paroli.

Daudzstāvu mājās ir tik laba dzirdamība, ka es jau zinu mūsu jauno kaimiņu bērnu vārdus - Marta un Idiots.

Pēc horoskopa šodien esmu maīta.

Vienmēr esmu gribējis redzēt cilvēku, kurš pēc aicinājuma "nomierinies" patiešām nomierinās.

Uz klasesbiedru salidojumiem es neeju, jo viņi man pieriebās jau skolā.

Skolā es ļoti gaidīju brīvdienas. Augstskolā man bija vienalga, jo arī darbdienās es atpūtos. Tagad man ir vienalga, jo strādāju arī brīvdienās.

Pašvaldības policists meitenei saka:

- Meitenīt, šeit nedrīkst peldēties!

- Bet kāpēc gan jūs man to neteicāt, kad es sāku izģērbties?

- Izģērbties šeit nav aizliegts.

Ātrākais dzīvnieks pasaulē tomēr ir nevis gepards, bet gan blusa, kas lēk pa skrienoša geparda kažoku.

Palūdzu draudzenei avīzi. Viņa mani nosauca par atpalikušu alu cilvēku un iedeva savu iPad. Jādomā,

ka muša uz sienas savas dzīves pēdējā brīdī patiesi izbrīnījās...

Pat mazs sivēns var sastrādāt lielas cūcības!

Poēzija ir dīvaina lieta: tu runā galīgi šķērsām, bet tevi tomēr saprot!

Filozofija ir jautājumu radīšanas zinātne.

- Kāpēc tu pierunāji savu sievu mācīties spēlēt flautu, nevis klavieres?

- Tāpēc, ka, spēlējot flautu, viņa nedzied.

Vīrieši, nemeklējiet sievietes! Meklējiet naudu, un sievietes pašas jūs atradīs.

Vīrieša dzelzs loģika sievietes izpratnē ir tikai parasti metāllūžņi.

Mazs puisītis atradis konservu kārbu bez etiķetes. Vaļā dabūt nevar, tāpēc pieiet pie policista pēc palīdzības. Policists labu brīdi domā, tad pieklaucē pie bundžas:

- Atveriet, te policija!

Veikala direktors:

- Nu, kādi panākumi sludinājumam, ka meklējam jaunu apsargu?

- Slikti! Mūs apzaga...

Kad satiekas cilvēks ar naudu un cilvēks ar pieredzi, tad pieriedzējušais aiziet ar naudu, bet tas, kuram bija nauda, - ar pieredzi.

Ja tu patiešām esi gudrāks par savu priekšnieku, tad tev nopietni jā rūpējas, lai viņš to neuzzinātu.

- Rozas kundze, kāpēc jūs vīrs neko nedara, lai uzlabotu dzirdi? Ir taču dažādas operācijas, dzirdes aparāti!

- Viņš gaida, līdz bērni pabeigs mūzikas skolu.

- Ar mani kaut kas nav kārtībā: kā iedzeru alkoholu, tā reibst galva!

- Darvina teorija apgalvo, ka cilvēks cēlies no pērtiķa. Bet tad jautājums: no kurienes radās pērtiķis?

- Lieta tāda, ka Dievam nebūt neizdevās radīt cilvēku uzreiz. Bija arī neveiksmīgi mēģinājumi.

ĢERBOŅU SVĒTKI RĪGAS PILĪ

Valsts prezidents **Raimonds Vējonis** 27. aprīlī Rīgas pilī, pasniedzot pašvaldībām apstiprinātos ģerboņus, uzsvēra, ka, tuvojoties valsts simtgadei, pašvaldību ģerboņu saņemšana ir svētku dāvana gan katrai no tām, gan visai valstij, apliecinot gan Latvijas daudzveidību, gan kopību un piederību valstij, ko visi veidojam kopā.

Valsts prezidents desmit pašvaldībām svinīgā ceremonijā pasniedza Valsts Heraldikas komisijas apstiprinātos un Valsts prezidenta parakstītos **ģerboņus**. Jaunos ģerboņus Ģerboņu svētkos saņēma septiņi pagasti, divi novadi un viena pilsēta, kopā pārstāvējot visus Latvijas vēsturiskos novadus.

Valsts Heraldikas komisija ir apstiprinājusi jaunus identitātes simbolus **Apes un Varakļānu novadam**, un līdz ar to noslēdzies svarīgs posms valsts heral-

dikas izveidē – tagad oficiāli apstiprināti ģerboņi ir visiem 110 Latvijas novadiem.

Tāpat apstiprināti un svinīgi pasniegti ģerboņi **Ances, Daugmales, Puzes, Usmas, Vārves, Ziru un Zlēku pagastam**.

Īpašs notikums ir lielā ģerboņa apstiprināšana **Jelgavas pilsētai**, kas, pateicoties savai vēsturiskajai lomai Kurzemes un Zemgales hercogistes laikā, vienīgā līdzās galvaspilsētai Rīgai varēja pretendēt uz lielo ģerboni.

Vairāk fotogrāfiju no Ģerboņu svētkiem pieejamas Valsts prezidenta kancelejas **Flickr kontā**.

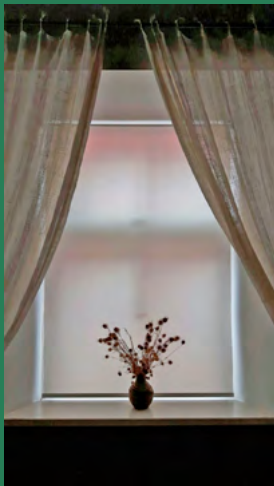

Foto: Sniedze Sproģe

“LOGS”

Mazajā Pils ielā 1, Rīgā, LV 1050, tālr. 6732 6634